

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі Орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі комитетінің табиғат қорғау ұйымдарының, орман шаруашылығы ұйымдарының және мамандандырылған ұйымдарының басшылары мен мамандары лауазымдарының ұлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары – Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2017 жылғы 14 наурыздағы № 120 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2017 жылғы 17 сәуірде № 15021 болып тіркелді.

Ескерту. Бұйрықтың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР Экология және табиғи ресурстар министрлінің 22.07.2024 № 167 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2015 жылғы 23 қарашадағы Қазақстан Республикасы Еңбек кодексінің 16-бабының 17) тармақшасына сәйкес **БҰЙЫРАМЫН:**

Ескерту. Кіріспе жаңа редакцияда – ҚР Экология, геология және табиғи ресурстар министрлінің 15.12.2020 № 323 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін он күнтізбелік күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1. Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі Орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі комитетінің табиғат қорғау ұйымдарының, орман шаруашылығы ұйымдарының және мамандандырылған ұйымдарының басшылары мен мамандары лауазымдарының ұлгілік біліктілік сипаттамалары осы бұйрыққа 1-қосымшаға сәйкес бекітілсін.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Экология және табиғи ресурстар министрлінің 22.07.2024 № 167 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. Осы бұйрыққа 2-қосымшаға сәйкес Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің кейбір бұйрықтарының күші жойылды деп танылсын.

3. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің Орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі комитеті:

1) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелуін;

2) осы бұйрықтың мемлекеттік тіркелген күнінен бастап күнтізбелік он күн ішінде оның қазақ және орыс тілдеріндегі қағаз және электрондық түрдегі көшірмесінің ресми жариялау және Қазақстан Республикасының Нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкіне енгізу үшін "Республикалық құқықтық ақпарат орталығы"

шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнына жіберілуін;

3) осы бұйрықтың мемлекеттік тіркелген күнінен бастап күнтізбелік он күн ішінде оның көшірмесін мерзімді баспа басылымдарына ресми жариялауға жіберілуін;

4) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің ресми интернет-ресурсында орналастырылуын қамтамасыз етсін.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасы
Премьер-Министрінің орынбасары –
Қазақстан Республикасының
Ауыл шаруашылығы министри

A. Мырзахметов

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасының
Еңбек және халықты
әлеуметтік қорғау министрі

Т. Дүйсенова

2017 жылғы 14 наурыз

Қазақстан Республикасы
Премьер-Министрінің
орынбасары –
Қазақстан Республикасы Ауыл
шаруашылығы министрлігі
2017 жылғы 14 наурыздагы
№ 120 бұйрығына 1-косымша

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі Орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі комитетінің табиғат қорғау үйымдарының, орман шаруашылығы үйымдарының және мамандандырылған үйымдарының басшылары мен мамандары лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары

Ескерту. Сипаттамалар жаңа редакцияда – КР Экология және табиғи ресурстар министрлінің 22.07.2024 № 167 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1. Осы Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі Орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі комитетінің табиғат қорғау үйымдарының, орман шаруашылығы үйымдарының және мамандандырылған үйымдарының басшылары мен мамандары лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары (бұдан әрі – біліктілік сипаттамалары) кадрлардың дұрыс іріктелуін, пайдаланылуын, орналастырылуын, олардың біліктілік сипаттамаларының айқындалуын қамтамасыз етуге, орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі комитетінің табиғат қорғау үйымдары, орман шаруашылығы үйымдары және

мамандарылған ұйымдары басшылары мен мамандарының арасында еңбектің тиімді бөлінуін қамтамасыз етуге бағытталған.

2. Мына лауазымды мамандықтардың біліктілік сипаттамасы: бухгалтер, экономист, заңгер, кадр мамандары, аудармашы және қызметтің барлық саласына ортақ лауазымдар Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 22003 болып тіркелген) бекітілген "Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығында" айқындалған.

2-бөлім. Табиғат қорғау ұйымдарының басшылары мен мамандары лауазымдарының біліктілік сипаттамалары

1-тaraу. Басшылар лауазымдары

1-параграф. Бас директор және/немесе директор

3. Лауазымдық міндеттері:

қолданыстағы заңнамаға сәйкес ұйымның өндірістік, шаруашылық және қаржы-экономикалық қызметтің ұйымдастырады және қамтамасыз етеді;

шешімдер қабылдайды, ұйым мүлкінің сақталуын және тиімді пайдаланылуын қамтамасыз етеді;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар саласындағы мемлекеттік саясатты жүзеге асырады;

мекемені білікті кадрлармен қамтамасыз ету, олардың кәсіби білімі мен тәжірибесін ұтымды пайдалану және дамыту, қызметкерлердің біліктілігін жүйелі түрде арттырып отыру, онтайлы еңбек жағдайларын жасау, еңбек заңнамасының және еңбек тәртібінің талаптары сақтау бойынша шаралар қабылдайды;

қызметкерлердің еңбекке құштарлығын, бастамашылығын және белсененділігін дамытуға ықпал етеді;

сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі жұмыстарды ұйымдастырады;

барлық қызметкерлер үшін міндетті бұйрықтар шығарады және тапсырмалар береді ;

жоғары тұрған орган тағайындастырын қызметкерлерден бөлек, қызметкерлерді жұмысқа қабылдауды және жұмыстан босатуды жүзеге асырады, қызметкерлерді көтермелей шараларын қолданады және тәртіптік жазалар қолданады;

орынбасарлардың, құрылымдық бөлімшелердің басшылары мен қызметкерлерінің міндеттерін бөледі;

мекеменің жұмыс жоспарларын бекітеді, олардың орындалуын ұйымдастырады және қамтамасыз етеді.

4. Білуге тиіс:

Қазақстан Республикасының Конституциясын (бұдан әрі – Конституция);

Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексін (бұдан әрі – Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексі);

Қазақстан Республикасының Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін (бұдан әрі – Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексі);

Қазақстан Республикасының Орман кодексін (бұдан әрі – Орман кодексі);

Қазақстан Республикасының Еңбек кодексін (бұдан әрі – Еңбек кодексі);

Қазақстан Республикасының Заңдарын: "Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы" (бұдан әрі – ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы Заңы); "Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы" (бұдан әрі – жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы Заңы); "Өсімдіктер дүниесі туралы" (бұдан әрі – өсімдіктер дүниесі туралы Заңы); "Қазақстан Республикасындағы тіл туралы" (бұдан әрі – тіл туралы Заңы); "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" (бұдан әрі – сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Заңы);

Қазақстан Республикасының Орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар министрінің 2022 жылғы 21 ақпандағы № 55 бүйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 26867 болып тіркелген) бекітілген "Өрт қауіпсіздігі қағидаларын" (бұдан әрі – өрт қауіпсіздігі қағидалары).

5. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оку орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (аңшылықтану және аң өсіру, орман ресурстары және орман шаруашылығы), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және орман шаруашылығы, жануарлар дүниесі, осы біліктілік сипаттамаларында көзделген мамандандырылған ұйымдарда немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтар ұйымдарында басшы лауазымдарда кемінде бес жыл жұмыс өтілі.

2-параграф. Бас директордың табиғи кешендерді күзету, қорғау, молықтыру жөніндегі орынбасары және/немесе директордың орынбасары

6. Лауазымдық міндеттері:

міндеттердің бөлінуіне сәйкес бас директордың және/немесе директордың жалпы басшылығымен жұмысты ұйымдастырады және басшылықты жүзеге асырады;

жетекшілік ететін бағыт бойынша мекеменің даму стратегиясын әзірлеуді және іске асыруды ұйымдастырады;

жұмыс жоспарларын әзірлеуге қатысады, оларды орындалуы бойынша жұмысты қамтамасыз етеді;

өзінің құзыреті шегінде жарықтандыру, жылыту, желдету, ауа баптау жүйелерінің және жабдықтардың жұмыс істеуін қамтамасыз ететін шаруашылық және техникалық қызметтердің жұмысына басшылықты жүзеге асырады;

өзінің құзыреті шегінде қаржы, экономикалық, өндірістік-шаруашылық қызметтің мәселелерін шешеді;

ұйым мүлкінің сақталуын, оның тиімді және ұтымды пайдаланылуын қамтамасыз етеді;

ормандар мен жануарлар дүниесін, табиғи кешендерді және табиғи-қорық қорының нысандарын қорғау, құзету, молықтыру жөніндегі техникалық және өндірістік-шаруашылық іс-шараларын жүргізу жұмысын ұйымдастырады;

жергілікті тұрғындар арасында табиғат қорғау заңнамасын бұзушылықтардың алдын алу бойынша профилактикалық түсіндіру жұмыстарын жүргізуі қамтамасыз етеді;

қызметкерлердің біліктілігін арттырудың перспективтік жоспарын әзірлейді;

ормандарды құзетуді, қорғауды, молықтыруды және орман өсіруді ұйымдастырады және қамтамасыз етеді, орман мекемесінің қарамағындағы мемлекеттік орман қоры аумағында орман пайдалануды реттейді;

ішкі еңбек тәртібі қағидаларының, еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау талаптарының орындалуын, мұрағатты қорғау режимінің, өрт қауіпсіздігінің, санитариялық-эпидемиологиялық нормалардың сақталуын қамтамасыз етеді;

7. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

8. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру,

аңшылықтану және аң өсіру), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және орман шаруашылығы, жануарлар дүниесі ұйымдарындағы басшылықлауазымдардағы жұмыс өтілі, оның ішінде осы біліктілік сипаттамаларында көзделген мамандандырылған ұйымдарда немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда кемінде төрт жыл жұмыс өтілі.

3-параграф. Бас директордың ғылым және туризм жөніндегі орынбасары және/немесе директордың орынбасары

9. Лауазымдық міндеттері:

міндеттердің бөлінуіне сәйкес бас директордың (директордың) жалпы басшылығымен жұмысты ұйымдастырады және басшылықты жүзеге асырады;

жетекшілік ететін бағыт бойынша мекеменің даму стратегиясын әзірлеуді және іске асыруды ұйымдастырады;

жұмыс жоспарларын әзірлеуге қатысады, оларды орындалуы бойынша жұмысты қамтамасыз етеді;

өзінің құзыреті шегінде жарықтандыру, жылыту, желдету, ая баптау жүйелерінің және жабдықтардың жұмыс істеуін қамтамасыз ететін шаруашылық және техникалық қызметтердің жұмысына басшылықты жүзеге асырады;

өзінің құзыреті шегінде қаржы, экономикалық, өндірістік-шаруашылық қызметтің мәселелерін шешеді;

ұйым мүлкінің сақталуын, оның тиімді және ұтымды пайдаланылуын қамтамасыз етеді;

ормандар мен жануарлар дүниесін, табиғи кешендерді және табиғи-қорық қорының нысандарын қорғау, күзету, молықтыру жөніндегі техникалық және өндірістік-шаруашылық іс-шараларын жүргізу жұмысын ұйымдастырады;

жергілікті тұрғындар арасында табиғат қорғау заңнамасын бұзушылықтардың алдын алу бойынша профилактикалық түсіндіру жұмыстарын жүргізуіді қамтамасыз етеді;

қызметкерлердің біліктілігін арттырудың перспективтік жоспарын әзірлейді;

ормандарды күзетуді, қорғауды, молықтыруды және орман өсіруді ұйымдастырады және қамтамасыз етеді, орман мекемесінің қарамағындағы мемлекеттік орман қоры аумағында орман пайдалануды реттейді;

ішкі еңбек тәртібі қағидаларының, еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау талаптарының орындалуын, мұрағатты қорғау режимінің, өрт қауіпсіздігінің, санитариялық-эпидемиологиялық нормалардың сақталуын қамтамасыз етеді;

10. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;
Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;
ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлықта қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

11. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), қоршаған орта (экология), қызмет көрсету саласы (туризм), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) бизнес және басқару (экономика, мемлекеттік және жергілікті басқару) және орман шаруашылығы, жануарлар дүниесі ұйымдарындағы басшылық лауазымдардағы жұмыс өтілі, оның ішінде осы біліктілік сипаттамаларында көзделген мамандандырылған ұйымдарда немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда кемінде төрт жыл жұмыс өтілі.

4-параграф. Филиал директоры

12. Лауазымдық міндеттері:

филиалдың жұмысын ұйымдастырады және филиал мүлкінің сақталуына, сметалық-қаржылық, шарттық және еңбек тәртібінің сақталуына және істердің шаруашылық тұрғыда жүргізуі үшін жауап береді, орман шаруашылығы, орман дақылдары, шаруашылық, орман қорғау және рекреациялық жұмыстардың орындалуын ұйымдастырады;

филиалдың өндірістік-шаруашылық, рекреациялық-туристік қызметінің жұмысын ұйымдастырады;

өзінің құзыреті шегінде филиал бойынша бұйрықтар шығарады, еңбек заннамасына сәйкес қызметкерлерді жұмысқа қабылдайды және жұмыстан босатады, филиал қызметкерлеріне көтермелеген шараларын қолданады және сөгіс жариялайды;

орман қорының мемлекеттік мониторингін, ормандардың мемлекеттік мониторингін, жануарлар дүниесінің мемлекеттік мониторингін жүргізуі қамтамасыз етеді, мемлекеттік орман кадастры мен жануарлар дүниесінің кадастрын жүргізу жұмыстарына қатысады;

кеспеағаштарды бөлу материалдарын дайындау үшін жеке жауапкершілікте болады.

13. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;
Еңбек кодексін;
Әкімшілік рәсімдік-процессік кодексін;
Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;
ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;
өрт қауіпсіздігі ережелері.

14. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және орман шаруашылығы, жануарлар дүниесі ұйымдарындағы жұмыс өтілі, оның ішінде осы біліктілік сипаттамаларында көзделген мамандандырылған ұйымдарда немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтардакемінде төрт жыл, оның ішінде басшылық лауазымдарда кемінде екі жыл жұмыс өтілі.

5-параграф. Филиал директорының орынбасары

15. Лауазымдық міндеттері:

жетекшілік ететін қызметте басшылықты жүзеге асырады және орман шаруашылығы, рекреациялық-туристік және шектеулі-шаруашылық қызметтің барлық жұмыс түрлері бойынша өндірістік тапсырмалардың орындалуын қамтамасыз етеді;

ведомстволық бағынысты орманшылықтардың және тұластай алғанда филиал бойынша өндірістік-шаруашылық іс-шаралар жоспарларын әзірлейді және жүзеге асырады, сондай-ақ ормандардың санитарлық жағдайын жақсарту бойынша бақылауды қамтамасыз етеді және жүзеге асырады;

орман орналастыру, жобалау-іздестіру жұмыстарына, орман қорының біржолғы мемлекеттік есебін жүргізуге, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі, еңбек жағдайларын жақсарту жөніндегі іс-шараларға басшылықты жүзеге асырады және олардың орындалуын қамтамасыз етеді;

филиалда Орман тұқым шаруашылығын дамытудың, орман тұқымы ісін ұйымдастырудың және тұрақты орман тұқымы базасын құрудың, сондай-ақ питомник шаруашылығының негізгі бағыттарын айқындауды;

филиалдың инспекторлық қызметі қызметкерлерінің техникалық білімін арттыру жөніндегі іс-шараларды ұйымдастыруды жүзеге асырады;

өрт қауіпті кезеңге дайындық бойынша іс-шараларды әзірлейді.

16. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі ережелері.

17. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (аңшылықтану және аң өсіру, орман ресурстары және орман өсіру), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және орман шаруашылығы немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтар ұйымдарында мамандығы бойынша кемінде үш жыл жұмыс өтілі.

6-параграф. Құрылымдық бөлімшениң (басқарманың, бөлімнің, сектордың және топтың) басшысы

18. Лауазымдық міндеттері:

бөлімшеле туралы ережеге сәйкес құрылымдық бөлімшениң қызметін басқарады;

ұйымның перспективалы жұмыс жоспарларын дайындауға қатысады;

құрылымдық бөлімшеле мамандарының өсімдіктер мен жануарлар дүниесі саласындағы заңнаманы бұзудың алдын алу және болдырмау, теориялық және практикалық білімін арттыру бойынша жұмысын ұйымдастырады, қызметкерлердің лауазымдық нұсқаулықтарды, қағидаларды сақтауына және орындауына бақылау жасайды;

қызметкерлердің біліктілігін арттыру үшін жағдайлар жасайды;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың күзет режимінің, экологиялық стандарттар мен нормативтердің сақталуын қамтамасыз етеді, орман және табиғат қорғау заңнамасын бұзудың алдын алу және оны болдырмау бойынша шаралар қабылдайды.

19. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;
Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;
Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;
ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Заңдарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі ережелері.

20. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (Орман ресурстары және орман шаруашылығы, аң аулау және аң шаруашылығы), қоршаған орта (экология, география), өсімдік шаруашылығы (өсімдіктерді қорғау және карантин), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қызмет көрсету саласы (туризм), құқық (құқықтану), бизнес және басқару (экономика, мемлекеттік және жергілікті басқару), сәулет және құрылыш (жерге орналастыру) және орман шаруашылығы немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтар ұйымдарында мамандығы бойынша кемінде үш жыл жұмыс өтілі.

7-параграф. Орман өрт сөндіру стансасының басшысы

21. Лауазымдық міндеттері:

өзінің құзыреті шегінде орман өрт сөндіру стансасының қызметіне басшылық жасайды;

командалардың жеке құрамының, сондай-ақ орман өрт сөндіру стансасына бекітілген техниканың мінсіз және толассыз жұмыс істеуін қамтамасыз етеді;

өрт қаупі бар маусым басталар алдында және оның ішінде еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулықтар, сондай-ақ орман өрт сөндіру стансасының өртке қарсы қызметі қызметкерлерінің орман өрттерін сөндіру бойынша жаттығуларын ұйымдастырады және өткізеді;

өрт шығу мүмкіндігі барынша ықтимал жерлерде қарауылдау ұйымдастырады;

өрт бақылау мұнарасынан (бекетінен), авиациямен қарауылдау тікұшағынан (ұшағынан), орман өрт сөндіру стансасы қызмет көрсететін аумақта өрт шыққаны туралы ақпарат алған кезде орман өрт сөндіру стансасының өртке қарсы қызметі қызметкерлерінің орман өрті болып жатқан жерге өрт сөндіру техникасымен шығуын қамтамасыз етеді;

команданың жеке құрамының әрбір қызметкерінің кезекшілікте, өрт сөндіру техникасы мен құралдарына қызмет көрсетуге, өрттерді сөндіруге жұмсаған уақытының есебін жүргізеді;

орман өрт сөндіру стансасының өрт сөндіру техникасы мен жабдықтарын жөндеу жұмыстарын ұйымдастырады;

қызметкерлердің еңбек тәртібін, сондай-ақ еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау қағидаларын, өндірістік санитария және өрттен қорғану қағидаларын сақтауын қамтамасыз етеді;

орман өрті туындаған жағдайда мемлекеттік орман күзетінің жоғары түрған қызметкерлерін өрт туралы бір мезгілде хабардар ете отырып, оны жоюға шаралар қабылдайды.

22. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі ережелері.

23. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары окуорнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман шаруашылығы), қоршаған орта (экология), математика және статистика (механика), қоғамдық қауіпсіздік (өрт қауіпсіздігі) және ұйымның тиісті бейіні бойынша кемінде үш жыл жұмыс өтілі немесе техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (арнайы орта, кәсіптік орта) білім: орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафт құрылышы (түрлері бойынша), Экология және табиғат қорғау қызметі (түрлері бойынша), Өрт қауіпсіздігі және ұйымның тиісті бейіні бойынша жұмыс өтілі кемінде екі жыл.

8-параграф.Бас орман күтуші (орман күтуші)

24. Лауазымдық міндеттері:

өзінің құзыреті шегінде орманшылықтың өндірістік-шаруашылық қызметіне басшылық етуді жүзеге асырады;

орман шаруашылығы өндірісінде жоспарлы тапсырмаларды орындауды, материалдық, еңбек және қаржы ресурстарын тиімді пайдалануды, озық техникалар мен технологияларды енгізуді қамтамасыз етеді;

ормандарды өрттен, заңсыз ағаш кесулер мен орман тәртібін бұзушылықтардан қорғау, ормандарды зиянды жәндіктер мен орман ауруларынан қорғау, сондай-ақ орман түқымын дайындау ісі, ормандарды молықтыру, кеспеагаштар қорын бөлу мен сүректерді түбірімен босату жөніндегі жұмыстарды қамтамасыз етеді және ұйымдастырады;

мемлекеттік орман қоры аумағында өрт қауіпсіздігін қамтамасыз етеді;

орманшаруашылық аумағында орман өрттерін сөндіруді қамтамасыз етеді;

дайындалған сүректерді кесу және босату орындарын куәландауды жүргізеді;

орманшылықтағы орманның жай-күйіне бақылау жасауды жүзеге асырады және орман ресурстарын ұтымды пайдалануды қамтамасыз етеді;

ағаш дайындаушыларға көмек көрсетеді және ұзак мерзімді орман пайдалануға бекітілген ормандарда орман пайдаланудың дұрыстығын қамтамасыз етеді;

орманшылық аумағында далалық жұмыстарды орындауда орман орналастыру және жобалау-іздестіру партияларына жәрдемдеседі, осы жұмыстардың сапасын қамтамасыз етеді;

орманшылықтың мемлекеттік орман күзеті қызметкерлерінің орман шаруашылығын, орман дақылдарын өсіру, орман қорғау, өртке қарсы жұмыстар жүргізу бойынша оқуын, сондай-ақ еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау мен өндірістік санитария бойынша оқуын және нұсқаулық алуын ұйымдастырады;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау бойынша іс-шаралардың орындалуын, еңбек заңнамасының сақталуын қамтамасыз етеді;

орманшылықтың қызметі туралы есеп пен есептілікті ұйымдастырады, қызметтік құжаттамаларды жүргізеді, сондай-ақ орман орналастыру материалдары мен орман қорын есепке алу кітабына ағымдағы өзгерістерді енгізуді қамтамасыз етеді;

орман өрті туындаған жағдайда мемлекеттік орман күзетінің жоғары түрған қызметкерлерін өрт туралы бір мезгілде хабардар ете отырып, оны жоюға шаралар қабылдайды.

25. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Заңдарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

Әрт қауіпсіздігі қағидаларын.

23. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және орман шаруашылығы немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтар ұйымдарында кемінде үш жыл жұмыс өтілі.

9-параграф. Бас орман күтүшінің орынбасары (орман күтүшінің көмекшісі)

27. Лауазымдық міндеттері:

өзінің жұмысында тікелей орман күтүшіге бағынады;

орманшылықтың өндірістік қызметіне техникалық басшылық жасайды;

ағаш кесу, орман тұқымын дайындау ісі, көшет материалдарын өсіру, ормандарды молықтыру және орман өсіру, ормандарды өрттен және заңсыз ағаш кесуден және орман тәртібін бұзушылықтардың түрлерінен қорғау, орманды зиянкестер мен аурулардан қорғау жұмыстарын ұйымдастырады;

кеспеағаштарды бөлу және таксациялау жөніндегі жұмыстарды ұйымдастырады;

орман шеберлерінің, орманшы-қорықшылардың, уақытша өрт сөндіруші қарауылдар мен өрт сөндіруші командалардың ескертілген өртке қарсы іс-шараларды өткізуде өздеріне жүктелген міндеттерініңдер кезінде және нақты орындалуын қамтамасыз етеді;

орман өрттерін сөндіруге қатысады;

орманшылық аумағында жұмыс істейтін орман пайдаланушылардың сұректерді түбірімен босату, басты мақсатта пайдалану үшін кесу қағидаларын, санитарлық қағидалар мен жанама орман пайдалану қағидаларынсақтауын, өрт қауіпсіздігі және ормандарды орман зиянкестері мен ауруларынан қорғауын қамтамасыз етеді;

ұзақ мерзімді орман пайдалануға бекітілген ормандарды қорғаудың жай-күйін тексеру және айналымдар мен участкереге тексеріс жүргізеді;

жобалау-іздестіру жұмыстарының орындалуын, сондай-ақ қолданыстағы нормативтердің, өнімділік және бағалау нормаларының қолданылуын қамтамасыз етеді ;

Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексіне сәйкес Қазақстан Республикасының орман заңнамасы, Қазақстан Республикасының жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы заңнамасы саласындағы әкімшілік құқық бұзушылықтар туралы хаттамалар толтырады;

мемлекеттік инспекторлардың, орман шеберлерінің, орманшы-қорықшылар мен жұмысшылардың техникалық білім алуды мен өндірістік нұсқаулығын жүргізеді;

орманшылықта техникалық құжаттаманы жүргізеді, орман қорын есепке алады және таксациялық сипаттама мен картографиялық материалдарға ағымдағы өзгерістерді жүйелі түрде енгізеді;

орман өрті туындаған жағдайда мемлекеттік орман күзетінің жоғары тұрған қызметкерлерін өрт туралы бір мезгілде хабардар ете отырып, оны жоюға шаралар қабылдайды.

28. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

29. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және орман шаруашылығы немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтар ұйымдарында кемінде екі жыл жұмыс өтілі.

10-параграф. Орман тұқымбағының басшысы

30. Лауазымдық міндеттері:

көшет материалдарын өсіру жөніндегі орман тұқымбағының өндірістік-шаруашылық қызметіне басшылық жасайды;

материалдық және еңбек ресурстарын тиімді пайдалануды қамтамасыз етеді;

орман тұқымбағының белгіленген өндірістік жоспарын орындау мен белгіленген мерзімдегі жұмыстың сапасын, еңбектің ғылыми ұйымдар жөнінде іс-шаралар енгізуі қамтамасыз етеді;

тұқымбақта жұмыс істеу үшін бригадалар жинақтауды (олардың сандық және кәсіби-біліктілік құрамы) жүзеге асырады;

бекітілген жоспарға сәйкес орман дақылдарын іріктеу үлгілерін, көшет материалдарының сапасын бақылау, өсіру мен сату үшін оларды орман тұқымы станциясына жөнелтуді үйымдастырады;

көшеттер өсіруге арналған жоғары сапалы тұқымдарды пайдалануды және өндірістік аландарды, тыңайтқыштарды, жабдықтарды, көліктер мен механизмдерді тиімді пайдалануды қамтамасыз етеді;

тұқымбақ бойынша техникалық құжаттамалар мен белгіленген есептілікті жүргізу ді , жұмысшылардың өндіру нормаларын орындаудын, қызметкерлердің біліктілігін арттыруды қамтамасыз етеді;

орындалған жұмыстарды есепке алу мен қабылдауды жүргізеді, оның сапасын бақылайды;

еңбек тәртібін, еңбек қауіпсіздігі мен оны қорғау және өрт қауіпсіздігі қағидаларының сақталуын қамтамасыз етеді.

31. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занга қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

32. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оку орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), өсімдік шаруашылығы (агрономия, топырақтану және агрохимия , жеміс-көкөніс шаруашылығы, өсімдіктерді қорғау және карантин) және үйымның тиісті бейіні бойынша кемінде бір жыл жұмыс өтілі немесе техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (орта арнайы, орта кәсіптік) білім: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафт құрылышы (турлери бойынша)", "Агрономия", "Экология және табиғат қорғау қызметі (турлери бойынша)", және орман шаруашылығы немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтар үйымдарында жұмыс өтілі кемінде екі жыл.

11-параграф. Мұражай менгерушісі

33. Лауазымдық міндеттері:

мұражайға келушілердің экскурсияларын ұйымдастырады, мұражай экспонаттарының жай-күйіне тұрақты бақылау жасалуын қамтамасыз етеді, мұражайдың жекелеген экспонаттарын өзгерту, ауыстыру бойынша ұсыныстар енгізеді, мұражай жұмысы туралы, сондай-ақ жануарлар мен есімдіктердің тыныс-тіршілігін насиҳаттайтын кітапшаларды, буклеттерді және ақпараттық материалдарды басып шығаруға дайындейді. Мұражай негізінде халықты экологиялық ағарту жұмысын, табиғат мұражайында және экологиялық соқпақтарда лекциялар, әңгімелер өткізеді, мұражайда экологиялық ағарту бойынша тақырыптық лекциялар әзірлеуге қатысады және оны тікелдей жүзеге асырады.

табиғат мұражайы бойынша экскурсиялық мәтіндер дайындауды. Экологиялық-ағарту жұмысы, экологиялық ағарту жоспарларын әзірлеуге және жасауға қатысады. Халықаралық экологиялық ұйымдармен ынтымақтастықты дамытады.

Ерекше қорғалатын табиғи аумақ пен оның күзет аймағы бойынша экологиялық экскурсиялар өткізуға, тақырыптық көрмелер, радио, телевизия арқылы, баспасөзде, семинарларда, кеңестерде, конференцияларда сөз сөйлеуге қатысады. Бұқаралық табиғат қорғау акцияларын өткізуға, қорық режимін қорғауға және сақтауға қатысады.

34. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

Өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

35. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), қоршаған орта (география, экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қызмет көрсету саласы (туризм), гуманитарлық

ғылымдар (музей ісі және ескерткіштерді қорғау) және ұйымның тиісті бейіні бойынша кемінде бір жыл жұмыс өтілі немесе техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (орта арнайы, орта кәсіптік) білім "Экология және табиғатты қорғау қызметі (түрлері бойынша)" туризмжәне орман шаруашылығы немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтар ұйымдарында жұмыс өтілі кемінде бір жыл.

12-параграф. Орман күзету және қорғау бас инженері (табиғи кешендерді күзету және қорғау бас инженері)

36. Лауазымдық міндеттері:

Бас директордың (директордың) және оның орынбасарларының жалпы басшылығымен өзінің лауазымдық міндеттерін орындауды;

орман өрттерінің алдын алу, оларды уақтылы анықтау және жою жөніндегі іс-шараларды жүргізу жөніндегі жұмысты, сондай-ақ ормандарды заңсыз кесуден, зақымданудан, ұрлаудан және Қазақстан Республикасының орман заңнамасын бұзудан қорғау жөніндегі жұмысты қамтамасыз етеді;

мемлекеттік орман қоры аумақтарын өртке қарсы және санитарлық жайластыру жөніндегі іс-шаралардың орындалуын қамтамасыз етеді;

мекеменің өртке қарсы қызметінің жұмысын, өртке қарсы техника мен түгендеу жай-күйі мен дұрыс пайдаланылуын, бақылау мұнараларын, телефон және радиобайланысты салуды және жөндеуді ұйымдастырады және қамтамасыз етеді;

орманды аралауды жоспарлауды және тексеруді жүзеге асырады;

жеке және занды тұлғалардың ормандардағы өрт қауіпсіздігі және санитарлық ережелерді сақтауын, сондай-ақ мекемедегі мемлекеттік орман күзетінің жұмысын тексереді;

ормандарды жерүсті және авиациялық қорғау қызметін үйлестіреді;

мемлекеттік орман қоры аумағында орман патологиялық мониторингін, орман зиянкестері мен ауруларына қарсы күрес жұмыстарын жүргізуі ұйымдастырады;

орман күзетін нысанды киім-кешекпен, көлік құралдарымен, таңбалармен, төсбелгілермен, қызметтік куәліктермен материалдық-техникалық жабдықтауды жоспарлайды;

мемлекеттік орман күзеті қызметкерлерінің, уақытша өрт күзетшілерінің және өрт сөндіру командаларының жеке құрамының біліктілігін арттыру бойынша оқытууды ұйымдастырады;

профилактикалық өртке қарсы іс-шараларды қамтамасыз етеді;

өрт қауіпті маусымға арналған жедел жоспарларды жасайды және мемлекеттік органдармен келіседі;

орманды қорғау және қорғау жөніндегі Жоғары тұрған ұйымдарға Есептіліктің, ақпараттың барлық түрлерін ұсынуды қамтамасыз етеді;

орман өрті туындаған жағдайда мемлекеттік орман күзетінің жоғары тұрған қызметкерлерін өрт туралы бір мезгілде хабардар ете отырып, оны жоюға шаралар қабылдайды.

37. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

Өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

38. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары окуорнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), өсімдік шаруашылығы (өсімдіктерді қорғау және карантин), қоршаган орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және орман шаруашылығы немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтар ұйымдарындағы жұмыс өтілі кемінде үш жыл.

13-параграф. Орман шаруашылығының бас инженері.

39. Лауазымдары міндеттері:

есептеу техникасы, байланыс құралдарын пайдалана отырып, жобалау, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару бойынша ғылыми-техникалық қызмет саласындағы жұмыстарды орындауды;

әзірленген жобалар мен бағдарламаларды жүзеге асыру бойынша әдістемелік және құжаттарды, техникалық құжаттаманы, сондай-ақ ұсыныстар мен іс-шараларды әзірлейді;

техникалық-экономикалық талдау жүргізеді, қабылданатын және іске асырылатын шешімдерді кешенді негіздейді, жұмыстарды (қызметтерді) орындау циклін қысқарту мүмкіндіктерін іздейді, оларды орындау процесін дайындауға, ұйым бөлімшелерін қажетті техникалық деректермен, құжаттармен, материалдармен, жабдықтармен қамтамасыз етуге жәрдемдеседі;

техникалық құжаттаманы, сондай-ақ бекітілген нысандар бойынша және белгілі мерзімдерде белгіленген есептілікті жасайды;

жобалар мен бағдарламаларды іске асыру кезінде әдістемелік және практикалық көмек көрсетеді;

техникалық құжаттамаға сараптама жасауды, жабдықтың жай-күйі мен пайдаланылуын қадағалауды және бақылауды жүзеге асырады;

белгіленген талаптардың, қолданыстағы нормалардың, ережелер мен стандарттардың сақталуын қадағалайды.

40. Білуі керек:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

Әрт қауіпсіздігі қағидаларын.

41. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), өсімдік шаруашылығы (өсімдіктерді қорғау және карантин) және орман шаруашылығы немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтар ұйымдарындағы жұмыс өтілі кемінде үш жыл.

14-параграф. Орман шикізаты ресурстары бас инженері (орман пайдалану бас инженері)

42. Лауазымдық міндеттері:

Бас директордың (директордың) және оның орынбасарларының жалпы басшылығымен өзінің лауазымдық міндеттерін орындайды;

мекеменің мемлекеттік орман қоры аумағында Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген орман пайдаланудың барлық түрлерін ұйымдастырады және қамтамасыз етеді;

кеспеағаштарды кесуге жоспарлауды, бөлуді және дайындауды, сүректі түбіріне кесу және босату қағидаларының сақталуын, кесу орындарын тазалауды, ормандардағы

өрт қауіпсіздігін, сондай-ақ оларды жеке және занды тұлғаларға ұзақ мерзімді орман пайдалануға беру кезінде орман ресурстарын ұтымды пайдалануды қамтамасыз етуді жүзеге асырады;

кеспеағаштарды бөлу сапасын және орман пайдалану бойынша техникалық құжаттаманың жүргізуін тексереді;

орман шаруашылығы өндірісінің тиімділігін арттыру, ағаш кесумен айналысатын жұмысшылардың енбегін ұйымдастыруды жетілдіру жөніндегі іс-шараларды әзірлейді;

орман пайдалану жөніндегі Жоғары тұрған ұйымдарға Есептіліктің, ақпараттың барлық тұрлерін ұсынуды қамтамасыз етеді;

орман пайдалануды ұйымдастырудың озық отандық және шетелдік тәжірибесін зерделейді және оларды енгізуі қамтамасыз етеді.

43. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

Өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

44. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрлар даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), өндірістік және өндеу салалары (ағаш өндеу технологиясы және ағаштан жасалған бұйымдар (қолдану салалары бойынша), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және орман шаруашылығы ұйымдарындағы немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтар кемінде үш жыл.

15-параграф. Ормандарды қалпына келтіру бас инженері (ормандарды молықтыру және орман өсіру бас инженері)

45. Лауазымдық міндеттері:

өзінің лауазымдық міндеттерін директордың, оның орынбасарларының және бөлім басшысының жалпы басшылығымен орындауды;

филиалдарда ағаш кесілген жерлерде, өртендерде және мемлекеттік орман қоры жерлерінің санаттарында ормандарды уақытында қалпына келтіру, ормандардың тұқымдық құрамын жақсарту және олардың өнімділігін ұлғайту жұмысын үйимдастырады және үйлестіреді;

орман орналастыру және осы салада маманданған жобалау-іздестіру үйимдары әзірлеген жобаларға сәйкес ормандарды молықтыру және орман өсіру бойынша мемлекеттік орман қорындағы жұмыс көлемін айқындайды;

филиалдарда мекеменің мемлекеттік орман қоры участеклерінде уақытша және тұрақты орман тұқымы участеклерін, орман тұқымы плантацияларын құру жұмысын үйлестіреді;

орман тұқымдарын дайындауды, өндеуді және сақтауды, орман дақылдарын өсіру және орман тұқымбағы жұмыстары технологиясының уақтылы жүргізуін және сақталуын, сондай-ақ осы жұмыстарды үйимдастыру және орындау кезінде еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау жөніндегі қағидалардың сақталуын қамтамасыз етеді;

ормандарды молықтыру және орман өсіру бойынша жоғары тұрған үйимдарға барлық есеп түрлері, ақпарат берілуін қамтамасыз етеді;

ормандарды қалпына келтіру жұмыстарының технологиясы мен механикаландыру құралдарын жетілдіру бойынша рационализаторлық ұсыныстарды қарайды.

46. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Заңдарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

Әрт қауіпсіздігі қағидаларын.

47. Біліктілік талаптары:

Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және орман шаруашылығы немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтар үйимдарындағы жұмыс өтілі кемінде үш жыл.

16-параграф. Бас инженер орман патологы

48. Лауазымдық міндеттері:

өзінің лауазымдық міндеттерін директордың, оның орынбасарларының және бөлім басшысының жалпы басшылығымен орындаиды;

орманның санитариялық жағдайын жақсарту мен оның қорғаныштық және санитариялық-гигиеналық функцияларын сақтауға бағытталған санитариялық-сауықтыру және жою іс-шараларының жобаларын әзірлеу үшін орман патологиялық зерттеулер жүргізеді;

орман зиянкестері мен аурулары ошақтарының шекараларын, екпелердің санитариялық және орман патологиялық жай-күйін анықтайды және нақтылайды;

алынған деректердің негізінде зиянкестер таралымдарының одан әрі дамуына болжам жасайды және жою іс-шараларын жүргізу қажеттігі немесе санитариялық мақсатта ағаш кесу көлемдері және орман қорғау іс-шаралары туралы ұсыныстар әзірлейді;

екпелердің сауықтыруға, сондай-ақ олардың қорғаныштық және санитариялық-гигиеналық функцияларын сақтауға және арттыруға бағытталған орман қорғау, орман шаруашылығы және ұйымдастыру іс-шараларының кешенін әзірлейді;

бақылау материалдарын өндейді, орман зиянкестері мен аурулары ошақтарының жиынтық ведомостарын, жобаланып жатқан санитариялық-сауықтыру іс-шараларының ведомостарын жасайды және орман зиянкестерінің ошақтарын жерүсті және авиациялық өндеу жобаларын жасау үшін қажетті есеп-қисаптар жүргізеді;

орман қорғау жұмыстарын жүргізу кезінде еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау бойынша нұсқаулық өткізеді.

49. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Заңдарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесін саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

Өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

50. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрлар даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабақтас ғылымдар (биология), өсімдік шаруашылығы (өсімдіктерді қорғау және карантин) және орман шаруашылығы немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтар ұйымдарында кемінде үш жыл жұмыс өтілі.

17-параграф. Рекреация және туризм жөніндегі бас инженер

51. Лауазымдық міндеттері:

рекреация және туризм мамандарының жұмысын бағыттайтын және үйлестіреді, оларға консультациялық және әдістемелік көмек көрсетеді;

табиғат қорғау ұйымының инфрақұрылымын дамытудың Бас жоспарын әзірлеу кезінде рекреация және туризм жөніндегі мамандардың жұмысын үйлестіреді, туристік және рекреациялық қызметті жүзеге асыру бөлігінде оның орындалуын бақылауды қамтамасыз етеді;

табиғат қорғау ұйымының туристік және рекреациялық қызметі бойынша есептілік пен ақпараттың барлық түрлерін ұсынуды қамтамасыз етеді, іс-шаралардың орындалуын талдайды, туристік және рекреациялық қызметті жақсартуға бағытталған ұсыныстар енгізеді;

ерекше қорғалатын табиғи аумақ бойынша экскурсиялар ұйымдастыруды, ұйымның жұмысы туралы брошюралар, буклеттер мен ақпараттық материалдар шығаруға дайындықты, сондай-ақ жануарлар мен өсімдіктердің өмір салтын насиҳаттауды үйлестіреді, ғылыми қызметкерлермен, туристік және білім беру мекемелерімен және жүртшылықпен өзара іс-қимыл жасайды;

ерекше қорғалатын табиғи аумақ және оған іргелес аумақтар бойынша туристік маршруттарды әзірлеуді ұйымдастырады;

орман өрті туындаған жағдайда мемлекеттік орман күзетінің жоғары түрған қызметкерлерін өрт туралы бір мезгілде хабардар ете отырып, оны жоюға шаралар қабылдайды.

52. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

Әрт қауіпсіздігі қағидаларын.

53. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), құқық (құқықтану), қызмет көрсету саласы (туризм), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және орман шаруашылығы немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтар ұйымдарында кемінде екі жыл жұмыс өтілі.

18-параграф. Экологиялық ағарту жөніндегі бас инженері

54. Лауазымдық міндеттері:

экологиялық ағарту бойынша мамандарының жұмысын бағыттайды және үйлестіреді, оларға консультативтік және әдістемелік көмек көрсетеді;

экологиялық ағартуды ұйымдастыру және дамыту жөніндегі жұмыстардың ағымдық және перспективалық жоспарлануын бақылайды;

балаларды экологиялық ағарту жөніндегі әдістемелік жұмыстардың жоспарын жасауға қатысады және оны тікелей жүзеге асырады;

жергілікті халық пен туристер арасында табиғат туралы лекциялар, әңгімелер өткізеді, слайдтар мен ғылыми-көпшілік бейнефильмдер көрсетеді;

сапар-орталығын, табиғат мұражайын биологиялық әртүрлілікті сақтау идеясын насиҳаттау саласындағы жаңа мерзімді материалдармен қамтамасыз етуді ұйымдастырады;

экскурсиялық және туристік соқпақтар мен маршруттар, шолу алаңқайларын, ақпараттық бекеттер құру және олардың жұмыс істеуі бойынша ұсыныстар енгізеді;

ерекше қорғалатын табиғи аумақ мамандарының бұқаралық ақпарат құралдарында мақалалар жазуын, сөйлеп тұруын әзірлеуге, буклеттер, фотоальбомдар әзірлеуге, шығаруға және өткізуге, слайд, кино және бейнефильмдер, анықтамалық материалдар мен ақпараттық-баспа өнімдерін, белгілер, кәдесыйлар, рәміздік бұйымдар жасауға қатысуын ұйымдастырады.

55. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

Әрт қауіпсіздігі қағидаларын.

56. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), құқық (құқықтану), қызмет көрсету саласы (туризм), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), жаратылыстану пәндері бойынша мұғалімдерді даярлау (биология, география, физика, химия-биология) және орман шаруашылығы немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтар ұйымдарында кемінде екі жыл жұмыс өтілі.

Параграф 19. Бас аңшылықтанушы

57. Лауазымдық міндеттері:

өзінің лауазымдық міндеттерін бас директордың, оның орынбасарларының ортақ басшылығымен және бөлім басшысының басшылығымен орындаиды;

өзінің құзыреті шегінде жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану бойынша іс шаралар әзірлейді;

жануарлар дүниесінің мемлекеттік есебін, кадастрын және мониторингін жүргізеді;

жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану саласында ғылыми зерттеулер мен жобалау-іздестіру жұмыстарын жүргізу жөніндегі жұмысты ұйымдастырады;

жануарлар дүниесі қауымдастықтарының биологиялық әртүрлілігі мен тұтастығын сақтау бойынша іс-шаралардың табиғи еркіндік пен мекендеу ортасына сәйкес жүргізілуін үйлестіреді және қамтамасыз етеді;

жануарлардың сирек кездесетін және құрып кету қауіпі төнген түрлерінің қырылуына, санының қысқаруына немесе мекендеу ортасының бұзылуына жол бермеу жөнінде шаралар қолданады;

жаппай ауыру, дүлей күш апаттары кезінде немесе себептер салдарынан қырылу қауіпі төнген жағдайларда жануарларға көмек ұйымдастырады және көрсетеді;

аңшылық алқаптарды пайдалануды жақсарту бойынша ұсыныстар әзірлейді және жасайды;

орман өрті туындаған жағдайда мемлекеттік орман күзетінің жоғары тұрған қызметкерлерін өрт туралы бір мезгілде хабардар ете отырып, оны жоюға шаралар қабылдайды.

58. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

Өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

59. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары окуорнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қоршаған орта (экология), және орман шаруашылығы немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтар ұйымдарында кемінде үш жыл жұмыс өтілі.

2 тарау. Мамандардың лауазымдары

1-параграф. Орман күзету және қорғау инженері (табиғи кешендерді күзету және қорғау инженері)

60. Лауазымдық міндеттері:

өзінің лауазымдық міндеттерін директордың, оның орынбасарларының және бөлім басшысының жалпы басшылығымен орындайды;

филиалдардың табиғи кешендерін күзету және қорғау мамандарының жұмысын үйлестіреді және бақылайды, практикалық, консультативтік және әдістемелік көмек көрсетеді;

орман өрттерінің алдын алу, оларды дер кезінде байқау және жою жөнінде іс-шаралар өткізу бойынша филиалдардағы жұмысты, сондай-ақ ормандарды ағаштың зансыз кесілуінен, зақымданудан, талан-таражға салудан және Қазақстан Республикасы орман заннамасының тәртіп бұзушылықтарынан қорғау жұмысын қамтамасыз етеді;

мемлекеттік орман қорының аумағын өртке қарсы және санитариялық тұрғыда жайластыру жөніндегі іс-шаралардың орындалуын қамтамасыз етеді;

филиалдардың өртке қарсы қызметінің жұмысын, өртке қарсы техника мен құрал-жабдықтардың жай-күйі мен дұрыс пайдаланылуын, бақылау мұнараларын салуды, телефон және радио байланысын тартуды және жөндеуді ұйымдастырады және қамтамасыз етеді;

орман айналымдарын тексеруді жоспарлауды жүзеге асырады;

жеке және заңды тұлғалардың ормандардағы өрт қауіпсіздігі қағидаларын және санитариялық қағидаларды сақтауын, сондай-ақ филиалдарда мемлекеттік орман күзетінің жұмысын тексереді;

ормандарды жерден және авиациялық қорғау қызметін үйлестіреді;

мемлекеттік орман қоры аумағында орман патологиялық мониторингін, орман зиянкестерімен және ауруларымен қурес жүргізуі ұйымдастырады;

орман күзетін нысанды киіммен, көлік құралдарымен, таңбалармен, төсбелгілермен, қызметтік куәліктермен материалдық-техникалық жабдықтауды жоспарлайды;

филиалдардағы мемлекеттік орман күзеті қызметкерлерінің, уақытша өрт күзетшілерінің және өрт сөндіру командаларының жеке құрамының біліктілігін арттыру бойынша оқу ұйымдастырады;

өртке қарсы профилактикалық іс-шараларды қамтамасыз етеді;

мемлекеттік органдармен өрт қауіпі бар маусымға жедел жоспарлар жасайды және келісімдейді;

орманды күзету және қорғау бойынша жоғары тұрған ұйымдарға барлық есеп түрлері, ақпарат берілуін қамтамасыз етеді;

61. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

Өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

62. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейдегі маман:

жоғары санат: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру) және біліктілігі жоғары деңгейдегі бірінші санатты инженер лауазымында кемінде үш жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде төрт жыл жұмыс өтілі;

бірінші санат: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру) және біліктілігі жоғары деңгейдегі екінші санатты инженер лауазымында кемінде екі жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде үш жыл жұмыс өтілі;

екінші санат: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру) және біліктілігі жоғары деңгейдегі санаты жоқ инженер лауазымында кемінде бір жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде екі жыл жұмыс өтілі;

санатсыз: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру) жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Аңшылықтану және аң өсіру" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім бейінге сәйкес келетін үйымдағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл және біліктілігі орта деңгейлі бірінші санаттағы инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Аңшылықтану және аң өсіру" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және біліктілігі орта деңгейлі екінші санаттағы инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Аңшылықтану және аң өсіру" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және біліктілігі орта деңгейлі санатсыз инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санатсыз: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Аңшылықтану және аң өсіру" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

2-параграф. Орман шикізаты ресурстары инженері (орман пайдалану инженері)

63. Лауазымдық міндеттері:

өзінің лауазымдық міндеттерін директордың, оның орынбасарларының және бөлім басшысының жалпы басшылығымен орындаиды;

табиғат қорғау мекемесінің мемлекеттік орман қоры аумағында орман пайдаланудың Қазақстан Республикасының заңнамасы белгілеген барлық түрін ұйымдастырады және қамтамасыз етеді;

кеспеағаштарды кесуге жоспарлауды, бөлуді және дайындауды жүзеге асырады, ағаш кесу және сұректі түбірімен босату қағидаларының сақталуын, ағаш кесу орындарын тазартуды, ормандардағы өрт қауіпсіздігін, сондай-ақ орман ресурстарын жеке және заңды тұлғаларға ұзақ мерзімді орман пайдалануға беру кезінде олардың ұтымды пайдаланылуын қамтамасыз етеді;

кеспеағаштардың бөліну сапасының және филиалдарда орман пайдалану бойынша техникалық құжаттаманың жүргізуін тексереді;

орман шаруашылығы өндірісінің тиімділігін арттыру, ағаш кесумен айналысатын жұмысшылардың еңбегін жетілдіру бойынша іс-шаралар әзірлейді;

орман пайдалану бойынша жоғары тұрған ұйымдарға барлық есеп тұрлері, ақпарат берілуін қамтамасыз етеді;

орманды пайдаланудың озық отандық және шетелдік тәжірибесін зерделейді және оларды енгізуі қамтамасыз етеді;

64. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Заңдарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

65. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), қоршаған орта (экология) және біліктілігі жоғары деңгейдегі бірінші санатты инженер лауазымында кемінде үш жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде төрт жыл жұмыс өтілі;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), қоршаған орта (экология) және біліктілігі жоғары деңгейдегі екінші санатты инженер лауазымында жұмыс стажы кемінде екі жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс стажы кемінде үш жыл;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), қоршаған орта (экология) және біліктілігі жоғары деңгейдегі санаты жоқ инженер лауазымында кемінде бір жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде екі жыл жұмыс өтілі;

санатсыз: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), қоршаған орта (экология), жұмыс стажына талаптар қойылмайды.

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және бірінші санатты инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және екінші санатты инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде екі жыл:

екінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және санатсыз инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санатсыз: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

3-параграф. Ормандарды қалпына келтіру инженері (ормандарды молықтыру және орман өсіру инженері)

66. Лауазымдық міндеттері:

өзінің лауазымдық міндеттерін директордың, оның орынбасарларының және бөлім басшысының жалпы басшылығымен орындайды;

филиалдарда ағашы кесілген жерлерде, өртендерде және мемлекеттік орман қоры жерлерінің санаттарында ормандарды уақытында қалпына келтіру, ормандардың

тұқымдық құрамын жақсарту және олардың өнімділігін арттыру жөніндегі жұмыстарды үйімдастырады;

орман орналастыру және осы салада маманданған жобалау-іздестіру үйімдары әзірлеген жобаларға сәйкес ормандарды молықтыру және орман өсіру бойынша мемлекеттік орман қорындағы жұмыс көлемін айқындайды;

филиалдарда мекеменің мемлекеттік орман қоры участеклерінде уақытша және тұрақты орман тұқымы участеклерін, орман тұқымы плантацияларын құру жұмысын үйлестіреді;

орман тұқымдарын дайындауды, өндеуді және сақтауды, орман дақылдарын өсіру және орман тұқымбағы жұмыстары технологиясының уақытының жүргізуін және сақталуын, сондай-ақ осы жұмыстарды үйімдастыру және орындау кезінде еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау жөніндегі қағидалардың сақталуын қамтамасыз етеді;

ормандарды молықтыру және орман өсіру бойынша жоғары тұрған үйімдарға барлық есеп түрлері, ақпарат берілуін қамтамасыз етеді;

ормандарды қалпына келтіру жұмыстарының технологиясы мен механикаландыру күралдарын жетілдіру бойынша рационализаторлық ұсныстарды қарайды.

67. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

Әрт қауіпсіздігі қағидаларын.

68. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) және біліктілігі жоғары деңгейдегі бірінші санатты инженер лауазымында кемінде үш жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде төрт жыл жұмыс өтілі;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және

орман өсіру) және біліктілігі жоғары деңгейдегі екінші санатты инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде екі жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) және біліктілігі жоғары деңгейдегі санаты жоқ инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде бір жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

санатсыз: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және бірінші санатты біліктілігі орта деңгейлі инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және екінші санаттағы біліктілігі орта деңгейлі инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде екі жыл:

екінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және біліктілігі орта деңгейлі санатсыз инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санатсыз: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

4-параграф. Инженер-орман патологы

69. Лауазымдық міндеттері:

өзінің лауазымдық міндеттерін директордың, оның орынбасарларының және бөлім басшысының жалпы басшылығымен орындаиды;

орманның санитариялық жағдайын жақсарту мен оның қорғаныштық және санитариялық-гигиеналық функцияларын сақтауға бағытталған санитариялық-сауықтыру және жою іс-шараларының жобаларын әзірлеу үшін орман патологиялық зерттеулер жүргізеді;

орман зиянкестері мен аурулары ошактарының шекараларын, екпелердің санитариялық және орман патологиялық жай-куйін анықтайды және нақтылайды;

алынған деректердің негізінде зиянкестер таралымдарының одан әрі дамуына болжам жасайды және жою іс-шараларын жүргізу қажеттігі немесе санитариялық мақсатта ағаш кесу көлемдері және орман қорғау іс-шаралары туралы ұсыныстар әзірлейді;

екпелерді сауықтыруға, сондай-ақ олардың қорғаныштық және санитариялық-гигиеналық функцияларын сақтауға және арттыруға бағытталған орман қорғау, орман шаруашылығы және ұйымдастыру іс-шараларының кешенін әзірлейді;

бақылау материалдарын өндейді, орман зиянкестері мен аурулары ошақтарының жиынтық ведомостарын, жобаланып жатқан санитариялық-сауықтыру іс-шараларының ведомостарын жасайды және орман зиянкестерінің ошақтарын жерүсті және авиациялық өндеу жобаларын жасау үшін қажетті есеп-қисаптар жүргізеді;

орман қорғау жұмыстарын жүргізу кезінде еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау бойынша нұсқаулық өткізеді.

70. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қоргалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қоргалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

Әрт қауіпсіздігі қағидаларын.

71. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және біліктілігі жоғары деңгейдегі бірінші санатты инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде үш жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде төрт жыл;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және

орман өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және біліктілігі жоғары деңгейдегі екінші санатты инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде екі жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және біліктілігі жоғары деңгейдегі санаты жоқ инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде бір жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

санатсыз: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман шаруашылығы), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), жұмыс өтіліне талаптар қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылыш (түрілері бойынша)", "Биология" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және бірінші санатты біліктілігі орта деңгейлінженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылыш (түрілері бойынша)", "Биология" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және екінші санатты біліктілігі орта деңгейлі инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде екі жыл:

екінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылыш (түрілері бойынша)", "Биология" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және санатсыз біліктілігі орта деңгейлі инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санатсыз: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылыш (түрілері бойынша)", "Биология" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

5-параграф. Орман кадастры инженері

72. Лауазымдық міндеттері:

өзінің лауазымдық міндеттерін директордың, оның орынбасарларының және бөлім басшысының жалпы басшылығымен орындайды;

орман орналастыру жобаларына сәйкес орман кадастрын жүргізу бойынша филиалдардың жұмысын ұйымдастырады;

орман қорының мемлекеттік есебін, ормандардың сандық және сапалық есебін жүргізу бойынша филиалдардағы жұмысты үйлестіреді, орман қоры шекарасының, ормандардың тұқымдық құрамының сандық және сапалық өзгеруін, олардың жастоптары және қорғаныштық санаттары бойынша бөлінуін тексереді;

филиалдарда орман кадастрының жүргізілуіне тексеру жүргізеді;

ормандарды молықтыру, орман кадастры кітабы бойынша есеп пен белгіленген есептілікті жүргізеді;

орман кадастры ісін ұйымдастыру мен жүргізудің озық отандық және шетелдік тәжірибесін қарайды және зерделейді.

73. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Заңдарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

Әрт қауіпсіздігі қағидаларын.

74. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), сәулет және құрылыш (геодезия және картография, геодезия, кадастры, жерге орналастыру), қоршаған орта (география) және біліктілігі жоғары деңгейдегі бірінші санатты инженер лауазымында кемінде үш жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде төрт жыл жұмыс өтілі;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), сәулет және құрылыш (геодезия және картография, геодезия, кадастры, жерге орналастыру), қоршаған орта (география) және біліктілігі жоғары деңгейдегі екінші санатты инженер лауазымында кемінде екі жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде үш жыл жұмыс өтілі;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), сәулет және құрылыш (геодезия және картография, геодезия, кадастры, жерге орналастыру), қоршаған орта (география) және біліктілігі жоғары деңгейдегі санатсыз инженер лауазымында кемінде бір жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде екі жыл жұмыс өтілі;

санатсыз: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), сәulet және құрылым (геодезия және картография, геодезия, кадастр, жерге орналастыру), қоршаған орта (география), жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)", "Геодезия және картография", "Геодезия және топография", "Кадастр", "Жерге орналастыру", "География және табиғатты пайдалану" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және бірінші санатты біліктілігі орта деңгейлі инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)", "Геодезия және картография", "Геодезия және топография", "Кадастр", "Жерге орналастыру", "География және табиғатты пайдалану" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және екінші санатты біліктілігі орта деңгейлінженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)", "Геодезия және картография", "Геодезия және топография", "Кадастр", "Жерге орналастыру", "География және табиғатты пайдалану" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және санатсыз біліктілігі орта деңгейлі инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санатсыз: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)", "Геодезия және картография", "Геодезия және топография", "Кадастр", "Жерге орналастыру", "География және табиғатты пайдалану" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

6-параграф. Экологиялық ағарту инженері

75. Лауазымдық міндеттері:

филиалдардың экологиялық ағарту бойынша мамандарының жұмысын бағыттайтының және үйлестіреді, оларға консультативтік және әдістемелік көмек көрсетеді;

филиалдарда экологиялық ағартуды ұйымдастыруды және дамыту жөніндегі жұмыстардың ағымдық және перспективалық жоспарлануын бақылайды;

балаларды экологиялық ағарту жөніндегі әдістемелік жұмыстардың жоспарын жасауға қатысады және оны тікелей жүзеге асырады;

жергілікті халық пен туристер арасында табиғат туралы лекциялар, әңгімелер өткізеді, слайдтар мен ғылыми-көпшілік бейненефильмдер көрсетеді;

сапар-орталығын, табиғат мұражайын биологиялық әртүрлілікті сақтау идеясын насиҳаттау саласындағы жаңа мерзімді материалдармен қамтамасыз етуді ұйымдастырады;

експурсиялық және туристік соқпақтар мен маршруттар, шолу алаңқайларын, ақпараттық бекеттер құру және олардың жұмыс істеуі бойынша ұсыныстар енгізеді;

ерекше қорғалатын табиғи аумақ мамандарының бұқаралық ақпарат құралдарында мақалалар жазуын, сөйлеп тұруын әзірлеуге, буклеттер, фотоальбомдар әзірлеуге, шығаруға және өткізуге, слайд, кино және бейнефильмдер, анықтамалық материалдар мен ақпараттық-баспа өнімдерін, белгілер, кәдесыйлар, рәміздік бұйымдар жасауға қатысуын ұйымдастырады.

76. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

Әрт қауіпсіздігі қағидаларын.

77. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: қызмет көрсету саласы (туризм), орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қоршаған орта (экология, география), өндірістегі гигиена және еңбекті қорғау (тіршілік қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау) және біліктілігі жоғары деңгейдегі бірінші санатты инженер лауазымында кемінде екі жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде төрт жыл;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: қызмет көрсету саласы (туризм), орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қоршаған орта (экология, география), өндірістегі гигиена және еңбекті қорғау (тіршілік қауіпсіздігі және қоршаған ортаны

қорғау) және біліктілігі жоғары деңгейдегі екінші санатты инженер лауазымында кемінде бір жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: қызмет көрсету саласы (туризм), орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қоршаған орта (экология, география), өндірістегі гигиена және еңбекті қорғау (тіршілік қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау) және біліктілігі жоғары деңгейдегі бірінші санатты инженер лауазымында кемінде бір жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

санатсыз: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: қызмет көрсету саласы (туризм), орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қоршаған орта (экология, география), өндірістегі гигиена және еңбекті қорғау (тіршілік қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау), жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)", "Аңшылықтану және аң өсіру", "Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі", "Экскурсия жүргізуші" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) және немесе бірінші санатты біліктілігі орта деңгейлі маман лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)", "Аңшылықтану және аң өсіру", "Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі", "Экскурсия жүргізуші" және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және екінші санатты біліктілігі орта деңгейлімаман лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)", "Аңшылықтану және аң өсіру", "Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі", "Экскурсия жүргізуші" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және санатсыз біліктілігі орта деңгейлі инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санатсыз: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)", "

Аңшылықтану және аң өсіру", "Қоршаған ортандың қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі", "Экскурсия жүргізуши" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

7-параграф. Аңшылықтанушы

78. Лауазымдық міндеттері:

өзінің лауазымдық міндеттерін бас директордың және/немесе директордың, оның орынбасарларының ортақ басшылығымен, бас аңшылықтанушының немесе бөлім басшысының басшылығымен орындайды;

өзінің құзыretі шегінде жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану бойынша іс шаралар әзірлейді;

жануарлар дүниесінің мемлекеттік есебін, кадастрын және мониторингін жүргізеді;

жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану саласында ғылыми зерттеулер мен жобалау-іздестіру жұмыстарын жүргізу жөніндегі жұмысты ұйымдастырады;

жануарлар дүниесі қауымдастықтарының биологиялық әртүрлілігі мен тұтастығын сақтау бойынша іс-шаралардың табиғи еркіндік пен мекендеу ортасына сәйкес жүргізілуін үйлестіреді және қамтамасыз етеді;

жануарлардың сирек кездесетін және құрып кету қауіпі төнген түрлерінің қырылуына, санының қысқаруына немесе мекендеу ортасының бұзылуына жол бермеу жөнінде шаралар қолданады;

жаппай ауыру, дүлей күш апаттары кезінде немесе және себептер салдарынан қырылу қауіпі төнген жағдайларда жануарларға көмек ұйымдастырады және көрсетеді;

орман өрті туындаған жағдайда мемлекеттік орман күзетінің жоғары тұрған қызметкерлерін өрт туралы бір мезгілде хабардар ете отырып, оны жоюға шаралар қабылдайды.

79. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

Өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

80. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (аңшылықтану және ақ өсіру, орман ресурстары және орман өсіру), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және біліктілігі жоғары деңгейдегі бірінші санатты аңшылықтанушы лауазымдағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде төрт жыл;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (аңшылықтану және ақ өсіру, орман ресурстары және орман өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және біліктілігі жоғары деңгейдегі екінші санатты аңшылықтанушы лауазымдағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (аңшылықтану және ақ өсіру, орман ресурстары және орман өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және біліктілігі жоғары деңгейдегі санатсыз аңшылықтанушы лауазымдағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

санатсыз: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (аңшылықтану және ақ өсіру, орман ресурстары және орман өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, аңшылықтану және ақ өсіру бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және біліктілігі орта деңгейлі бірінші санатты аңшылықтанушы лауазымдағы жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайнны, аңшылықтану және ақ өсіру бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және біліктілігі орта деңгейлі екінші санатты аңшылықтанушы лауазымдағы жұмыс өтілі кемінде екі жыл:

екінші санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайнны, аңшылықтану және ақ өсіру бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және біліктілігі орта деңгейлі санатсыз аңшылықтанушы лауазымдағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санатсыз: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, аңшылықтану және аң өсіру бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

8-параграф. Биолог

81. Лауазымдық міндеттері:

өзінің лауазымдық міндеттерін бас директордың (директордың), оның орынбасарларының жалпы басшылығымен және бөлім басшысының басшылығымен орындайды;

өзінің құзыretі шегінде жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану бойынша іс-шаралар әзірлейді;

жануарлар дүниесінің мемлекеттік есебін, кадастрын және мониторингін жүргізеді;

жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану саласында ғылыми зерттеулер мен жобалау-іздестіру жұмыстарын жүргізу жөніндегі жұмысты ұйымдастырады;

жануарлар дүниесі қауымдастықтарының биологиялық әртүрлілігі мен тұтастығын сақтау бойынша іс-шаралардың табиғи еркіндік пен мекендеу ортасына сәйкес жүргізілуін ұйымдастырады;

жануарлардың сирек кездесетін және құрып кету қаупі төнген түрлерінің қырылуына, санының қысқаруына немесе мекендеу ортасының бұзылуына жол бермеу жөнінде шаралар қолданады;

жаппай ауыру, дүлей күш апаттары кезінде немесе себептер салдарынан қырылу қаупі төнген жағдайларда жануарларға көмек ұйымдастырады және көрсетеді.

82. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Заңдарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

Өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

83. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (аңшылықтану және аң өсіру, орман ресурстары және орман өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және біліктілігі жоғары деңгейдегі бірінші санатты биолог лауазымдағы жұмыс өтілі кемінде уш жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде төрт жыл;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (аңшылықтану және аң өсіру, орман ресурстары және орман өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және біліктілігі жоғары деңгейдегі екінші санатты биолог лауазымдағы жұмыс өтілі кемінде екі жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде уш жыл;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (аңшылықтану және аң өсіру, орман ресурстары және орман өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және біліктілігі жоғары деңгейдегі санатсыз биолог лауазымдағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

санатсыз: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (аңшылықтану және аң өсіру, орман ресурстары және орман өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша), агрономия бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және біліктілігі орта деңгейлі бірінші санатты биолог лауазымдағы жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

бірінші санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша), агрономия бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және біліктілігі орта деңгейлі екінші санатты биолог лауазымдағы жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша), агрономия бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және біліктілігі орта деңгейлі санатсыз биолог лауазымдағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санатсыз: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша), агрономия бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

9-параграф. Ихтиолог

84. Лауазымдық міндеттері:

өзінің лауазымдық міндеттерін бас директордың (директордың), оның орынбасарларының және бөлім басшысының жалпы басшылығымен орындалады;

өзінің құзыреті шегінде жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану бойынша іс-шаралар әзірлейді, балық шаруашылығы іс-шараларын жүргізу бойынша жоспардың орындалуын қамтамасыз етеді;

аңшылар мен қорықшылардың су айдындарын қорғауды жүргізуі бойынша, балық шаруашылығы іс-шараларын жүргізуі бойынша, сондай-ақ мелиоративтік және әуескөйлік мақсаттарда аулауды ұйымдастыруды жұмыстарын үйлестіреді;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды қорғау режимін бакылайды, табиғат қорғау заңнамасын бұзушылықтардың алдын алу және болдырмау жөнінде шаралар қабылдайды;

Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексіне сәйкес Қазақстан Республикасының орман заңнамасы, Қазақстан Республикасының жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы заңнамасы саласындағы әкімшілік құқық бұзушылықтар туралы хаттамалар толтырады;

су айдындарының гидробиологиялық жай-күйіне бақылау жасайды;

су айдындарының азықтық базасының жай-күйін бағалауды, су айдындарын балық шаруашылық паспорттауды, балықтарды жерсіндіру нәтижелері мен тиімділігін тексеруді, балық ауруларының пайда болуы мен олардың алдын алу және жою жөніндегі шараларды қабылдауды жүргізеді.

85. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Заңдарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

Өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

86. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: балық шаруашылығы (балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және біліктілігі жоғары деңгейдегі бірінші санатты ихтиолог лауазымдағы жұмыс өтілі кемінде уш жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде төрт жыл;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: балық шаруашылығы (балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және біліктілігі жоғары деңгейдегі екінші санатты ихтиолог лауазымдағы жұмыс өтілі кемінде екі жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде уш жыл;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: балық шаруашылығы (балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және біліктілігі жоғары деңгейдегі санатсыз ихтиолог лауазымдағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

санатсыз: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: балық шаруашылығы (балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: балық шаруашылығы (түрлері бойынша) техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және біліктілігі орта деңгейлі бірінші санатты ихтиолог лауазымдағы жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

бірінші санатты: балық шаруашылығы (түрлері бойынша) техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және біліктілігі орта деңгейлі екінші санатты ихтиолог лауазымдағы жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: балық шаруашылығы (түрлері" бойынша) техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және біліктілігі орта деңгейлі санатсыз ихтиолог лауазымдағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санатсыз: балық шаруашылығы (түрлері бойынша) техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

10-параграф. Орнитолог

87. Лауазымдық міндеттері:

өзінің лауазымдық міндеттерін бас директордың (директордың), оның орынбасарларының және бөлім басшысының жалпы басшылығымен орындалады;

өзінің құзыреті шегінде жануарлар дүниесін қорғау, есімін молайту және пайдалану бойынша іс-шаралар әзірлейді, іс-шараларын жүргізу бойынша жоспардың орындалуын қамтамасыз етеді;

қоршаған ортадағы құстардың жай-күйін бақылауды жүзеге асырады, олардың ұшу бағыттарын байқап отырады, құстар өмірінің мониторингі мен есепке алу жұмыстарын жүргізеді;

құстардың жаппай ауыруына, олардың дүлей күш апаттары кезінде немесе себептер салдарынан қырылуына жол бермеу бойынша мониторинг жүргізеді;

сирек кездесетін және құрып кету қауіп тәнген құстардың жабайы түрлерінің қырылуына, санының қысқаруына немесе мекендеу ортасының бұзылуына жол бермеу жөнінде шаралар қолданады;

аңшылық алқаптарды орман құстары үшін пайдалануды жақсарту жөнінде ұсыныстар дайындауды және әзірлейді;

сирек кездесетін құстар түрлері мекендейтін табиғи ортаны сақтау бойынша іс-шаралар жүргізуі үйымдастырады.

88. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

Өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

89. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (аңшылықтану және ақ өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және біліктілігі жоғары деңгейдегі бірінші санатты орнитолог лауазымдағы жұмыс өтілі кемінде үш жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде төрт жыл;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (аңшылықтану және ақ өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және біліктілігі жоғары деңгейдегі бірінші санатты орнитолог лауазымдағы жұмыс өтілі кемінде екі жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (аңшылықтану және аң өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), санатсыз орнитологлауазымдағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

санатсыз: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (аңшылықтану және аң өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: "Аңшылықтану және аң өсіру" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және біліктілігі орта деңгейлі бірінші санатты орнитолог лауазымдағы жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: "Аңшылықтану және аң өсіру" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және біліктілігі орта деңгейлі екінші санатты орнитолог лауазымдағы жұмыс өтілі кемінде екі жыл:

екінші санатты: "Аңшылықтану және аң өсіру" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және біліктілігі орта деңгейлі санатсыз орнитолог лауазымдағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санатсыз: "Аңшылықтану және аң өсіру" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

11-параграф. Аумақ қорғау инспекторы

90. Лауазымдық міндеттері:

өсімдіктер мен жануарлар дүниесін, оның ішінде сирек кездесетін және құрып кету қаупі төнген өсімдіктер мен жануарлар түрлерін қорғауды қамтитын өзіне бекітіліп берілген учаскедегі табиғи кешендерді қорғауды жүзеге асырады;

жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасын бұзушылықтардың алдын алу және болдырмау жөнінде шаралар қабылдайды;

орман дақылдары, орман шаруашылығы, биотехникалық және есепке алу жұмыстарын, сондай-ақ табиғи кешендерді қорғау мен қалпына келтіруге бағытталған іс-шараларды жүргізеді;

өртке қарсы және іс-шараларды жүргізуге қатысады;

аншлагтардың, шекаралық бағаналардың, белгілердің, көпірлердің, соқпақтардың, өрт-қадағалау бекеттері мен шептерінің, байланыс желілерінің сақталуын қадағалайды және олардың жарамды күйде болуын қамтамасыз етеді;

тұрғындар арасында ерекше қорғалатын табиғи аумақтар режимін бұзушылықтардың алдын алу мен өрт қауіпсіздігі ережелері бойынша түсіндіру жұмыстарын жүргізеді;

жануарлар санын есепке алуды қоса алғанда, ғылыми және ғылыми-зерттемелік жұмыстарды жүргізуге ұйымдар мен жақтаушы ұйымдардың қызметкерлері жәрдемдеседі;

есептіліктер және өндірістік іс-шараларды орындау жөніндегі құжаттама жасайды;

жұмыстардың қауіпсіз жүргізілуін, тұлғалардың еңбек қауіпсіздікі және оны қорғау, өндірістік санитария мен өртке қарсы қорғану қағидалары мен нормаларын сақтауын қамтамасыз етеді;

орман өрті туындаған жағдайда мемлекеттік орман күзетінің жоғары түрған қызметкерлерін өрт туралы бір мезгілде хабардар ете отырып, оны жоюға шаралар қабылдайды.

91. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

Өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

92. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), агрономия (агрономия), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қызмет көрсету саласы (туризм) біліктілігі жоғары деңгейдегі бірінші санатты инспектор лауазымында кемінде екі жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде төрт жыл;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), агрономия (агрономия), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қызмет көрсету саласы (туризм) біліктілігі жоғары деңгейдегі екінші санатты инспектор лауазымында кемінде екі жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде үш жыл;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), агрономия (агрономия), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қызмет көрсету саласы (туризм) біліктілігі жоғары деңгейдегі санатсыз инспектор лауазымында кемінде бір жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде екі жыл;

санатсыз: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), агрономия (агрономия), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қызмет көрсету саласы (туризм) жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табигат қорғау қызметі (түрілері бойынша), аңшылықтану және аң өсіру, ара шаруашылығы бойынша техникалық және кәсіби, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, біліктілігі орта деңгейлі бірінші санаттағы инспектор лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде үш жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде төрт жыл;

бірінші санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табигат қорғау қызметі (түрілері бойынша), аңшылықтану және аң өсіру, ара шаруашылығы бойынша техникалық және кәсіби, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, біліктілігі орта деңгейлі екінші санаттағы инспектор лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде екі жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

екінші санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табигат қорғау қызметі (түрілері бойынша), аңшылықтану және аң өсіру, ара шаруашылығы бойынша техникалық және кәсіби, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, біліктілігі орта деңгейлі санатсыз инспектор лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

санатсыз: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайнны, экология және табигат қорғау қызметі (түрілері бойынша), аңшылықтану және аң өсіру, ара шаруашылығы бойынша техникалық және кәсіби, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды немесе орман шаруашылығында үш жылдан кем емес жұмыс тәжірибесі бар жалпы орта білім.

12-параграф. Экскурсия жүргізуші

93. Лауазымдық міндеттері:

ерекше қорғалатын табиғи аумақ пен оның қорғау аймағына келушілердің экскурсияларын ұйымдастырады;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар мамандарының бұқаралық ақпарат құралдарына сөз сөйлеулерін дайындауға, буклеттер, фотоальбомдар әзірлеуге, шығаруға және таратуға, слайдтарды, кино және бейнефильмдерді, анықтамалық материалдар мен ақпараттық-баспа өнімдерін, белгілерді, қадесыйларды, рәміздік бүйімдарды жасауға қатысады;

экологиялық тақырыптар бойынша ұйымдарда лекциялар, әңгімелер, сөз сөйлеулер, сондай-ақ экологиялық-ағарту іс-шараларын дайындау мен өткізуге, экскурсиялық және туристік маршруттарды әзірлеуге қатысады, бұқаралық ақпарат құралдарымен жұмыс жүргізеді, тікелей экскурсиялық қызметтермен айналысады;

экскурсиялық және туристік соқпақтар мен маршруттарды, шолу алаңқайларын, ақпараттық бекеттерді құру мен қалыптастыру жөнінде ұсыныстар енгізеді;

орман ерті туындаған жағдайда мемлекеттік орман күзетінің жоғары тұрған қызметкерлерін өрт туралы бір мезгілде хабардар ете отырып, оны жоюға шаралар қабылдайды.

94. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

95. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), қызмет көрсету саласы (туризм), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология, география), тілдер және әдебиет (аударма ісі) және біліктілігі жоғары деңгейдегі бірінші санаттағы экскурсия жүргізуші лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), қызмет көрсету саласы (туризм), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология, география), тілдер және әдебиет (аударма ісі) және біліктілігі жоғары деңгейдегі екінші санаттағы экскурсия жүргізуші лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), қызмет көрсету саласы (туризм), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология, география), тілдер және әдебиет (аударма ісі) және біліктілігі жоғары деңгейдегі санатсыз экскурсия жүргізуші лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санатсыз: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), қызмет көрсету саласы (туризм), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология, география), тілдер және әдебиет (аударма ісі), жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша), аңшылықтану және аң өсіру, аудармашы, туризм бойынша техникалық және кәсіби білім, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі бірінші санаттағы экскурсия жүргізуші лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша), аңшылықтану және аң өсіру, аудармашы, туризм бойынша техникалық және кәсіби білім, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі екінші санаттағы экскурсия жүргізуші лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша), аңшылықтану және аң өсіру, аудармашы, туризм бойынша техникалық және кәсіби білім, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі санатсыз экскурсия жүргізуші лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санатсыз орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайнны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша), аңшылықтану және аң өсіру, аудармашы, туризм бойынша техникалық және кәсіби білім, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

Параграф 13. Орман (учаске)шебері

96. Лауазымдық міндеттер:

өзінің жұмысында тікелей орман күтушіге және орман күтушінің орынбасарына бағынады;

учаскенің орманшы-қорықшы мемлекеттік инспекторларына, уақытша өрт қарауылдарына нұсқаулық беру жұмысын және олардың өздерінің лауазымдық міндеттерін орындаудың қамтамасыз етеді;

айналымдар мен орманшы-қорықшыларға сеніп тапсырылған мүлікке ревизия жүргізеді, сондай-ақ халық арасында орман байлықтарын сақтау мен көбейту мәселелері бойынша түсіндіру жұмысын және орманшы-қорықшылар арасында тәрбие жұмысын және олардың біліктілігін арттыру жұмысын жүргізеді;

орман пайдаланушылардың ормандардағы өрт қауіпсіздігі, сүректерді түбірімен босату қағидаларын сақтауын, басты мақсатта пайдалануға кесу мен ағаштарды күтіп-баптау үшін кесу, шөп шабу, мал жаю және жанама пайдаланудың түрлері қағидаларының сақталуын тексереді және тәртіп бұзушылықтарды тыю жөнінде шаралар қабылдайды;

орман өрттерін жою бойынша ол туралы орман күтушіге бір мезгілде хабарлай отырып шаралар қабылдайды;

орманның санитариялық жай-күйін бақылайды және орманшылардың орманда зиянды орман жәндіктері мен аурулардың пайда болуы және таралуы туралы хабарламаларын тексереді;

орман күтушінің тапсырмасы бойынша кеспеағаштарды бөлу мен таксациялауды, ағаш кесу орындарын, дайындалған орман материалдарын, шырындарын алуға бөлінген орман екпелерін куәландыруды іске асырады;

ұзақ мерзімді орман пайдалануға бекітілген ормандарды қорғаудың жай-күйін тексереді;

қызметкерлердің өндірістік және еңбек тәртібін, еңбекті қорғау мен қауіпсіздік техникасын сақтауын бақылайды;

орындалған жұмыстардың көлемі мен сапасын есепке алууды жүргізеді.

97. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

Әрт қауіпсіздігі қағидаларын.

98. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қоршаған орта (экология, география) және біліктілігі жоғары деңгейдегі бірінші санатты орман шебері лауазымында кемінде үш жыл жұмыс өтілі немесе ұйымның тиісті бейіні бойынша жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қоршаған орта (экология, география) және біліктілігі жоғары деңгейдегі екінші санатты орман шебері лауазымында кемінде екі жыл жұмыс өтілі немесе ұйымның тиісті бейіні бойынша жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және біліктілігі жоғары деңгейдегі санатсыз орман шебері лауазымында кемінде бір жыл жұмыс өтілі немесе ұйымның тиісті бейіні бойынша жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санатсыз: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша), агрономия бойынша техникалық және кәсіби білім, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі бірінші санаттағы орман шебері лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша), агрономия бойынша техникалық және кәсіби білім, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі екінші санаттағы орман шебері лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрлөрі бойынша), агрономия бойынша техникалық және кәсіби білім, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі санатсыз орман шебері лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санатсыз орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрлөрі бойынша), агрономия бойынша техникалық және кәсіби білім, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

Параграф 14. Рекреация және туризм маманы

99. Лауазымдық міндеттері:

туризм мен рекреацияны үйымдастыру және дамыту, сондай-ақ туристік және рекреациялық қызметті жүзеге асыру кезінде ақылы қызметтер көрсету жөніндегі жұмыстарды ағымдағы және перспективалық жоспарлауды жүзеге асырады;

табиғат қорғау үйымының инфрақұрылымын дамытудың бас жоспарын әзірлеу кезінде рекреация және туризм жөніндегі материалдарды ұсынуды қамтамасыз етеді, оның туристік және рекреациялық қызметті жүзеге асыру бөлігінде орындалуын қамтамасыз етеді;

туризм мен рекреацияны үйымдастыру және дамыту, сондай-ақ туристік және рекреациялық қызметті жүзеге асыру кезінде ақылы қызметтер көрсету жөніндегі жұмыстардың ағымдағы және перспективалық жоспардың жүзеге асырылуын қамтамасыз етеді;

туристік және рекреациялық қызметті жүзеге асыру мақсатында жер участкерлерін қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді пайдалануға алу үшін тендерлік құжаттаманы дайындауға қатысады;

туристік және рекреациялық қызмет бойынша есептілік пен ақпараттың барлық түрлерін ұсынуды қамтамасыз етеді;

ерекше қорғалатын табиғи аумақта экскурсиялар үйымдастыруды, үйымның жұмысы туралы, сондай-ақ жануарлар мен өсімдіктердің тыныс-тіршілігін насихаттайтын кітапшалар, буклеттер және ақпараттық материалдар шығаруға дайындықты үйлестіреді, ғылыми қызметкерлермен, туристік және білім беру мекемелерімен, жұртшылықпен тығыз байланыс жасап тұрады;

жергілікті тұрғындар мен келушілер арасында табиғат туралы дәрістер, әңгімелер, слайдтар мен ғылыми-танымал бейнефильмдер көрсетеді, ғылыми-танымдық, туристік-экскурсиялық маршруттар бойынша экскурсиялық мәтіндер әзірлейді;

экскурсиялық қызметпен тікелей айналысады, ерекше қорғалатын табиғи аумақ және оған іргелес аумақтар бойынша туристік маршруттарды әзірлеуге қатысады;

жергілікті бұқаралық ақпарат құралдарында жергілікті табиғатпен және ерекше қорғалатын табиғи аумақпен байланысты проблемалар мен оқиғаларды жариялады, жергілікті журналистерге үнемі баспасөз хабарламаларын дайындайды;

экскурсиялық және туристік соқпақтар мен маршруттарды, шолу алаңдарын, ақпараттық пункттерді құру және олардың жұмыс істеуі жөнінде ұсыныстар енгізеді, қоғамдық табиғат қорғау ұйымдарымен өзара іс-қимыл жасайды, бұқаралық ақпарат құралдарында мамандардың жүйелі сөз сөйлеуін дайындауға, буклеттерді, фотоальбомдарды әзірлеуге, шығаруға және өткізуғе, слайд -, кино және бейнекільдер, анықтамалық материалдар және өзге де материалдар жасауға қатысады ақпараттық-баспа өнімдері, төсбелгілер, кәдесыйлар, рәміздер;

Қазақстан Республикасының орман заңнамасы, Қазақстан Республикасының жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы заңнамасы саласындағы әкімшілік құқық бұзушылықтар туралы хаттаманы Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексіне сәйкес жасайды;

туризм бойынша жұмысты жүзеге асыруға, экскурсиялық мәтіндерді әзірлеуге, туристік маршруттардың жұмысы туралы ақпаратты таратуға жауапты.

100. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Заңдарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

Әрт қауіпсіздігі қағидаларын.

101. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), құқық (құқықтану), қоршаған орта (экология, география), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қызмет көрсету саласы (туризм) және біліктілігі жоғары деңгейдегі бірінші санатты маман лауазымында кемінде үш жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде бес жыл жұмыс өтілі;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), құқық (құқықтану), қоршаған орта (география), қызмет көрсету саласы (туризм) және біліктілігі жоғары деңгейдегі екінші санатты маман лауазымында кемінде екі жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде төрт жыл жұмыс өтілі;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), құқық (құқықтану), қоршаған орта (география), қызмет көрсету саласы (туризм) және біліктілігі жоғары деңгейдегі санатсыз маман лауазымында кемінде бір жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде үш жыл жұмыс өтілі;

санатсыз: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), құқық (құқықтану), қоршаған орта (география), қызмет көрсету саласы (туризм) жұмыс өтіліне талаптар қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша), құқық (құқықтану), туризм бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және бірінші санатты біліктілігі орта деңгейлі маман лауазымындағы кемінде үш жыл немесе мамандығы бойынша кемінде бес жыл жұмыс өтілі;

бірінші санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша), құқық (құқықтану), туризм бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және екінші санатты біліктілігі орта деңгейлі маман лауазымындағы кемінде екі жыл немесе мамандығы бойынша кемінде төрт жыл жұмыс өтілі;

екінші санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша), құқық (құқықтану), туризм бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және санатсыз біліктілігі орта деңгейлі маман лауазымындағы кемінде бір жыл немесе мамандығы бойынша кемінде үш жыл жұмыс өтілі;

санатсыз: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайнны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша), құқық (құқықтану), туризм бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

Параграф 15. Экологиялық ағарту маманы

102. Лауазымдық міндеттері:

халықты экологиялық ағарту бойынша жұмыс жүргізеді;

табиғатты қорғау ұйымының экологиялық ағарту жөніндегі есептілігі мен ақпаратының барлық түрлерін ұсынады, іс-шаралардың орындалуын талдайды, оларды жақсартуға бағытталған ұсыныстар енгізеді;

ұйымның жұмысы туралы, сондай-ақ жануарлар мен өсімдіктердің өмір салтын насиҳаттайтын брошюралар, буклеттер және басқа да ақпараттық материалдарды басып шығаруға дайындейді;

ғылыми және қоғамдық ұйымдармен, басқа да ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың қызметкерлерімен өзара іс-қимыл жасайды;

балаларға экологиялық ағату бойынша әдістемелік жұмыстар жоспарын әзірлеуге қатысады және оны тікелей жүзеге асырады;

жергілікті тұрғындар мен туристер арасындағы туралы дәрістер, әңгімелер, слайдтар мен ғылыми-танымал бейнефильмдер көрсетеді;

биоэртурлілікті сақтау идеяларын насиҳаттау саласында келушілер орталығын, табиғат мұражайын жаңа мерзімді материалдармен қамтамасыз етеді;

жергілікті табиғатпен және ерекше қорғалатын табиғи аумақпен байланысты проблемалар мен оқиғаларды бұқаралық ақпарат құралдарында жариялады, журналистерге үнемі баспасөз хабарламаларын дайындейді;

тұрақты жұмыс істейтін және жылжымалы көрмелер мен экспозициялардың визит-орталығын, табиғат-мұражайын құруға және оның жұмыс істеуіне байланысты жұмыстарды орындауды;

экскурсиялық және туристік соқпақтар мен маршруттарды, шолу алаңдарын, ақпараттық пункттерді құру және олардың жұмыс істеуі жөнінде ұсыныстар енгізеді;

бұқаралық ақпарат құралдарында ерекше қорғалатын табиғи аумақ мамандарының сөз сөйлеуін дайындауға, буклеттерді, фотоальбомдарды әзірлеуге, шығаруға және сатуға, слайд -, кино және бейнефильмдер, анықтамалық материалдар мен өзге де ақпараттық - баспа өнімдерін, төсбелгілерді, кәдесыйларды, символиканы жасауға қатысады.

103. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

Әрт қауіпсіздігі қағидаларын.

104. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: қызмет көрсету саласы (туризм), орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), құқық (құқықтану), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қоршаған орта (экология, география) және және біліктілігі жоғары деңгейдегі бірінші санатты маман лауазымында кемінде үш жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде бес жыл жұмыс өтілі;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: қызмет көрсету саласы (туризм), орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), құқық (құқықтану), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қоршаған орта (экология, география) және және біліктілігі жоғары деңгейдегі екінші санатты маман лауазымында кемінде екі жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде төрт жыл жұмыс өтілі;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: қызмет көрсету саласы (туризм), орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), құқық (құқықтану), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қоршаған орта (экология, география) және және біліктілігі жоғары деңгейдегі санатсыз маман лауазымында кемінде бір жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде үш жыл жұмыс өтілі;

санатсыз: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: қызмет көрсету саласы (туризм), орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), құқық (құқықтану), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қоршаған орта (экология, география) жұмыс өтіліне талаптар қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша), аңшылықтану және аң өсіруғ, туризм бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және бірінші санатты біліктілігі орта деңгейлі маман лауазымындағы кемінде үш жыл немесе мамандығы бойынша кемінде бес жыл жұмыс өтілі;

бірінші санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша), аңшылықтану

және аң өсіруғ, туризм бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және екінші санатты біліктілігі орта деңгейлі маман лауазымындағы кемінде екі жыл немесе мамандығы бойынша кемінде төрт жыл жұмыс өтілі;

екінші санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша), аңшылықтану және аң өсіруғ, туризм бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және санатсыз біліктілігі орта деңгейлі маман лауазымындағы кемінде бір жыл немесе мамандығы бойынша кемінде үлжыл жұмыс өтілі;

санатсыз: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша), аңшылықтану және аң өсіруғ, туризм бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

3-бөлім. Облыстық немесе республикалық маңызы бар қалалардың орман шаруашылығы үйымдарының басшылары мен мамандары лауазымдарының біліктілік сипаттамалары

1-тарау. Басшылар лауазымдары

1-параграф. Директор

105. Лауазымдық міндеттері:

қолданылып жүрген заңдарға сәйкес мекеменің өндірістік, шаруашылық және қаржы-экономикалық қызметін қамтамасыз етеді және үйымдастырады;

шаруашылық қызметтің барлық саласы бойынша өндірістік жоспарларды бекітеді;

ормандар мен жануарлар дүниесінің мемлекеттік күзетінің жұмысын үйымдастырады және қамтамасыз етеді, ормандар мен жануарлар дүниесінің мемлекеттік күзетіне жүктелген міндеттер мен функциялардың орындалуы үшін дербес жауапкершілікте болады;

ормандарды күзету, қорғау, молықтыру мен орман өсіру, орман пайдалануды реттеу бойынша жұмыстарды үйымдастырады;

ұйымды білікті кадрлармен қамтамасыз ету, олардың кәсіби білімі мен тәжірибесін ұтымды пайдалану және дамыту, өмір мен деңсаулық үшін қауіпсіз еңбек жағдайларын, ұжымда жайлы психологиялық ахуал орнату бойынша шаралар қабылдайды.

106. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін; ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Заңдарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

Әрт қауіпсіздігі қағидаларын.

107. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (аңшылықтану және аң өсіру, орман ресурстары және орман өсіру) және орман шаруашылығы, жануарлар дүниесі үйымдарында, оның ішінде осы біліктілік сипаттамаларында немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда көзделген мамандандырылған үйымдарда кемінде төрт жыл, оның ішінде басшылық лауазымдарда кемінде екі жыл жұмыс өтілі.

2-параграф. Директордың орынбасары

108. Лауазымдық міндеттері:

өз міндеттерін орман шаруашылығы мекемесі басшысының жалпы басшылығымен атқарады;

құрылымдық бөлімшелердің перспективалық және ағымдағы жоспарларын жасауға қатысуын үйымдастырады;

техникалық құралдардың, әкімшілік ғимараттардың, шаруашылық құрылыштардың, кордондардың және үй-жайлардың ақаусыз құйінде болуын қамтамасыз етеді;

айналымдардың жоспарлы, жоспардан тыс, бақылау ревизияларын өткізуге қамтамасыз етеді;

жергілікті халық арасында табиғат қорғау заңнамасын бұзудың алдын алу бойынша түсіндіру жұмыстарын жүргізуі қамтамасыз етеді;

орман мен жануарлар дүниесін жайғастыру, есепке алу олардың кадастры мен мониторингі бойынша іс-шаралар үйымдастырады және өткізеді;

мекеме басшысының басшылығымен ормандар мен жануарлар дүниесінің мемлекеттік күзетінің жұмысын үйымдастырады және ормандар мен жануарлар дүниесінің мемлекеттік күзетіне жүктелген міндеттер мен функциялардың орындалуы үшін жауаптылықта болады;

ормандарды қорғау, күзету, молықтыру және орман өсіру, орман пайдалануды реттеу жұмысын үйымдастырады;

үйымды білікті кадрлармен қамтамасыз ету, олардың кәсіби білімі мен тәжірибесін ұтымды пайдалану және дамыту жөнінде шаралар қолданады;

109. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

110. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (аңшылықтану және аң өсіру, орман ресурстары және орман өсіру) және орман шаруашылығы, жануарлар дүниесі үйымдарында, оның ішінде осы біліктілік сипаттамаларында немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда көзделген мамандандырылған үйымдарда кемінде төрт жылжұмыс өтілі.

3-параграф. Орманшылық басшысы (орман күтүші)

111. Лауазымдық міндеттері:

өзінің лауазымдық міндеттерін директор мен оның орынбасарларының жалпы басшылығымен атқарады;

өзінің құзіреті шегінде орманшылықтың өндірістік-шаруашылық қызметіне басшылық жасауды жүзеге асырады;

ормандарды өрттен, өз бетімен ағаштың заңсыз кесілуінен және орман тәртібін бұзушылықтардан қорғау, ормандарды зиянды жәндіктер мен орман ауруларынан қорғау жөніндегі жұмыстарды, сондай-ақ орман тұқымын дайындау ісі, ормандарды молықтыру, кеспеағаш қорын бөлу және сүректі түбірімен босату жөніндегі жұмыстарды қамтамасыз етеді және үйымдастырады;

өзінің орманшылығы бойынша өртке қарсы іс-шаралардың жылдық жедел жоспарларын әзірлеуге қатысады;

орманшылық аумағында орман өрттерін сөндіруді қамтамасыз етеді;

ағаш кесу орындарына және дайындалған сүрекке куәландыру жүргізеді;

орманшылықта орманның жай-күйіне қадағалау жасауды жүзеге асырады және орман ресурстарының ұтымды пайдаланылуын қамтамасыз етеді;

ағаш дайындаушыларға көмек көрсетеді және ұзак мерзімді орман пайдалануға бекітілген ормандарда орман пайдаланудың дұрыстығын қамтамасыз етеді;

орманшылық аумағында дала жұмыстарын орындауда орман орналастыру және жобалау-іздестіру партияларына көмектеседі, осы жұмыстардың сапасын қамтамасыз етеді;

орманшылықтың мемлекеттік орман күзеті қызметкерлерінің орман шаруашылығы, орман дақылдарын өсіру, ормандарды қорғау, өртке қарсы жұмыстарды жүргізу жөнінде білім алуын, сондай-ақ қауіпсіздік техникасы және өндірістік санитария бойынша білім алуы мен нұсқаулар беруін ұйымдастырады;

еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі іс-шаралардың орындалуын, еңбек заңнамасының сақталуын қамтамасыз етеді.

112. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлықта қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

113. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары окуорнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (аңшылықтану және аң өсіру, орман ресурстары және орман өсіру), коршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және бейінге сәйкес ұйымдарда (орман күтүшінің көмекшісі, барлық санаттағы орман шаруашылығы инженер, аңшылықтанушы, орман күтүші лауазымдарында) кемінде үш жыл тиісті жұмыс өтілі.

4-параграф. Орманшылық басшысының орынбасары (орман күтүшінің көмекшісі)

114. Лауазымдық міндеттері:

өзінің лауазымдық міндеттерін директор мен оның орынбасарларының жалпы басшылығымен атқарады;

өзінің құзіреті шегінде орманшылықтың өндірістік-шаруашылық қызметіне басшылық жасауды жүзеге асырады;

ормандарды өрттен, өз бетімен ағаштың заңсыз кесілуінен және орман тәртібін бұзушылықтардан қорғау, ормандарды зиянды жәндіктер мен орман ауруларынан қорғау жөніндегі жұмыстарды, сондай-ақ орман тұқымын дайындау ісі, ормандарды молықтыру, кеспеағаш қорын бөлу және сүректі түбірімен босату жөніндегі жұмыстарды қамтамасыз етеді және ұйымдастырады;

өзінің орманшылығы бойынша өртке қарсы іс-шаралардың жылдық жедел жоспарларын әзірлеуге қатысады;

барлық жұмыскерлердің орманда өрт қауіпсіздігі қағидаларын орындаудың қамтамасыз етеді;

орманшылық аумағында орман өрттерін сөндіруді қамтамасыз етеді;

ағаш кесу орындарына және дайындалған сүрекке куәландыру жүргізеді;

орманшылықта орманның жай-күйіне қадағалау жасауды жүзеге асырады және орман ресурстарының ұтымды пайдаланылуын қамтамасыз етеді;

ағаш дайындаушыларға көмек көрсетеді және ұзак мерзімді орман пайдалануға бекітілген ормандарда орман пайдаланудың дұрыстығын қамтамасыз етеді;

Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексіне сәйкес Қазақстан Республикасының орман заңнамасы, Қазақстан Республикасының жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы заңнамасы саласындағы әкімшілік құқық бұзушылықтар туралы хаттамалар толтырады;

орманшылық аумағында дала жұмыстарын орындауда орман орналастыру және жобалау-іздестіру партияларына көмектеседі, осы жұмыстардың сапасын қамтамасыз етеді;

орманшылықтың мемлекеттік орман күзеті қызметкерлерінің орман шаруашылығы, орман дақылдарын өсіру, ормандарды қорғау, өртке қарсы жұмыстарды жүргізу жөнінде білім алудын, сондай-ақ қауіпсіздік техникасы және өндірістік санитария бойынша білім алуды мен нұсқаулар беруін ұйымдастырады;

еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі іс-шаралардың орындалуын, еңбек заңнамасының сақталуын қамтамасыз етеді.

115. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

116. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойыншажоғары (немесе жоғары оку орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (аңшылықтану және аң өсіру, орман ресурстары және орман өсіру), өсімдік шаруашылығы (агрономия, топырақтану және агрохимия, жеміс-көкөніс шаруашылығы, өсімдіктерді қорғау және карантин) немесе арнайы орта, орта кәсіптік білім: орман шаруашылығы (аңшылықтану және аң өсіру, орман ресурстары және орман өсіру), өсімдік шаруашылығы (агрономия, топырақтану және агрохимия, жеміс-көкөніс шаруашылығы, өсімдіктерді қорғау және карантин) және ұйымның тиісті бейіні бойынша (орман (учаске)шебері, аумақты қорғау жөніндегі инспектор) кемінде төрт жыл жұмыс өтілі.

5-параграф. Орман өрт сөндіру стансасының басшысы

117. Лауазымдық міндеттері:

өзінің құзыреті шегінде 2-ұлгідегі орман өрт сөндіру станциясы қызметіне басшылық етеді;

командалар жеке құрамының, сондай-ақ орман өрт сөндіру стансасына бекітілген техниканың мінсіз және толассыз жұмыс істеуін қамтамасыз етеді;

өрт қаупі бар маусым басталар алдында және оның өн бойында еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау бойынша нұсқаулықтар, сондай-ақ орман өрт сөндіру стансасының өртке қарсы қызметі жұмыскерлерінің орман өрттерін сөндіру бойынша жаттығуларын ұйымдастырады және өткізеді;

орман өрт сөндіру стансасының өртке қарсы қызметінің жұмыскерлеріне өрт сөндіру техникасы мен құралдарын, байланыс құралдарын бөліп береді;

аяу райы жағдайлары бойынша ормандағы өрт қаупінің сыныбын анықтауды ұйымдастырады;

өрттің шығуы барынша ықтимал жерлерде қарауылдау ұйымдастырады;

өрт-қадағалау мұнарасынан (бекетінен), авиациялық қарауылдау тікұшағынан (ұшағынан), орман өрт сөндіру стансасы қызмет көрсететін аумақта өрт шыққаны туралы ақпараттың көздерінен хабар алған кезде орман өрт сөндіру стансасының өртке қарсы қызметі жұмыскерлерінің өрт сөндіру техникасымен орман өрті болып жатқан жерге баруын қамтамасыз етеді;

команданың жеке құрамының әрбір қызметкерінің кезекшілікке, өрт сөндіру техникасы мен жабдықтарына қызмет көрсетуге, өрттерді сөндіруге жұмсаған уақытын есепке алуды жүргізеді;

орман өрт сөндіру стансасының өрт сөндіру техникасы мен жабдықтарын жөндеу жұмысын ұйымдастырады;

орман өрт сөндіру стансасының өрт сөндірудің от өшіретін химиялық құралдарының, өрт сөндіру техникасы мен мүкәммалының сақталуын және тиімді қолданылуын қамтамасыз етеді;

Қазақстан Республикасының өрт қауіпсіздігі және орман заңнамасы салаларындағы әкімшілік құқық бұзушылықтар туралы хаттамалар толтырады;

қызметкерлердің еңбек және өндірістік тәртіпті, сондай-ақ еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, өндірістік санитария мен өртке қарсы қорғану қағиадаларын сақтауын қамтамасыз етеді;

118. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

119. Біліктілік талаптары.

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман шаруашылығы), қоғамдық қауіпсіздік (өрт қауіпсіздігі), математика және статистика (механика) және ұйымның тиісті бейіні бойынша жұмыс өтілі кемінде үш жыл немесе техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (арнайы орта, кәсіптік орта) білім: "Орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны", "Экология және табиғатты қорғау қызметі (турлері бойынша)", "өрт қауіпсіздігі" және ұйымның тиісті бейіні бойынша жұмыс өтілі кемінде екі жыл.

6-параграф. Орман тұқымбақ басшысы

120. Лауазымдық міндеттері:

орман тұқымбағының көшеттік материал өсіру жөніндегі өндірістік-шаруашылық қызметіне басшылық жасауды жүзеге асырады;

орман тұқымбағының бекітілген өндірістік жоспарының белгіленген мерзімде орындалуын және жұмыс сапасын, еңбекті ғылыми ұйымдастыру жөніндегі іс-шаралардың енгізілуін қамтамасыз етеді;

көшеттік материал жөніндегі қажеттіліктің есеп-қисабын жасайды;

тұқымбақта жұмыс істеу үшін бригада құруды жүзеге асырады (олардың сандық және кәсіби-біліктілік құрамы);

бекітілген жоспарға сәйкес орман тұқымдарының үлгілерін сұрыптауды және оларды сапасын бақылау үшін орман тұқымы станциясына жіберуді, көшеттік материал өсіру мен өткізу ді ұйымдастырады;

көшеттік материал өсіру үшін жоғары сапалы тұқымдар пайдалануды және өндірістік аландарды, тыңайтқыштарды, жабдықтарды, машиналар мен механизмдерді тиімді пайдалануды қамтамасыз етеді;

тұқымбақ бойынша техникалық құжаттама мен белгіленген есептіліктің жүргізілуін, жұмысшылардың өнімділік нормаларын орындауды, жұмыскерлердің біліктілігін арттыруды қамтамасыз етеді;

орындалған жұмыстарды есепке алу мен қабылдауды жүргізеді, олардың сапасын қамтамасыз етеді;

тұқымбақта жұмысты ұйымдастырудың озық тәжірибесін зерделейді;

еңбек тәртібінің, еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау қағидаларының сақталуын, өндірістік санитария мен өртке қарсы қауіпсіздікті қамтамасыз етеді;

121. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

122. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), қоршаған орта (экология) биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), өсімдік шаруашылығы (агрономия, топырақтану және агрохимия, жеміс-көкөніс шаруашылығы

, өсімдіктерді қорғау және карантин) және ұйымның тиісті бейіні бойынша жұмыс өтілі кемінде бір жыл немесе техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (арнайы орта, кәсіптік орта) білім: "Орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрлері бойынша)" және ұйымның тиісті бейіні бойынша жұмыс өтілі кемінде екі жыл.

7-параграф. Орманды күзету және қорғау жөніндегі бас инженері

123. Лауазымдық міндеттері:

өзінің лауазымдық міндеттерін директор мен оның орынбасарларының жалпы басшылығымен орындаиды;

орман өрттерінің алдын алу, оларды уақтылы анықтау және жою жөніндегі іс-шараларды жүргізу жөніндегі жұмысты ұйымдастырады;

ормандарды заңсыз кесуден және Қазақстан Республикасының орман заңнамасын бұзудан қорғау жөніндегі жұмысты жүргізеді;

мемлекеттік орман қоры аумақтарын өртке қарсы және санитарлық жайластыру жөніндегі іс-шаралардың орындалуын қамтамасыз етеді;

өртке қарсы қызметтің жұмысын, өртке қарсы техника мен мүкәммалдың жай-куйі мен дұрыс пайдаланылуын, бақылау мұнараларының, телефон және радиобайланыстың құрылышы мен жөндеуін ұйымдастырады және қамтамасыз етеді;

аумақтарды аралауды жоспарлайды және жүзеге асырады;

жеке және занды тұлғалардың ормандарда өрт қауіпсіздігі ережелері мен санитарлық ережелерді сақтауын, сондай-ақ орманшылықтардағы мемлекеттік орман күзетінің жұмысын тексереді;

ормандарды жер үстінде және авиациямен күзету қызметін үйлестіреді;

мемлекеттік орман қоры аумағында орман патологиялық мониторинг жүргізуді, орман зиянкестері мен ауруларына қарсы құрес жөніндегі жұмыстарды, сондай-ақ орман өрттері мен зиянкестеріне қарсы құрес кезінде қолданылатын химикалтарға, машиналар мен жабдықтарға өтінімдер жүргізуді ұйымдастырады;

Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексіне сәйкес Қазақстан Республикасының орман заңнамасы саласындағы әкімшілік құқық бұзушылық туралы хаттамалар жасайды;

хаттамалардың дұрыс және уақтылы ресімделуін қадағалайды және айыппұлдар мен талап-арыздарды өндіріп алу үшін хаттамалардың құқық қорғау органдары мен соттарға берілуін қамтамасыз етеді;

орман күзетін нысанды киім-кешекпен, көлік құралдарымен, таңбалармен, омырауға тағатын белгілермен, қызметтік куәліктермен және қарумен материалдық-техникалық жабдықтауды жоспарлайды;

мемлекеттік орман күзеті қызметкерлерінің, уақытша өрт күзетшілерінің және өрт сөндіру командаларының жеке құрамының біліктілігін арттыру бойынша оқыту жүргізеді;

ірі өрттерді жоюға олардың күштері мен құралдарын тарту бойынша басқа ұйымдармен шарттар дайындауды қамтамасыз етеді;

орманды күзету және қорғау жөніндегі есеп пен есептілікті жүргізеді.

124. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

125. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі): орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), өсімдік шаруашылығы (агрономия, топырақтану және агрохимия, жеміс-көкөніс шаруашылығы, өсімдіктерді қорғау және карантин) және бейінге сәйкес ұйымдарда кемінде бір жыл жұмыс өтілі немесе кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша орта арнайы білімі: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы және ландшафтық дизайн, және бейінге сәйкес ұйымдарда кемінде үш жыл жұмыс өтілі.

8-параграф. Ормандарды қалпына келтіру бас инженері (ормандарды молықтыру және орман өсіру бас инженері)

126. Лауазымдық міндеттері:

өзінің лауазымдық міндеттерін директордың, оның орынбасарларының және бөлім басшысының жалпы басшылығымен орындаиды;

филиалдарда ағаш кесілген жерлерде, өртендерде және мемлекеттік орман қоры жерлерінің санаттарында ормандарды уақытында қалпына келтіру, ормандардың тұқымдық құрамын жақсарту және олардың өнімділігін ұлғайту жұмысын ұйымдастырады және үйлестіреді;

орман орналастыру және осы салада маманданған жобалау-іздестіру үйымдары әзірлеген жобаларға сәйкес ормандарды молықтыру және орман өсіру бойынша мемлекеттік орман қорындағы жұмыс көлемін айқындайды;

филиалдарда мекеменің мемлекеттік орман қоры участеклерінде уақытша және тұрақты орман тұқымы участеклерін, орман тұқымы плантацияларын құру жұмысын үйлестіреді;

орман тұқымдарын дайындауды, өндеуді және сақтауды, орман дақылдарын өсіру және орман тұқымбағы жұмыстары технологиясының уақтылы жүргізуін және сақталуын, сондай-ақ осы жұмыстарды үйымдастыру және орындау кезінде еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау жөніндегі қағидалардың сақталуын қамтамасыз етеді;

ормандарды молықтыру және орман өсіру бойынша жоғары тұрған үйымдарға барлық есеп түрлері, ақпарат берілуін қамтамасыз етеді;

ормандарды қалпына келтіру жұмыстарының технологиясы мен механикаландыру құралдарын жетілдіру бойынша рационализаторлық ұсыныстарды қарайды.

127. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, сыйайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

Әрт қауіпсіздігі қағидаларын.

128. Біліктілік талаптары:

Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары окуорнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және орман шаруашылығы немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтар үйымдарындағы жұмыс өтілі кемінде үш жыл.

2-тарау. Мамандар лауазымдары

1-параграф. Орман күзету және қорғау бас инженері (Табиғи кешендерді күзету және қорғау бас инженері)

129. Лауазымдық міндеттері:

өзінің лауазымдық міндеттерін директор мен оның орынбасарларының жалпы басшылығымен атқарады;

орман өрттерінің алдын алу жөніндегі іс-шараларды жүргізу, оларды дер кезінде анықтау және жою жұмыстарын ұйымдастырады;

ормандарды ағаштың заңсыз кесілуінен және Қазақстан Республикасы орман заңнамасының бұзушылықтарынан қорғау жөніндегі жұмыстарды жүргізеді;

мемлекеттік орман қорының аумағын өртке қарсы және санитариялық жайластыру жөніндегі іс-шаралардың орындалуын қамтамасыз етеді;

өртке қарсы қызметтің жұмысын ұйымдастырады, өртке қарсы техника мен мүкәммалдың жай-күйі мен дұрыс пайдалануын, қадағалау мұнараларын салуды және жөндеуді, телефон және радио байланысын қамтамасыз етеді;

аумақтар айналымдарын жоспарлайды және жүзеге асырады;

жеке және заңды тұлғалардың ормандардағы өрт қауіпсіздігі қағидалары мен санитариялық қағидаларды сақтауын, сондай-ақ орманшылықтарда мемлекеттік орман күзетінің жұмысын тексереді;

ормандарды жерден және авиациямен қорғау қызметін үйлестіреді;

мемлекеттік орман қоры аумағында орман патологиялық мониторингін жүргізуді, орман зиянкестерімен және ауруларымен күресу жұмыстарын жүргізуді, сондай-ақ орман өрттерімен және зиянкестерімен күресу кезінде қолданылатын химикалтарға, машиналар мен жабдықтарға өтінімдер ұйымдастырады;

Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексіне сәйкес Қазақстан Республикасының орман заңнамасы саласындағы әкімшілік құқық бұзушылықтар туралы хаттамалар толтырады;

хаттамалардың дұрыс және уақытында толтырылуын қадағалайды және айыппұлдар мен талап-арыздарды өндіріп алу хаттамалардың құқық қорғау органдары мен соттарға берілуін қамтамасыз етеді;

орман күзетін нысанды киіммен, көлік құралдарымен, таңбалармен, кеуде белгілерімен, қызметтік күеліктермен және қарумен материалдық-техникалық жабдықтауды жоспарлайды;

мемлекеттік орман күзеті жұмыскерлерінің, уақытша өрт сөндіру күзетшілерінің және өрт сөндіру командаларының жеке құрамының біліктілігін арттыру бойынша оқыту жұмысын жүргізеді;

ұйымдардың күштері мен құралдарын ірі өрттерді жоюға тарту бойынша олармен шарттар дайындауды қамтамасыз етеді;

орман күзету және қорғау бойынша есеп пен есептілік жүргізеді.

130. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;
Еңбек кодексін;
Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;
Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;
ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;
өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

131. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру) және біліктілігі жоғары деңгейдегі бірінші санатты орман шаруашылығы саласындағы инженер лауазымында кемінде төрт жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде алты жыл жұмыс өтілі;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру) және біліктілігі жоғары деңгейдегі екінші санатты орман шаруашылығы саласындағы инженер лауазымында кемінде бір жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде үш жыл жұмыс өтілі;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" мамандығы бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және біліктілігі бірінші санатты орта деңгейлі орман шаруашылығы саласындағы инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде бес жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде жеті жыл;

бірінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" мамандығы бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

2-параграф. Ормандарды қалпына келтіру бас инженері (Ормандарды молықтыру және орман өсіру бас инженері)

132. Лауазымдық міндеттері:

өзінің лауазымдық міндеттерін директор мен оның орынбасарларының жалпы басшылығымен атқарады;

агашы кесілген жерлерде, өртендерде және мемлекеттік орман қоры жерлерінің санаттарында ормандарды уақытында қалпына келтіру, ормандардың тұқымдық құрамын жақсарту және олардың өнімділігін арттыру жөніндегі жұмыстарды үйимдастырады;

ормандарды молықтыру және орман өсіру үшін тұқымдар мен көшеттік материал жөніндегі қажеттіліктің ғылыми және техникалық негізделген нормаларына сәйкес мекеменің мемлекеттік орман қоры участеклерінде уақытша және тұрақты орман тұқымы участеклерін, орман тұқымы плантацияларын құру бойынша жұмыстар жүргізеді;

орман тұқымдарын дайындауды, өндөуді және сақтауды, орман дақылдары және орман тұқымбағы жұмыстары технологиясының дер кезінде жүргізуін және сақталуын, сондай-ақ осы жұмыстарды үйимдастыру және орындау кезінде еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау қағидаларының сақталуын үйимдастырады;

орман дақылдарын, орман тұқымбақтарын, орман тұқымдарын есепке алу кітаптарын, сондай-ақ орман дақылдары бойынша есеп пен белгіленген есептілікті жүргізеді;

орман шаруашылығы өндірісінің тиімділігін арттыру, орман дақылдарын өндіруде жұмысшылардың енбегін үйимдастыруды жетілдіру және оларды енгізуіді қамтамасыз ету бойынша іс-шаралар әзірлейді;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Қазақстан Республикасының кодексіне сәйкес Қазақстан Республикасының орман заңнамасы саласындағы әкімшілік құқық бұзушылықтар туралы хаттамалар толтырады;

ормандарды қалпына келтіру жұмыстарының технологиясын және механикаландыру құралдарын жетілдіру бойынша рационализаторлық ұсыныстарды қарайды.

133. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін; өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

134. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) және орман шаруашылығы саласындағы бірінші санаттағы инженер лауазымында кемінде үш жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде алты жыл жұмыс өтілі;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) және орман шаруашылығы саласындағы екінші санаттағы инженер лауазымында кемінде екі жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде үш жыл жұмыс өтілі;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) және орман шаруашылығы саласындағы санатсыз инженер лауазымында кемінде бір жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде үш жыл жұмыс өтілі ;

санатсыз: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және бірінші санатты орман шаруашылығы саласындағы инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде бес жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде жеті жыл;

бірінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және екінші санатты орман шаруашылығы саласындағы инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

екінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және орман шаруашылығы саласындағы инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санатсыз: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

3-параграф. Орман шикізаты ресурстары инженері (орман пайдалану инженері)

135. Лауазымдық міндеттері:

өзінің лауазымдық міндеттерін директор мен оның орынбасарларының жалпы басшылығымен атқарады;

мекеменің мемлекеттік орман қоры аумағында Қазақстан Республикасының орман заңнамасында белгіленген орман пайдаланудың барлық түрін ұйымдастырады;

кеспеағаштарды кесуге жоспарлауды, бөлуді және оларды кесуге дайындауды жүзеге асырады, ағаш кесу және сұректі түбірімен босату қағидаларының сақталуын, ағаш кесілген жерлердің тазартылуын, ормандарда өрт қауіпсіздігінің сақталуын, сондай-ақ орман ресурстарын жеке және занды тұлғаларға ұзак мерзімді орман пайдалануға беру кезінде олардың ұтымды пайдаланылуын қамтамасыз етеді;

кеспеағаштарды бөліп беру сапасын және орманшылықтарда орман пайдалану бойынша техникалық құжаттаманың жүргізілуін тексереді;

кеспеағаш қорын бөліп беру бойынша, жанама орман пайдалануға арналған жиынтық құжаттаманы, орман шығысын, жаппай ағаш кесу, орманды күтіп-баптау мақсатында ағаш кесу жүргізілген алқаптарды есепке алу, орман қоры мен орман кадастрын есепке алу кітаптарын жүргізеді;

орман пайдалану бойынша өндірістік-қаржы жоспары мен жұмыстардың жедел-күнтізбелік жоспарларын жасауға, сондай-ақ ормандарда өртке қарсы алдын алу іс-шараларын әзірлеуге және енгізуге қатысады;

орман шаруашылығы өндірісінің тиімділігін арттыру, ағаш кесуде жұмыс істеп жатқан жұмысшылардың еңбегін ұйымдастыруды жетілдіру бойынша іс-шараларды әзірлейді;

Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексіне сәйкес Қазақстан Республикасының орман заңнамасы саласындағы әкімшілік құқық бұзушылықтар туралы хаттамалар толтырады;

орман пайдалануды ұйымдастырудың озық отандық және шетелдік тәжірибесін зерделейді және оның енгізілуін қамтамасыз етеді.

136. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;
Еңбек кодексін;
Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;
Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;
ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлықта қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;
өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

137. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) және бірінші санатты орман шаруашылығы саласында инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде төрт жыл немесе мамандығы бойынша кемінде алты жыл;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) және екінші санатты орман шаруашылығы саласында инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде екі жыл немесе мамандығы бойынша кемінде трех жыл;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) және санатсыз орман шаруашылығы саласында инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде бір жыл немесе мамандығы бойынша кемінде үш жыл;

санаты жоқ: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және бірінші санатты орман шаруашылығы саласындағы инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде бес жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде жеті жыл;

бірінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)"

бойынша техникалық және кәсіптік (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және екінші санатты орман шаруашылығы саласындағы инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

екінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылыш (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және орман шаруашылығы саласындағы инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санаты жоқ: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылыш (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

4-параграф. Орман патологы-инженері

138. Лауазымдық міндеттері:

өзінің лауазымдық міндеттерін директор мен оның орынбасарларының жалпы басшылығымен атқарады;

орманның санитариялық жай-күйін жақсартуға және оның қорғаныштық және санитариялық-гигиеналық функцияларын сақтауға бағытталған санитариялық-сауықтыру және құтқару-жою іс-шараларының жобаларын әзірлеу үшін орман патологиялық тексерулер жүргізеді;

орман шаруашылығы аумағында орман шаруашылығы басшыларымен бірге орман зиянкестері мен ауруларының шекараларын, екпе ағаштардың санитариялық және орман патологиялық жай-күйін анықтайды және нақтылайды;

орман зиянкестері мен ауруларының түрлер құрамын, олардың саны мен орман шаруашылығы аумағында орман шаруашылығы басшыларымен таралуын ашады;

орман зиянкестері мен ауруларының түрлік құрамын, санын және таралуын анықтайды;

зиянкестер популяциясының жай-күйіне талдау жүргізеді;

алынған деректер негіздерінде зиянкестер популяциясының бұдан әрі дамуына болжам жасайды және құтқару-жою іс-шараларын жүргізуін орындылығы немесе санитариялық ағаш кесу көлемдері мен орман қорғау іс-шаралары туралы ұсыныстарын дайындайды;

екпе ағаштардың сауықтыруға, сондай-ақ олардың қорғаныштық және санитариялық-гигиеналық функцияларын сақтауға бағытталған орман қорғау, орман шаруашылығы және үйымдастыру іс-шараларының кешенін әзірлейді;

қадағалау материалдарын өндейді, орман зиянкестері мен аурулары ошақтарының жиынтық ведомостерін, жобаланатын санитариялық-сауықтыру іс-шараларының ведомостарын жасайды және орман зиянкестерінің ошақтарын жерустінен және авиациямен өндеуді жүргізу жобаларын жасау үшін қажетті есептер жүргізеді;

орман қорғау жұмыстарын жүргізу кезіндегі еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау бойынша нұсқаулық жүргізеді.

139. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлықта қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

140. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), (фитопатология және энтомология) және орман шаруашылығы саласында бірінші санаттағы инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде төрт жыл немесе мамандығы бойынша кемінде алты жыл;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), (фитопатология және энтомология) және орман шаруашылығы саласында екінші санаттағы инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде екі жыл немесе мамандығы бойынша кемінде үш жыл;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), (фитопатология және энтомология) және орман шаруашылығы саласында санатсыз инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде бір жыл немесе мамандығы бойынша кемінде үш жыл;

санатсыз: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), (фитопатология және энтомология), жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік (орталық, орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және біліктілігі бірінші санатты орман шаруашылығы саласындағы инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде бес жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде жеті жыл;

бірінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік (орталық, орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және біліктілігі екінші санатты орман шаруашылығы саласындағы инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде уш жыл;

екінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік (орталық, орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және орман шаруашылығы саласындағы инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санаты жоқ:"Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік (орталық, орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

5-параграф. Аңшылықтанушы

141. Лауазымдық міндеттері:

өзінің лауазымдық міндеттерін бас директордың және оның орынбасарларының жалпы басшылығымен орындайды;

өзінің құзыреті шегінде жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану бойынша іс шаралар әзірлейді;

жануарлар дүниесінің мемлекеттік есебін, кадастрын және мониторингін жүргізеді;

жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану саласында ғылыми зерттеулер мен жобалау-іздестіру жұмыстарын жүргізу жұмыстарын ұйымдастырады;

жануарлар дүниесі қауымдастықтарының биологиялық әртүрлілігі мен тұтастырын сақтау бойынша іс-шаралардың табиғи еркіндік пен мекендеу ортасына сәйкес жүргізуін ұйымдастырады;

Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексіне сәйкес Қазақстан Республикасының орман заңнамасы, Қазақстан Республикасының жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы заңнамасы саласындағы әкімшілік құқық бұзушылықтар туралы хаттамалар толтырады;

жануарлардың сирек кездесетін және құрып кету қауіпі төнген түрлерінің өлім-жітіміне, санының қысқаруына немесе мекендеу ортасының бұзылуына жол бермеу жөнінде шаралар қолданады;

жаппай ауыру, дүлей күш апаттары кезінде немесе және себептер салдарынан қырылу қаупі төнген жағдайларда жануарларға көмек ұйымдастырады және көрсетеді;

биотехникалық, аңшылық шаруашылығы іс-шараларын өткізу бойынша жоспарлар мен тапсырмалардың орындалуын қамтамасыз етеді;

аңшылық алқаптарды пайдалануды жақсарту бойынша ұсыныстар әзірлейді және жасайды;

аңшылық шаруашылығы үшін зиянды жабайы жануарлардың санын реттеу бойынша қорықшылар құрамының және қажет болған жағдайда жергілікті аңшылардың жұмысын ұйымдастырады;

жануарлардың ветеринариялық жай-күйін қадағалайды;

қорықшылар құрамының біліктілігін арттыру бойынша сабактар мен нұсқаулықтар өткізеді.

142. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, жеке және занды тұлғалардың өтініштерін қарау тәртібі туралы, сыйайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Заңдарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамалық және заңға қосымша нормативтік құқықтық актілері;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өндірістік санитария мен өртке қарсы қауіпсіздік тәртібін.

143. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қоршаған орта (география, экология), балық шаруашылығы (балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау) және бірінші санаттағы аңшылықтанушы лауазымында кемінде үш жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде төрт жыл жұмыс өтілі;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қоршаған орта (география, экология), балық шаруашылығы (балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау) және екінші санаттағы

аңшылықтанушы лауазымында кемінде екі жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде үш жыл жұмыс өтілі;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қоршаған орта (география, экология), балық шаруашылығы (балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау) және санатсыз аңшылықтанушы лауазымында кемінде бір жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде екі жыл жұмыс өтілі;

санатсыз: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қоршаған орта (география, экология), балық шаруашылығы (балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау), жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)", "Аңшылықтану және аң өсіру", "Балық шаруашылығы" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және біліктілігі бірінші санатты аңшылықтанушы лауазымында жұмыс өтілі кемінде үш жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)", "Аңшылықтану және аң өсіру", "Балық шаруашылығы" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және біліктілігі екінші санатты аңшылықтанушы лауазымында жұмыс өтілі кемінде екі жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)", "Аңшылықтану және аң өсіру", "Балық шаруашылығы" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және біліктілігі санатсыз аңшылықтанушы лауазымында жұмыс өтілі кемінде бір жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санатсыз: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)", "Аңшылықтану және аң өсіру", "Балық шаруашылығы" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

6-параграф. Орман (учаске) шебері

144. Лауазымдық міндеттер:

өзінің жұмысында тікелей орман күтушіге және орман күтушінің орынбасарына бағынады;

учаскенің орманшы-қорықшы мемлекеттік инспекторларына, уақытша өрт қарауылдарына нұсқаулық беру жұмысын және олардың өздерінің лауазымдық міндеттерін орындаудың қамтамасыз етеді;

айналымдар мен орманшы-қорықшыларға сеніп тапсырылған мүлікке ревизия жүргізеді, сондай-ақ халық арасында орман байлықтарын сақтау мен көбейту мәселелері бойынша түсіндіру жұмысын және орманшы-қорықшылар арасында тәрбие жұмысын және олардың біліктілігін арттыру жұмысын жүргізеді;

орман пайдаланушылардың ормандардағы өрт қауіпсіздігі, сүректерді түбірімен босату қағидаларын сақтауын, басты мақсатта пайдалануға кесу мен ағаштарды күтіп-баптау үшін кесу, шөп шабу, мал жаю және жанама пайдаланудың түрлері қағидаларының сақталуын тексереді және тәртіп бұзушылықтарды тыю жөнінде шаралар қабылдайды;

орман өрттерін жою бойынша ол туралы орман күтушіге бір мезгілде хабарлай отырып шаралар қабылдайды;

орманның санитариялық жай-күйін бақылайды және орманшылардың орманда зиянды орман жәндіктері мен аурулардың пайда болуы және таралуы туралы хабарламаларын тексереді;

орман күтушінің тапсырмасы бойынша кеспеағаштарды бөлу мен таксациялауды, ағаш кесу орындарын, дайындалған орман материалдарын, шырындарын алуға бөлінген орман екпелерін куәландыруды іске асырады;

ұзақ мерзімді орман пайдалануға бекітілген ормандарды қорғаудың жай-күйін тексереді;

қызметкерлердің өндірістік және еңбек тәртібін, еңбекті қорғау мен қауіпсіздік техникасын сақтауын бақылайды;

орындалған жұмыстардың көлемі мен сапасын есепке алууды жүргізеді.

145. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

146. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қоршаған орта (экология, география) және біліктілігі жоғары деңгейдегі бірінші санатты орман шебері лауазымында кемінде үш жыл жұмыс өтілі немесе ұйымның тиісті бейіні бойынша жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қоршаған орта (экология, география) және біліктілігі жоғары деңгейдегі екінші санатты орман шебері лауазымында кемінде екі жыл жұмыс өтілі немесе ұйымның тиісті бейіні бойынша жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және біліктілігі жоғары деңгейдегі санатсыз орман шебері лауазымында кемінде бір жыл жұмыс өтілі немесе ұйымның тиісті бейіні бойынша жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санатсыз: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша), агрономия бойынша техникалық және кәсіби білім, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі бірінші санаттағы орман шебері лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша), агрономия бойынша техникалық және кәсіби білім, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі екінші санаттағы орман шебері лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрлөрі бойынша), агрономия бойынша техникалық және кәсіби білім, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі санатсыз орман шебері лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санатсыз орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрлөрі бойынша), агрономия бойынша техникалық және кәсіби білім, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

7-параграф. Орманшы (инспектор)

147. Лауазымдық міндеттері:

ағаштың заңсыз кесілуін, мал жаюды және Қазақстан Республикасының орман заңнамасын бұзудың түрлерін болдырмау бойынша шаралар қабылдайды;

орман өрті шыққан жағдайда мемлекеттік орман күзетінің жоғары тұрган қызметкерлеріне өрт туралы бір мезгілде хабарлап, оны жою жөнінде шаралар қолданады;

айналым аумағында барлық жұмыс істейтін мен орналасқан ұйымдардың, сондай-ақ орманда жүрген жеке тұлғалардың Ормандардағы өрт қауіпсіздігі қағидаларын, ормандардағы санитариялық қағидаларды сақтауы бойынша жұмыс жүргізеді, барлық тәртіп бұзушылықтар туралы орман шеберіне дереу хабарлайды, ал қажет болған жағдайда әкімшілік құқық бұзушылық туралы хаттама толтырады;

өзінің айналымында көпірлердің, өрт мұнараларының, телефон желісінің, межелік, орман орналастыру және орман шаруашылығы белгілерінің сақталуын қадағалайды;

айналым кезінде анықталған зиянды жәндіктердің ошактары, орман аурулары, сүрекліндердің қурауы және орман шаруашылығына нұқсан келтіруі мүмкін құбылыстар туралы орман мастеріне немесе орманшылыққа хабарлайды;

сүрек дайындауға, мал жаюға, шөп шабуға және орман пайдаланудың түрлеріне құқық беретін құжаттарды зерделейді;

орман өрттерінің шығуына кінәлі тұлғаларды ұстайды;

бекітілген айналымдағы орманды, өзіне сеніп тапсырылған мүлікті күзетуді жүзеге асырады;

орман заңнамасы мен өртке қарсы қауіпсіздік қағидаларының анықталған тәртіп бұзушылықтары, орман өрттері, орман қоры жерлерінде аң аулау қағидалары туралы өкімдер, нұсқаулар береді, хаттамалар толтырады және оларды орманшылыққа немесе орман шеберіне тапсырады;

орман тәртібін бұзуға және аң аулау қағидаларын бұзуға кінәлі тұлғаларды белгіленген тәртіппен ұстайды;

белгіленген тәртіппен заттарды қарап-тексереді, сондай-ақ құқық бұзушылардан орман және аңшылық өнімін, тәртіп бұзы құралдарын және олардың құжаттарын алып қояды;

халық арасында ормандар мен жануарлар дүниесін күзету және қорғау мәселелері бойынша түсіндіру жұмысын жүргізеді;

жоғары тұрған лауазымды тұлға келгенге дейін орман өрттерін сөндіру жұмыстарын ұйымдастырады және қамтамасыз етеді;

бекітілген айналым шегінде орман шеберіне орман шаруашылығы және орман дақылдары жұмыстарын ұйымдастыру мен жүргізуде, кеспеағаштар, сондай-ақ шөп шабу, жайылым мен пайдалану тұрлери үшін орман алқаптарын бөліп беруге бақылау жасауда, орман орналастыруды жүргізу кезінде шекараларды, межелік белгілерді, орамдық орман жолдарын, бағандарды және басқаларды тұрған күйінде көрсетіп беруде көмек көрсетеді.

148. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занга қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

149. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және біліктілігі жоғары деңгейдегі бірінші санатты орман шебері лауазымында кемінде үш жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде бес жыл жұмыс өтілі;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және біліктілігі жоғары деңгейдегі екінші санатты

орман шебері лауазымында кемінде екі жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде төрт жыл жұмыс өтілі;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) санатсыз орман шебері лауазымында кемінде бір жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде үш жыл жұмыс өтілі;

санатсыз: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табигат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша орта техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және біліктілігі орта деңгейдегі бірінші санатты орман шебері лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде үш жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде бес жыл;

бірінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табигат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша орта техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және мамандығы бойынша кемінде төрт жыл жұмыс өтілі;

екінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табигат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша орта техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

санатсыз: жалпы орта білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

8-параграф. Диспетчер

150. Лауазымдық міндеттері:

жол жүру парақтарын және тауар-көлік ілеспе құжаттарын толтырады, береді және қабылдайды;

олардың дұрыс ресімделуін, тауар-көлік ілеспе құжаттарында деректемелері мен мөртабандарының болуын тексереді;

маршруттардағы көлік құралдарының жолға шығу және қозғалыс кестелерін сақтауын, таксомоторларға арналған тапсырыстардың орындалуын қамтамасыз етеді;

жол құжаттамасының тіркеу журналдарында тіркелуін жүзеге асырады немесе деректер банкін құрады;

спидометр көрсеткіштерінің, жанар-жағармай материалдарын алу және олардың қалдығы жазбаларының дұрыс болуын қамтамасыз етеді;

мұліктің, міндеттемелердің және шаруашылық операциялардың бухгалтерлік есебін жүргізу жұмысын орындайды (негізгі құрал-жабдықтарды, тауар-материалдық құндылықтарды, өнім өндіру, өткізу шығындарын, шаруашылық-қаржы нәтижелерін есепке алу, өнім жеткізіп берушілермен және тапсырыс берушілермен, сондай-ақ көрсетілген қызметтер үшін есеп айырысу);

есептілік жасау үшін бухгалтерлік есептің тиісті участеклері бойынша деректер дайындауды, бухгалтерлік құжаттардың сақталуын қадағалайды, оларды мұрағатқа тапсыру үшін белгіленген тәртіпке сәйкес ресімдейді;

бухгалтерлік ақпарат деректерінің базасын қалыптастыру, жүргізу және сақтау бойынша жұмыстар жүргізеді, деректерді өндеу кезінде пайдаланылатын анықтамалық және нормативтік ақпаратқа өзгерістер енгізеді;

есептеу техникасының көмегімен шешілетін міндеттердің не олардың жекелеген кезеңдерінің экономикалық түрғыда қойылуын қалыптастыруға қатысады, экономикалық ақпаратты өндеудің экономикалық түрғыда негізделген жүйесін жасауға мүмкіндік беретін дайын жобаларды, алгоритмдерді, қолданбалы бағдарламалар топтамасын пайдалану мүмкіндігін анықтайды.

151. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, тіл туралы, жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қарау тәртібі туралы, сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамалық және заңға қосымша нормативтік құқықтық актілері;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өндірістік санитария мен өртке қарсы қауіпсіздік тәртібін.

152. Біліктілік талаптары:

1) жоғары санатты маман:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және белгіленген бағдарлама бойынша арнайы дайындық және есепке алу мен бақылау бойынша жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

техникалық және кәсіптік (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және белгіленген бағдарлама бойынша арнайы дайындық, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

4-бөлім. Мамандандырылған үйымдарының басшылары мен мамандары лауазымдарының біліктілік сипаттамалары

1-бөлімше Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану жөніндегі үйымдар

1-тарау. Басшылар лауазымдары

1-параграф. Бас директор

153. Лауазымдық міндеттері:

қолданыстағы заңнамаға сәйкес мекеменің өндірістік, шаруашылық және қаржы-экономикалық қызметін қамтамасыз етеді және үйымдастырады;

шаруашылық қызметтің барлық саласы бойынша өндірістік жоспарларды бекітеді;

ормандарды, жануарлар дүниесін, табиғи-қорық қорының табиғи кешендері мен объектілерін құзетуді қамтамасыз етуді, олардың аман сақталуы, қорғалуы және молықтырылуы үшін профилакикалық іс-әрекеттерді, ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың өсімдіктер мен жануарлар дүниесінің ресурстарын мемлекеттік реттеуді және оларды ұтымды пайдалануды қамтамасыз етуді жүзеге асырады;

ұтымды білікті кадрлармен қамтамасыз ету, олардың кәсіби білімі мен тәжірибесін ұтымды пайдалану және дамыту, өмір сұру мен денсаулық үшін қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау, ұжымда жайлы психологиялық ахуал орнату бойынша шаралар қолданады;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды қорғау режимін, экологиялық стандарттар мен нормативтерді сақтауды қамтамасыз етеді, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану саласында заңнаманы бұзудың алдын алу және болдырмау жөнінде шаралар қолданады;

еңбек және өндірістік тәртіптің сақталуын қамтамасыз етеді.

154. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

155. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары окуорнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), биология және сабактас ғылымдар (биология) және орман шаруашылығы ұйымдарында, ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда, немесе жануарлар дүниесін қорғау жөніндегі мамандандырылған ұйымдарда басшылықлауазымдарда кемінде бес жыл жұмыс өтілі.

2-параграф. Бас директордың өндірістік қызмет жөніндегі орынбасары

156. Лауазымдық міндеттері:

өз міндеттерін бөлімше туралы ережеге сәйкес бөлімше басшысының жалпы басшылығымен орындаиды;

құрылымдық бөлімшенің перспективалық және ағымдағы жоспарлар жасауға қатысуын ұйымдастырады;

бөлімшенің құзыретіне кіретін жұмыс мәселелері бойынша озық отандық және шетелдік тәжірибелі зерделейді және жинақтайды;

ұйым мен бөлімшенің перспективалық жұмыс жоспарларын дайындауға қатысады;

жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану, өсімдіктер дүниесін қорғау саласындағы заңнаманы бұзудың алдын алу және болдырмау, теориялық және практикалық білімді арттыру бойынша құрылымдық бөлімше мамандарының жұмысын ұйымдастырады;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, өртке қарсы қауіпсіздік қағидаларының және санитариялық-гигиеналық нормалардың сақталуын қамтамасыз етеді, бағынысты қызметкерлердің еңбек тәртібінің жай-күйін қамтамасыз етеді;

өндірісті ұйымдастыру және басқаруды, жұмыстарды механикаландыру және автоматтандыруды жетілдіру, ғылыми зерттеулер мен эксперименттер, жаңа техника мен технологияларды сынау жөніндегі шараларды әзірлеуге қатысады;

ерекше қорғалатын табиғи аумақты қорғау режимінің, экологиялық стандарттар мен нормативтердің сақталуын қамтамасыз етеді;

жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану саласындағы заңнаманы бұзудың алдын алу және болдырмау жөнінде шараларды қолданады, есептілік нысандарын жүргізеді;

жануарлар дүниесін қорғау, есепке алу және мониторингі бойынша іс-шаралар жүргізеді;

құрылымдық бөлімшенің инспекторлық қызметі қызметкерлерінің техникалық білімін арттыру бойынша іс-шаралар ұйымдастырады;

өрт қаупі бар кезеңге дайындалу бойынша іс-шаралар әзірлейді.

157. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

158. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), өсімдіктер мен жануарлар дүниесі, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар, қоршаған ортаны қорғау саласындағы немесе жануарлар дүниесін қорғау жөніндегі мамандандырылған ұйымдарда басшылық лауазымдарда кемінде төрт жыл жұмыс өтілінің болуы.

3-параграф. Бас директордың материалдық-техникалық қамтамасыз ету және автокөлік пайдалану жөніндегі орынбасары

159. Лауазымдық міндеттері:

өзінің құзыреті шегінде басшылық жасауды жүзеге асырады және ұйымның тиісті құрылымдық бөлімшелері мен қызметкерлерінің қызметін қамтамасыз етеді;

бар үй-жайлардың, құрылыштардың және жабдықтардың жай-күйіне техникалық қадағалау жасалуын және жөнделуін қамтамасыз етеді;

материалдық ресурстардың дұрыс жұмсалуын қамтамасыз етеді;

пайдалану және жөндеу жұмыстарын жүргізу кезінде еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау қағидаларының, экологиялық қауіпсіздік талаптарының сақталуын қамтамасыз етеді.

жана жабдықтар қабылдау мен орнатуға, тиімділігі төмен жабдықтарды жаңартуға және оларды өнімділігі жоғары жабдықтармен ауыстыруға, қолмен істелетін ауыр және көп еңбекті қажет ететін жұмыстарды механикаландыру құралдарын енгізуге қатысады ;

жабдықтардың барлық түрін, оның ішінде амортизациялық мерзімін өтеген және моральдық тұрғыда ескірген жабдықтарды есепке алуды, оларды есептен шығаруға құжаттар дайындауды ұйымдастырады;

мерзімінен бұрын тозу себептерін анықтау мақсатында жабдықтардың, жекелеген бөлшектер мен тораптардың жұмыс істеу жағдайларын зерделейді;

механизмдердің тораптары мен бөлшектерін жөндеу және қалпына келтірудің прогрессивті әдістерін, сондай-ақ жабдықтың қызмет ету мерзімін ұзарту, оның бос тұрып қалуын қысқарту және ауысымдылығын арттыру, авариялар мен өндірістік жарақаттың алдын алу, жөндеудің көп еңбекті қажет етуі мен өзіндік құнын азайту, оның сапасын жақсарту бойынша іс-шаралар әзірлейді және енгізеді;

цеҳ жабдықтарының техникалық дәлдігін тексеруге, жабдықтарды тиімді пайдалануға көмектесетін олардың оңтайлы жұмыс режимдерін орнатуға, жабдықтарды техникалық пайдалану, майлау оларға күтім жасау бойынша, жөндеу жұмыстарын қауіпсіз жүргізу бойынша нұсқаулықтар әзірлеуге қатысады.

160. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

161. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), математика және статистика (механик) және мамандықтар бойынша кемінде үш жыл жұмыс өтілі немесе орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар немесе жануарлар дүниесін қорғау жөніндегі мамандандырылған ұйымдарда басшылық лауазымдарда кемінде төрт жыл жұмыс өтілінің болуы.

4-параграф. Бас директордың ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды қорғау жөніндегі орынбасары

162. Лауазымдық міндеттері:

өз міндеттерін бөлімше туралы ережеге сәйкес бөлімше басшысының жалпы басшылығымен орындаиды;

құрылымдық бөлімшенің перспективалық және ағымдағы жоспарлар жасауға қатысуын ұйымдастырады;

бөлімшенің құзыретіне кіретін жұмыс мәселелері бойынша озық отандық және шетелдік тәжірибелі зерделейді және жинақтайды;

ұйым мен бөлімшенің перспективалық жұмыс жоспарларын дайындауға қатысады;

жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану, өсімдіктер дүниесін қорғау саласындағы заңнаманы бұзудың алдын алу және болдырмау, теориялық және практикалық білімді арттыру бойынша құрылымдық бөлімше мамандарының жұмысын ұйымдастырады;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, өртке қарсы қауіпсіздік қағидаларының және санитариялық-гигиеналық нормалардың сақталуын қамтамасыз етеді, бағынысты қызметкерлердің еңбек тәртібінің жай-күйін қамтамасыз етеді;

өндірісті ұйымдастыру және басқаруды, жұмыстарды механикаландыру және автоматтандыруды жетілдіру, ғылыми зерттеулер мен эксперименттер, жаңа техника мен технологияларды сынау жөніндегі шараларды әзірлеуге қатысады;

ерекше қорғалатын табиғи аумақты қорғау режимінің, экологиялық стандарттар мен нормативтердің сақталуын қамтамасыз етеді;

жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану саласындағы заңнаманы бұзудың алдын алу және болдырмау жөнінде шараларды қолданады, есептілік нысандарын жүргізеді;

жануарлар дүниесін қорғау, есепке алу және мониторингі бойынша іс-шаралар жүргізеді;

құрылымдық бөлімшенің инспекторлық қызметі қызметкерлерінің техникалық білімін арттыру бойынша іс-шаралар ұйымдастырады;

өрт қаупі бар кезеңге дайындалу бойынша іс-шаралар әзірлейді.

163. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

164. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қоршаған орта (экология) және орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақ саласында немесе жануарлар дүниесін қорғау жөніндегі мамандандырылған ұйымдарының басшы лауазымдарда кемінде төрт жыл жұмыс отілінің болуы.

5-параграф. Филиал директоры

165. Лауазымдық міндеттері:

филиал қызметін қамтамасыз етеді;

филиалдың жұмысын ұйымдастырады және филиал мүлкінің аман сақталуын, сметалық-қаржы, шарт және еңбек тәртібінің сақталуын, істің шаруашылық түргыда жүргізілуін, жануарлар дүниесін, оның мекендеу ортасын, жануарлардың көбею жағдайларын, қоныс аудару жолдары мен жиналу орындарын және олардың биологиялық әртүрлілігін сақтауды, таралымдарды қалпына келтіруді және жануарлар дүниесі объектілерінің өсімін молайтуды қамтамасыз етеді;

бұқаралық ақпарат құралдарында жануарлар дүниесі мен ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды қорғауға, молықтыруға және пайдалануға байланысты проблемалар мен оқиғаларды көрсетеді;

филиал қызметкерлерінің біліктілігін арттыру үшін жағдайлар жасайды;

жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану саласында жұмыстардың орындалуын ұйымдастырады;

жануарлар дүниесінің интродукциясы мен реинтродукциясы бойынша жұмыстар ұйымдастырады;

филиал қызметінде және оның шаруашылық-экономикалық байланыстарын жүзеге асыруда заңдылықтың сақталуын, шарт және қаржы тәртібін нығайтуды, әлеуметтік-еңбек қатынастарын реттеуді қамтамасыз етеді.

166. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін; өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

167. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оку орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және орман шаруашылығы ұйымдарында, ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда, немесе жануарлар дүниесін қорғау жөніндегі мамандандырылған ұйымдарда басшылықлауазымдарда кемінде төрт жыл жұмыс өтілінің болуы.

6-параграф. Филиал директорының орынбасары

168. Лауазымдық міндеттері:

басшылықты жүзеге асырады және өндірістік-шаруашылық іс-шаралар жоспарларының, еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау жөніндегі, еңбек жағдайларын жақсарту жөніндегі және филиал қызметіне байланысты жұмыстың барлық түрі бойынша іс-шаралардың орындалуына берілген өндірістік тапсырмалардың орындалуын қамтамасыз етеді;

филиал бойынша өндірістік-шаруашылық іс-шараларының жоспарларын, оның ішінде жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану мәселелері бойынша жоспарлар әзірлейді және олардың орындалуын жүзеге асырады;

жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану саласындағы заңнамасын бұзудың алдын алу және болдырмау, теориялық және практикалық білімді арттыру бойынша филиал жұмысын ұйымдастырады, қызметкерлердің лауазымдық нұсқаулықтарды, қағидаларды және директивалық нұсқауларды сақтауын және орындауын қамтамасыз етеді;

жануарлар дүниесін есепке алу және оның мониторингі, оны қорғау, өсімін молайту және пайдалану жөніндегі іс-шараларды өткізеді;

бұқаралық ақпарат құралдарында жануарлар дүниесін, ерекше қорғалатын табиғи аумақты қорғауға, молықтыруға және пайдалануға байланысты проблемалар мен оқиғаларды көрсетеді.

169. Білуге тиіс:

Конституциясын;
Орман кодексін;

Еңбек кодексін;
Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;
Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;
ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;
орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

170. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру, орман шаруашылығы ұйымдарында, ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда немесе жануарлар дүниесін қорғау жөніндегі мамандандырылған ұйымдарда басшы лауазымдарда кемінде үш жыл.

7-параграф. Құрылымдық бөлімшенің (басшылық, бөлім, қызмет, орталық) басшысы

171. Лауазымдық міндеттері:

Бөлімше туралы ережеге сәйкес құрылымдық бөлімшенің қызметін қамтамасыз етеді;

ұйым мен бөлімшениң перспективалық жұмыс жоспарларын дайындауға қатысады;

жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану саласындағы заңнаманы бұзудың алдын алу және болдырмау, теориялық және практикалық білімді арттыру бойынша құрылымдық бөлімше мамандарының жұмысын ұйымдастырады, қызметкерлердің лауазымдық нұсқаулықтарды, қағидаларды және директивалық нұсқауларды сақтауы мен орындауына бақылау жасайды;

қызметкерлердің біліктілігін арттыру үшін жағдайлар жасайды;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, өртке қарсы қауіпсіздік қағидаларының және санитариялық-гигиеналық нормалардың сақталуын қамтамасыз етеді;

бағынысты қызметкерлердің еңбек тәртібінің жай-күйін қамтамасыз етеді;

жануарлар дүниесі объектілерінің интродукциясы мен реинтродукциясы, жануарлар дүниесінің есебі мен мониторингі бойынша жұмыстар ұйымдастырады;

бұкаратық ақпарат құралдарында жануарлар дүниесі мен ерекше қорғалатын табиғи аумақты қорғауға, молықтыруға және пайдалануға байланысты проблемалар мен оқиғаларды көрсетеді.

172. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;
Еңбек кодексін;
Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;
Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;
ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлықта қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;
орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;
еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;
өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

173. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және бейінге сәйкес келетін ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде бес жыл.

8-параграф. Құрылымдық бөлімшесі (басқарма, бөлім, қызмет) басшысының орынбасары

174. Лауазымдық міндеттері:
өз міндеттерін Бөлімшесі туралы ережеге сәйкес бөлімшесі басшысының жалпы басшылығымен орындауды;

өзінің қызметін жүзеге асыру кезінде бөлімшесі қызметкерлеріне жануарлар дүниесін, табиғи-қорық қорының табиғи кешендері мен объектілерін күзету, қорғау, молықтыру бойынша өндірістік-шаруашылық іс-шараларын атқару жөнінде нұсқаулар береді;

перспективалық және ағымдағы жұмыс жоспарларын жасауға құрылымдық бөлімшениң қатысуын ұйымдастырады, өндірістік қызметтің ұзақ мерзімді стратегиясын айқындауды;

техникалық құралдардың, әкімшілік үйлердің, шаруашылық үй-жайлардың, кордондардың және құрылыштардың ақаусыз күйде болуын қамтамасыз етеді, бюджеттік бағдарламаның жоспарына сәйкес жөндеу және құрылыш жоспарларын ұйымдастырады;

ұйым мен бөлімшениң перспективалық жұмыс жоспарларын дайындауға қатысады;

жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану, өсімдіктер дүниесін қорғау саласындағы заңнаманы бұзудың алдын алу және болдырмау, теориялық және практикалық білімді арттыру бойынша құрылымдық бөлімшениң жұмысын ұйымдастырады, қызметкерлердің лауазымдық нұсқауларын, қағидаларды және директивалық нұсқауларды сақтауы мен орындаудына бақылау жасайды;

қызметкерлердің біліктілігін арттыруға жағдай жасайды;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, өртке қарсы қауіпсіздік қағидалары мен санитариялық-гигиеналық нормалардың сақталуын қамтамасыз етеді, бағынысты қызметкерлер еңбек тәртібінің жай-күйін қамтамасыз етеді;

жануарлар дүниесін қорғау, есепке алу және оның мониторингі бойынша іс-шаралар өткізеді;

құрылымдық бөлімшениң инспекторлық қызметтері қызметкерлерінің техникалық білімін арттыру жөнінде іс-шаралар ұйымдастырады.

175. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлықта қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

176. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), құқық (құқықтану), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және бейінге сәйкес келетін ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде төрт жыл.

9-параграф. Бас антанушы маман

177. Лауазымдық міндеттері:

өз міндеттерін Бөлімше туралы ережеге сәйкес бөлімше басшысының жалпы басшылығымен орынданады;

жануарлар дүниесі обьектілерін есепке алу, бақылау және пайдалану жөніндегі іс-шараларды ұйымдастырады;

бөлімшелердің іс-шаралар жоспарын әзірлеуге қатысады;

табиғи аумақтарда күзет және мониторинг шараларының орындалуын талдауды және тексеруді жүзеге асырады;

кәсіпорынның жылдық есептерін дайындауға қатысады;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтардағы есімдіктер мен жануарлар дүниесінің биоалуантүрлілігін қорғау және сақтау мәселелері бойынша жергілікті тұрғындар арасында үгіт-насихат және түсіндіру іс-шараларын жүргізеді;

бұқаралық ақпарат құралдарында, оның ішінде ғылыми басылымдарда жануарлар дүниесінің биоалуантүрлілігін және олардың мекендеу ортасын сақтау мәселелерін көрсетеді.

178. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

179. Біліктілік талаптары:

тиісті мамандарды даярлау саласындағы жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман шаруашылығы, аңшылықтану, аң шаруашылығы), қоршаган орта (экология, география), биология және сабактас ғылымдар (биология) және жұмыс өтілі үш жылдан кем емес.

2-тарау. Мамандар лауазымдары

1-параграф. Аңшылықтанушы

180. Лауазымдық міндеттері:

жануарлар дүниесін, аңшылық шаруашылығындағы аңшылық жануарлар ресурстарын қорғау, өсімін молайту және ұтымды пайдалану жөніндегі жұмыстарға басшылық жасайды;

биотехникалық және аңшылық шаруашылығы іс-шараларын, браконьерлікпен құрес жүргізуі қамтамасыз етеді;

жануарлар дүниесін қорғау жөніндегі инспекторлардың жануарлардың сирек кездесетін және жойылып бара жатқан түрлерін қорғау және есепке алу жұмысын үйлестіреді;

еңбек тәртібін, еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау мен өндірістік санитария қағидаларын сақтауды қамтамасыз етеді;

өзіне бекітілген жануарлар дүниесін қорғауды қамтитын участкеде табиғи кешендерді тікелей қорғауды жүзеге асырады;

халықты экологиялық ағарту бойынша жұмыс жүргізеді;

жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасын бұзуды болдырмау мақсатында аумақтарды қарауылдауды, оның ішінде жердегі және әуе көлігін қолдана отырып қарауылдауды үйымдастырады;

жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану саласындағы құқық бұзушылықтардың алдын алады және болдырмайды, сондай-ақ уәкілетті, құқық қорғау және сот органдарына жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасын бұзу фактілері бойынша ақпарат, талап-арыздар және материалдар жолдайды;

ұйымдар мен бөгде ұйымдардың қызметкерлеріне жануарлар санын есепке алу және мониторинг жүргізуі қоса алғанда, ғылыми және ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізуге көмек көрсетеді;

нұсқаулықтарға сәйкес фенологиялық байқаулар жүргізеді;

өндірістік іс-шараларды орындау бойынша есептіліктер мен құжаттама жасайды;

жануарлар дүниесі объектілерін аулау мен қоныс аударуды ұйымдастырады;

биотехникалық және өсімін молайту іс-шараларын жүргізу ді жүзеге асырады;

кәсіпші-аңшылар, әуесқой аңшылар және жергілікті халық арасында табиғи байлыққа жанашырлықпен қарау, оларды дұрыс және ұтымды пайдалану мәселелері жөнінде түсіндіру жұмыстарын жүргізеді.

181. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

182. Біліктілік талаптары.

1) біліктілігі жоғары деңгейдегі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және жоғары деңгейдегі бірінші санатты аңшылықтанушы лауазымында жұмыс өтілі кемінде бір жыл немесе ұйымның тиісті бейіні бойынша жұмыс өтілі кемінде төрт жыл;

бірінші санат: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және жоғары деңгейдегі екінші санатты аңшылықтанушы лауазымында жұмыс өтілі кемінде бір жыл немесе ұйымның тиісті бейіні бойынша жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

екінші санат: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және жоғары деңгейдегі аңшылықтанушы лауазымында жұмыс өтілі кемінде бір жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

санаты жоқ: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), қоршаған орта (экология), балық шаруашылығы (балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейдегі маман:

жоғары санат: "Аңшылықтану және аң өсіру", "Орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орталар, орта кәсіптік) білім, біліктілігі орта деңгейлі лауазымында жұмыс өтілі кемінде екі жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санат: "Аңшылықтану және аң өсіру", "Орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орталар, орта кәсіптік) білім, біліктілігі орта деңгейлі аңтанушы лауазымында жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санат: "Аңшылықтану және аң өсіру", "Орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орталар, орта

кәсіптік) білім, санатсыз инспектор лауазымында жұмыс өтілі кемінде бір жыл немесе біліктілігі орта деңгейлі санаты жоқаңшылықтанушы лауазымында жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санаты жоқ: "Аңшылықтану және аң өсіру", "Орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны", "Экология және табиғат қорғау қызметі (турілері бойынша)", бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

2-параграф. Инспектор

183. Лауазымдық міндеттері:

өсімдіктер мен жануарлар дүниесін, оның ішінде бекітілген және резервтік аңшылық алқаптары мен балық шаруашылығы участкеріндегі өсімдіктер мен жануарлар дүниесін қорғауды қамтитын ұйымның жұмыс жоспарларына сәйкес басшылықтың бүйрығымен өзіне бекітіп берілген бүкіл облыс аумағындағы табиғи кешендерді қорғауды жүзеге асырады;

рейділік іс-шаралар барысында Қазақстан Республикасының жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану мен орман шаруашылығы саласындағы заңнамасын бұзудың алдын алу және оны болдырмау бойынша шаралар қабылдайды;

үәкілетті құқық қорғау органдарына жіберу үшін өсімдіктер мен жануарлар дүниесін қорғау, молықтыру және пайдалану саласындағы тәртіп бұзушылық фактілері бойынша жауапты тұлғаларға материалдар жолдайды;

орман өрттерінің алдын алу, мұшкіл күйге ұшыраған жабайы жануарларды құтқару, қасқырлар мен қаңғыбас иттерді ату бойынша жұмыстарды жүргізуге қатысады;

өрт қаупі бар маусымға жоспарлы дайындық жұмыстарын жүргізуі үйімдастыруға, орман өрттерін сөндіруге, орман патологиялық бақылауға қатысады;

ерекше қорғалатын табиғи аумақ режимін және өрт қауіпсіздігі қағидаларын бұзудың алдын алу бойынша, өсімдіктер мен жануарлар дүниесіне ұқыпты қарау, өсімдіктер мен жануарлар дүниесін қорғау, молықтыру және пайдалану саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасын сақтау мәселелері бойынша халық арасында түсіндіру жұмысын жүргізеді;

өндірістік іс-шараларды орындау бойынша есептіліктер мен құжаттама жасайды;

жоспарланып отырған талдамаларды, сондай-ақ жүргізілген жұмыстардың нәтижелері туралы есептіліктерді басшылықтың қарауына және бекітуіне ұсынады;

жұмыстардың қауіпсіз жүргізуін, тұлғалардың еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, өндірістік санитария және өртке қарсы қорғаныс қағидалары мен нормаларын сактауын қамтамасыз етеді.

184. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;
Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;
Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;
ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

185. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), құқық (құқықтану) және біліктілігі жоғары деңгейлі инспектор лауазымында жұмыс өтілі кемінде екі жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда

жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), құқық (құқықтану) және біліктілігі жоғары деңгейлі инспектор лауазымында жұмыс өтілі кемінде екі жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда

жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), құқық (құқықтану) және санатсыз инспектор лауазымында жұмыс өтілі кемінде бір жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

санатсыз: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), құқық (құқықтану), жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: "Аңшылықтану және аң өсіру", "Орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)", "Биология", "Юриспруденция" бойынша техникалық және кәсіптік,

ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және біліктілігі орта деңгейлі инспектор лауазымында жұмыс өтілі кемінде екі жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: "Аңшылықтану және аң өсіру", "Орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны", "Экология және табиғат қорғау қызметі (турілері бойынша)", "Юриспруденция" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және біліктілігі орта деңгейлі инспектор лауазымында жұмыс өтілі кемінде екі жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: "Аңшылықтану және аң өсіру", "Орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны", "Экология және табиғат қорғау қызметі (турілері бойынша)", "Юриспруденция" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім жәнебіліктілігі орта деңгейлі инспектор лауазымында жұмыс өтілі кемінде бір жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санаты жоқ: "Аңшылықтану және аң өсіру", "Орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны", "Экология және табиғат қорғау қызметі (турілері бойынша)", "Юриспруденция" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

3-параграф. Бас маман

186. Лауазымдық міндеттері:

бөлімше туралы Ережеге сәйкес бөлім бастығының жалпы басшылығымен өз міндеттерін орындаиды.

бөлімге жүктелген міндеттерге сәйкес бөлімнің бас маманы басқарма басшысының жалпы басшылығымен және осы мақсаттарда жұмыстарды орындауға міндетті;

құзыреті шегінде бөлім басшысының тапсырмаларының (нұсқауларының) сапалы және уақытылы орындалуын қамтамасыз етеді және оған жүктелген міндеттердің орындалуына дербес жауапкершілікте болады;

бөлім басшысының тапсырмасы бойынша Кәсіпорынның отырыстарына және басқа да ресми іс-шараларына қатысады;

Кәсіпорынның электрондық деректер қорына (электрондық мемлекеттік сатып алу порталы) қол жеткізу құқығы беріледі, Кәсіпорынның құрылымдық бөлімшелерінен жүктелген міндеттерді орындау үшін қажетті құжаттарды, анықтамаларды, есептерді және басқа да ақпаратты сұратады және алады;

жеке және занды тұлғалардың өтініштеріне жауаптар дайындаиды, сондай-ақ саланың уәкілетті органына және оның ведомствосына жануарлар дүниесін есепке алу және мониторингілеу мәселелері бойынша жауаптар дайындаиды;

жануарлар дүниесін есепке алу және мониторингі мәселелері бойынша Кәсіпорынның нормативтік құқықтық актілері мен басқа да құжаттарының жобаларына ұсыныстар өзірлеуге қатысады;

Басқарманың құзыретіне кіретін мәселелер бойынша жылдық есептерді, ақпаратты, анықтамаларды, бүйректарды дайындауға қатысады;

жануарлар дүниесін пайдаланудың биологиялық негіздемелерінің жобаларын өзірлеу жөніндегі жұмысты ұйымдастыруға қатысады, сондай-ақ Қазақстан Республикасының аумақтарында жабайы жануарлардың санын есептеу және мониторингін жүргізу жөніндегі мәселелер бойынша жұмысты ұйымдастыруға қатысады;

Бөлім инспекторларының қызметіне жетекшілік етеді;

Жануарлар дүниесін есепке алу және бақылау мәселелері бойынша халықаралық конференцияларға, ғылыми жобаларға қатысады.

187. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занга қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

188. Біліктілік талаптары:

Бас маманның: жоғары (немесе жоғары оку орнынан кейінгі) кәсіптік (биология, экология және табиғатты пайдалану, аң шаруашылығы және аң терісі шаруашылығы, орман ресурстары және орман шаруашылығы) білімі және жұмыс өтілі екі жылдан кем емес жұмыс өтілі бойынша талаптар қойылмаған.

2-бөлімшес Орман және жануарлар дүниесін авиациямен құзетуді ұйымдастыру

1-тaraу. Басшылар лауазымдары

1-параграф. Бас директор

189. Лауазымдық міндеттері:

ұйымның өндірістік, шаруашылық және қаржы-экономикалық қызметтің қамтамасыз етеді;

ұйым қызметтің саясатын, стратегиясын және оны орындау тетігін іске асырады;

ормандарды қорғаудың және орман шаруашылығына қызмет көрсетудің тиімділігі мен сапасын одан әрі арттыруға бағытталған персонал жұмысының жаңа ұйымдық нысандары мен әдістерін енгізу дікінде қазіргі нысандары мен әдістерін жетілдіруді қамтамасыз етеді;

ұйымды білікті кадрлармен қамтамасыз ету, олардың кәсіби білімі мен тәжірибесін ұтымды пайдалану, өмір мен денсаулығы үшін қауіпсіз еңбек жағдайлар жасау, ұжымда жайлы психологиялық ахуал қалыптастыру жөнінде шаралар қабылдайды;

ұйым қызметтің талдау жасау және оның жұмысының көрсеткіштерін бағалау негізінде ұйым жұмысының нысандары мен әдістерін жақсарту жөнінде қажетті шаралар қолданады;

ұйым қызметтінде, оның ішінде қаржы-шаруашылық басқару, шарттық және қаржылық тәртіпті нығайту, әлеуметтік-еңбек қатынастарын реттеу мәселелерінде заңдылықтың сақталуын қамтамасыз етеді;

өзінің құзыреті шегінде мәселелер бойынша барлық қызметкерлер үшін міндетті өкімдер мен бұйрықтар шығарады;

мемлекеттік органдарда, ұйымдарда және сотта ұйымның өкілі болады;

ішкі еңбек тәртібінің, техника мен жабдықтарды техникалық пайдалану талаптарының орындалуын, еңбек қауіпсіздігі және еңбек қорғау, өрт қауіпсіздігі жөніндегі нормалар мен ережелердің сақталуын қамтамасыз етеді;

ұйымның дер кезінде есеп беріп отыруын қамтамасыз етеді;

орман қорының мемлекеттік есебін, ормандардың мемлекеттік мониторингін жүргізуге, мемлекеттік орман қорының бекітілген аумағында орман өрттерінің алдын алу және олармен күресу жөніндегі іс-шараларды әзірлеуге және олардың орындалуын іске асыруға ұйымның қатысуын қамтамасыз етеді;

ормандарды күзету және қорғау жөніндегі жұмысты ұйымдастырады;

Қазақстан Республикасының орман заңнамасы саласындағы құқықбұзушылықтың алдын алу және болдырмау жөнінде шаралар қолданады;

барлық құрылымдық белімшелердің жұмысын және олардың өзара тиімді жұмыс істеуін ұйымдастырады, олардың жұмысын ормандарды күзету және қорғау жөніндегі қызметті дамытуға және жетілдіруге бағыттайтын;

ұйымның мемлекеттік органдардың, жинақтаушы зейнетақы және сақтандыру қорларының, банктер алдындағы міндеттемелерінің орындалуын, сондай-ақ шаруашылық және еңбек шарттарының, бизнес-жоспар көрсеткіштерінің орындалуын қамтамасыз етеді.

190. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;
Еңбек кодексін;
Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;
Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;
ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;
орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;
еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;
өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

191. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), орман шаруашылығы және ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда басшылықлауазымдардағы жұмыс өтілі кемінде бес жыл.

2-параграф. Бас директордың орынбасары

192. Лауазымдық міндеттері:
өзіне бағынысты құрылымдық бөлімшелердің қызметіне басшылық жасауды қамтамасыз етеді, олардың жұмысы мен тиімді өзара іс-қимылын ұйымдастырады;
орман қорының бекітілген аумағында ормандарды өрттерден авиациямен қорғау және орман шаруашылығы ұйымдарына қызмет көрсету жөніндегі жоспарлы тапсырмалардың орындалуын қамтамасыз етеді;
ұйымның барлық бөлімшелерін дер кезінде және сапалы дайындауды және белгіленген жұмыс технологияларының сақталуын жүзеге асырады;

ормандарды қорғау мен орман шаруашылығына қызмет көрсету тиімділігі мен сапасын одан әрі арттыруға бағытталған қызметшілер жұмысының жаңа ұйымдық нысандары мен әдістерін енгізуіді және қазіргі нысандары мен әдістерін жетілдіруді қамтамасыз етеді;

өмір мен денсаулық үшін қауіпсіз және қолайлы еңбек жағдайларын жасайды, ұжымда жайлы психологиялық ахуал қалыптастырады;

өзінің құзыреті шегінде мемлекеттік органдарда, ұйымдарда және сотта ұйымның өкілі болады;

еңбек тәртібінің сақталуын, қызметкерлердің еңбекке құштарлығын, бастамашылығы мен белсенділігін дамытуға, ішкі еңбек тәртібінің, техника мен

жабдықтарды техникалық пайдалану талаптарының орындалуына, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі жөніндегі нормалар мен ережелердің сақталуына жәрдемдеседі;

статистикалық есепке алудың жүргізілуі мен ұйым қызметі туралы есептемелердің берілуін ұйымдастырады;

ұшқыштар құрамының және авиациямен өрт сөндіру командасты қызметкерлерінің медициналық айғақталуын және ұшу алдында тексеруден өтуін, біліктілігінің арттырылуын, картографиялық материалдармен қамтамасыз етілуін ұйымдастырады;

дайындық және авиациямен орман қорғау жұмыстарын жоспарлауды ұйымдастырады:

авиациямен қарауылдау кезінде ұшқыш-бақылаушылардың, диспетчерлік қызметтің жұмысын, белгіленген жұмыс технологиясының, өндірістік, шаруашылық және қаржылық қызметтің сақталуын қамтамасыз етеді;

мұдделі ұйымдармен келісім бойынша қажет болған жағдайларда өрт сөндіру күштері мен құралдарын тиімді пайдаланады, қосымша әуе кемелерін, өрт сөндіруші-десантшылар командаларын тартады;

республикалық диспетчерлік қызметтің жұмысын ұйымдастырады, ұйымның авиациялық бөлімшелерінің ұшу және өндірістік құжаттаманы жүргізуін қамтамасыз етеді;

жеке ұшу сағаттарын есепке алуды, ұшу кітапшаларын жүргізуді ұйымдастырады;

рационализация және өнертапқыштық жұмысын ұйымдастырады, ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізуге қатысады, озық жұмыс тәжірибесін енгізуін қамтамасыз етеді.

193. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

194. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру),

ұшқыш-бақылаушы қуәлігінің болуы; бейінге сәйкес келетін ұйымдарда басшылық лауазымдардағы жұмыс өтілі кемінде үш жыл.

3-параграф. Авиациялық звено командирі

195. Лауазымдық міндеттері:

бекітіліп берілген мемлекеттік орман қорының аумағындағы ормандарды өрттерден авиациямен қорғау жөніндегі тапсырмалардың орындалуын және орман шаруашылығы кәсіпорындарына қызмет көрсетуді қамтамасыз етеді;

орман өрттерін байқау және сөндіру бойынша тікүшақтар мен ұшақтардың ұшу сапарларының орындалуын қамтамасыз етеді;

авиациялық техникаға техникалық қызмет көрсету жөніндегі жұмысты жоспарлайды және ұйымдастырады;

авиациялық техника бойынша жұмыстар орындауды қамтамасыз етеді;

өрттің алдын алу іс-шараларын жүргізуі, авиациямен қарауылдауды және орман өрттерін сөндіруді ұйымдастырады;

жалпы орман патологиялық қадағалауды жүзеге асырады;

авиациялық техниканың: әуе кемелерінің, өрт сөндіретін техникалық құралдардың, көліктің, байланыс құралдарының ұтымды пайдаланылуын қамтамасыз етеді;

өндірістік қызметке байланысты төтенше оқиғалар жайында ұйым басшылығына дер кезінде баяндайды;

ұйым бөлімшелерінің материалдық құндылықтарының бар-жоғын тексереді;

бөлінген қаражат пен материалдық құндылықтардың ұтымды және мақсатты пайдаланылуы, ұйымның авиациялық звеносы ақша қаражатының жұмсалуы үшін жауаптылықта болады;

авиациялық техникада жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік шараларын қамтамасыз етеді

;

196. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

енбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

197. Біліктілік талаптары:

Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары окуорнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), ұшқыш-бақылаушы куәлігінің болуы, бейінге сәйкес келетін ұйымдардағы жұмыс өтілі кемінде үш жыл.

4-параграф. Өндірістік-ұшу қызметінің басшысы

198. Лауазымдық міндеттері:

ұшу-өндірістік қызметіне басшылық жасайды;

бекітіліп берілген орман қорының аумағында ормандарды өрттерден авиациямен қорғау және орман шаруашылығы ұйымдарына қызмет көрсету жөніндегі жоспарлы тапсырмалардың орындалуын қамтамасыз етеді;

орман өрттерін байқау және сөндіру жөнінде тікүшақтармен және ұшақтармен ұшу сапарларының орындалуын қамтамасыз етеді;

өртке қарсы алдын алу іс-шараларын жүргізуі, авиациямен қарауылдауды және орман өрттерін сөндіруді, жалпы орман патологиялық қадағалауды жүзеге асыруды ұйымдастырады;

әуе кемелерінің, өрт сөндіретін техникалық құралдардың, көліктің, байланыс құралдарының ұтымды пайдаланылуын қамтамасыз етеді;

авиациямен қарауылдау кезінде ұшқыш-байқаушылардың жұмысын тексереді;

ұйымның авиациялық бөлімшелерінің ұшу және өндірістік құжаттаманы жүргізуін қамтамасыз етеді;

кадрлар іріктеуді жүзеге асырады, оларды жұмысқа қабылдау және босату жөнінде басшылыққа ұсыныстар енгізеді;

ұйым қызметкерлерімен оқу сабактарын және түсіндірме жұмысын ұйымдастырады және тікелей өткізеді.

199. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумактар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

200. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), ұшқыш-бақылаушы куәлігінің болуы, бейінге сәйкес келетін ұйымдардағы жұмыс өтілі кемінде үш жыл.

5-параграф. Инспекторлық қызметтің басшысы

201. Лауазымдық міндеттері:

өндірістік жоспарларға, тапсырмаларға және нормативтік құжаттарға сәйкес ұйымның Бөлімшелерінде орман өрттерін байқау және сөндіру бойынша әуе кемелерінің ұшу сапарларын орындау жөніндегі жұмысты қамтамасыз етеді;

Бөлімшелердің қаржы қаражатын, әуе кемелерін, техникалық байланыс, өрт сөндіру және көлік құралдарын тиімді пайдалануды қамтамасыз етеді;

ұшқыш-бақылаушылармен бақылау-тексеру ұшу сапарларын жүргізеді;

сабактар, оку-жаттығу ұшу сапарларын өткізуіді және емтихан қабылдауды жүзеге асырады;

ұшқыш-бақылаушылар курсаралының курсанттарымен, тыңдаушыларымен жұмыс жүргізеді;

инспекторлық тексерулер өткізеді және ұйым бөлімшелерінің ұшу құжаттарын тексереді;

орман өрттерін байқау мен сөндірудің перспективалы технологияларын және өрт сөндіру құралдарын енгізу жөнінде ұсыныстар әзірлейді және енгізеді;

әуе кемесінің әкипажы құрамында ормандарды авиациямен қарауылдау, өрт сөндіруші десантшыларды және өрт сөндіру құралдарын орман өрттері болып жатқан жерлерге жеткізу жөнінде ұшу сапарларын орындауды;

орман өрттерін әуеден және жерде сөндіруді ұйымдастырады, жалпы және егжей-тегжейлі орман патологиялық қадағалуын жасайды;

өндірістік қызметпен байланысты төтенше оқиғалар жайында ұйым басшылығына дер кезінде баяндайды;

"Орман қорын күзету және қорғау жөніндегі авиациялық жұмыстарды жүзеге асыру қағидаларын", басшылық құжаттарды өрескел бұзы анықталып, бұл ұшу немесе төтенше оқиғаларға душар еткен немесе душар ету жағдайда кәсіпорын басшылығы шешім қабылдағанға дейін қызметкерлерді жұмыстарды орындаудан шеттетеді;

қорғалатын аумақта орман авиациялық жұмыстарын орындау кезінде

әуе кемелерінің мақсатты пайдаланылуы үшін және ресімделген өндірістік-ұшу құжаттарының (ұшуға өтініш, бақылаушы-ұшқыштың борт журналы, ұшу өтінішінің орындалуы туралы акт, авиациялық қызмет көрсету бойынша орындалған жұмыстар туралы акт, жанар-жағар май материалдарын сақтау, жұмсау және есептен шығару туралы құжаттар) дұрыстығы үшін Орман қорын күзету және қорғау жөніндегі авиациялық жұмыстарды жүзеге асыру қағидаларына сәйкес дербес жауап береді.

202. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

203. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), ұшқыш-бақылаушының қолданыстағы куәлігінің болуы, бейінге сәйкес келетін ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде үш жыл.

6-параграф. Авиация бөлімінің басшысы

204. Лауазымдық міндеттері:

ұйымның авиациялық бөлімшесіне басшылық жасайды;

қабылданатын шешімдер, мүліктің сақталуы және тиімді пайдаланылуы үшін жауаптылықта болады;

бекітіп берілген орман қорының аумағында ормандарды өрттерден авиациямен қорғауды және орман шаруашылығына қызмет көрсетуді ұйымдастырады және орындейді;

өндірістік жоспарларға, тапсырмаларға және "Орман қорын күзету және қорғау жөніндегі авиациялық жұмыстарды жүзеге асыру қағидаларына" сәйкес орман өрттерін байқау және сөндіру бойынша тікүшақ пен ұшақтың ұшу сапарларының орындалуын қамтамасыз етеді;

әуе кемесінің экипажы құрамында ормандарды авиациямен қарауылдау, өрт сөндіруші - десантшылар мен өрт сөндіру құралдарын орман өрті болып жатқан жерлерге жеткізу бойынша ұшу сапарларын орындаиды;

орман өрттерін әуеден және жерден сөндіруді ұйымдастырады, жалпы және егжей-тегжейлі орман патологиялық қадағалауды жүзеге асырады;

қолда бар күшпен өртке қарсы профилактикалық іс-шараларының жүргізуін, авиациямен қарауылдауды және орман өрттерін сөндіруді, жалпы орман патологиялық қадағалауды жүзеге асыруды ұйымдастырады, ормандарда өрт қауіпсіздігі ережелерінің сақталуын қамтамасыз етеді;

әуе кемелерінің, өрт сөндіретін техникалық құралдардың, көліктің, байланыс құралдарының ұтымды пайдаланылуын қамтамасыз етеді;

ұшқыш-байқаушылардың және авиаөртсөндіру командалары мен авиаөртсөндіру тобы нұсқаушыларының жұмыстарын басқарады және үйлестіреді;

өрт қаупі бар маусымға жоспарлы дайындық жұмыстарын жүргізеді;

мемлекеттік орман иеленушілермен өзара іс-қимылды жүзеге асырады;

авиациялық бөлімшениң (топтың) өндірістік, шаруашылық және қаржылық қызметі туралы есептер жасайды.

205. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қоргалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қоргалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

206. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), қоршаған орта (экология), мамандығы бойынша жоғары білім, ұшқыш-бақылаушының қолданыстағы куәлігінің болуы, бейінге сәйкес келетін ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде үш жыл.

7-параграф. Авиациялық өрт сөндіру қызметінің басшысы

207. Лауазымдық міндеттері:

ұйымның өрт сөндіру-десанттық қызметінің жұмысын ұйымдастырады;

өрт сөндіруші-десантшылар мен нұсқаушылар құрамының бастапқы білім алуы мен дайындығын өткізеді;

өндірістік жоспарға сәйкес өрт сөндіру десанттық қызметінің дайындығы үшін жауап береді;

авиациялық бөлімшелердің өртке қарсы мұлікпен, десанттық жабдықпен, арнаулы киіммен және жеке қорғану құралдарымен жарақтандырылуын қамтамасыз етеді;

тікүшақтан түсіру құрылғыларымен жерге түсу жөнінде жерүсті және әуеде жаттығулар ұйымдастырады және өткізеді, авиациялық бөлімшелердің жеке құрамы мен орман өрттерін сөндіру бойынша жаттығулар ұйымдастырады және өткізеді;

орман өртін сөндіруде өрт сөндіру-десанттық қызметінің жұмысын ұйымдастыруға қатысады;

қызметтік жолаушы ретінде тікүшақтардағы орманды қарауылдан ұшу сапарларын және ұшақтардағы көліктік ұшу сапарларын орындаиды;

тікүшақтан жерге түсу кезіндегі еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау қағидаларының сақталуын қамтамасыз етеді;

орман өртін сөндіруге ұшу және бару кезінде авиаөрттсөндіру командасының тез арада дайын болуын қамтамасыз етеді;

ормандарды авиациямен қорғауда парашюттік-десанттық жұмыстар бойынша нұсқаулықтар талаптарының орындалуын қамтамасыз етеді;

өрт сөндірудің озық технологиялары мен құралдарының практикаға енгізілуін қамтамасыз етеді;

ұйымның өрт сөндіру-десанттық қызметі жұмысының өндірістік және статистикалық есептілігін жүргізеді.

208. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

209. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары окуорнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) және авиа-өрт сөндіру командасының нұсқаушысы ретінде жұмыс өтілі кемінде үш жыл.

8-параграф. Республикалық диспетчерлік қызметтің басшысы

210. Лауазымдық міндеттері:

авиабөлімшелердің жұмысын жоспарлайды және өрт қауіптілігінің сыныбына, аяурайна және ормандардың нақты өртенуінің орын алудың байланысты жұмыс істеуіне баға береді;

авиабөлімшелерден, орман бойынша мемлекеттік мекемелерден, ұлттық парктер мен ерекше қорғалатын табиғи аумақтардан, топтық диспетчерлік бекеттерден әуе кемелерінің жұмысы, орман өрттері, заңсыз ағаш кесу туралы ақпараттарды жинау мен өндеуді жүзеге асырады, дер кезінде оны бөлімше басшылығына және мұдделі үйымдарға жеткізеді;

авиабөлімшелердің жұмысын қамтамасыз етеді;

авиациялық бөлімнің бұйрықтары мен тікелей басқару жұмыстарына қатысты бөлімшелердің өкімдерінің орындалуын қамтамасыз етеді;

өрт қаупі көрсеткішінің ақпараттық картасын, күнделікті аяу-райы туралы бюллетенін, аяу-райын, Қазақстан Республикасы аумағындағы гидрометеорологиялық шарт пен термиялық белсенді нұктелер туралы спутниктік ақпараттарды алады және өндейді;

авиаорманқорғау қызметтерінің жер үстіндегі орман қорғау қызметтерімен бірлескен іс-қимылдарын үйлестіруді жүзеге асырады;

211. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

212. Біліктілік талабы:

тиісті мамандарды даярлау саласындағы жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман шаруашылығы және орман шаруашылығы), ақпараттық-коммуникациялық технологияларға, телекоммуникацияларға (радиотехника, электроника және телекоммуникация) қатысты пәнаралық бағдарламалар және бейінге сәйкес ұйымдарда кемінде үш жыл жұмыс өтілі.

2-тарау. Мамандар лауазымдары

1-параграф. Ұшбу-өндірістік қызметінің инспекторы

213. Лауазымдық міндеттері:

ормандарды өрттерден авиациямен қорғау және орман шаруашылығы ұйымдарына қызмет көрсету жөніндегі тапсырмалардың орындалуын қамтамасыз етеді;

әуе кемесінің экипажы құрамында ормандарды авиациямен қарауылдау, өрт сөндіруші десантшылар мен өрт сөндіру құралдарын орман өрті болып жатқан жерлерге әуеден және жерден жеткізу жөніндегі ұшу сапарларын ұйымдастырады және орындаиды;

жалпы орман патологиялық қадағалуды жүзеге асыру жөніндегі жұмыстарды қамтамасыз етеді;

ұшқыш-байқаушылармен бақылау-тексеру ұшу сапарларын жүргізеді;

сабактар, оқу-жаттығу ұшу сапарларын өткізууді және емтихан қабылдауды жүзеге асырады;

ұшқыш-байқаушылар курсарының курсанттарымен, тыңдаушыларымен жұмыс жүргізеді;

инспекторлық тексерулер өткізеді және ұйым бөлімшелерінің ұшу құжаттарын тексереді;

ұйымның ұшу-өндірістік қызметіне байланысты ағымдағы өндірістік мәселелерді шешеді;

өндірістік жоспарларға, тапсырмаларға және нормативтік құжаттарға сәйкес өртке қарсы профилактикалық іс-шаралардың, авиақарауылдау және орман өрттерін сөндірудің жүргізілуін қамтамасыз етеді;

әуе кемелерінің, техникалық байланыс құралдарының және өрт сөндіретін көліктің ұтымды пайдаланылуын қамтамасыз етеді және қамтамасыз етеді;

өндірістік қызметпен байланысты төтенше оқиғалар туралы ұйым басшылығына дер кезінде баяндайды;

ұйым бөлімшелерінің материалдық құндылықтарының болуын тексереді.

214. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;
Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;
Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;
ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;
орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі, азamatтық авиация саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілері;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

215. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны мамандығы бойынша жоғары (жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, ұшқыш-бақылаушы куәлігінің болуы, бірінші санатты инспектор лауазымында жұмыс істеу өтілі кемінде үш жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде төрт жыл;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны мамандығы бойынша жоғары (жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, ұшқыш-бақылаушы куәлігінің болуы, бірінші санатты инспектор лауазымында жұмыс істеу өтілі кемінде үш жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны мамандығы бойынша жоғары (жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, ұшқыш-бақылаушы куәлігінің болуы, санатсыз инспектор лауазымында жұмыс істеу өтілі кемінде бір жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

санаты жоқ: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) мамандығы бойынша жоғары (жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, ұшқыш-бақылаушы куәлігінің болуы, жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: "Орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны ", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" мамандығы бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (ортада арнаулы, орта кәсіптік) білім,

бірінші санатты инженер лауазымында жұмыс істеу өтілі кемінде үш жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: "Орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, бірінші санатты инженер лауазымында жұмыс істеу өтілі кемінде үш жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: "Орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, санатсыз орта деңгейлі инженер лауазымында жұмыс істеу өтілі кемінде бір жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

санаты жоқ: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылыш (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

2-параграф. Инженер (ұшу аппараттарын пайдалану бойынша)

216. Лауазымдық міндеттері:

авиациялық техниканы: конструкция элементтерін, агрегаттар мен жүйелерді жөндеуді ұйымдастырады;

техникалық қызмет көрсету жөніндегі жұмыстарды орындауды;

авиациялық техниканың ақауларын іздеу және жою;

қосалқы бөлшектерге, жерусті қызмет көрсететін материалдық құралдарға аспаптық бақылау жасайды;

техникалық-пайдалану және жөндеу құжаттамасын жүргізуі жүзеге асырады;

еңбек және қауіпсіздік техникасы ережелері мен нормаларының орындалуын қамтамасыз етеді;

әуе кемелерінің тораптары мен агрегаттарын пайдалану жөніндегі жұмыстардың есебін жүргізеді;

әуе кемесінің техникалық әзірлігінің кемшіліктерін жою жөнінде жедел шаралар қолданады;

авиатехникаға техникалық қызмет көрсету жөніндегі жұмыстарды орындауды;

әуе кемелерінің инспекторлық байқауларына қатысады.

217. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі, азаматтық авиация саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерінбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін; өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

218. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: "Ұшу-техникалық" мамандығы бойынша жоғары (жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, бірінші санатты инженер қызметінде жұмыс істеу өтілі кемінде үш жыл немесе мамандық бойынша жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: "Ұшу-техникалық" мамандығы бойынша жоғары (жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, бірінші санатты инженер қызметінде жұмыс істеу өтілі кемінде үш жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда

жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: "Ұшу-техникалық" мамандығы бойынша жоғары (жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, инженер қызметінде санаты жоқ жұмыс істеу өтілі кемінде бір жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санаты жоқ: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: "Ұшу-техникалық" мамандығы бойынша жоғары (жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: "Ұшу-техникалық" мамандығы бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орталық, орта кәсіптік) білім, бірінші санатты инженер лауазымында жұмыс істеу өтілі кемінде үш жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: "Ұшу-техникалық" мамандығы бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орталық, орта кәсіптік) білім, бірінші санатты инженер лауазымында жұмыс істеу өтілі кемінде үш жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: "Ұшу-техникалық" мамандығы" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орталық, орта кәсіптік) білім, санатсыз инженер лауазымында жұмыс істеу өтілі кемінде үш жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санаты жоқ: Ұшу-техникалық" мамандығы бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

3-параграф. Ұшқыш-бақылаушы

219. Лауазымдық міндеттері:

ормандарды авиациямен қоргауды ұйымдастыру және өткізу жөніндегі жұмыстарды орындауды;

әуе кемесі екипажының құрамында ормандарды авиациямен қарауылдау, өрт сөндіруші десантшылар мен өрт сөндіру құралдарын орман өрттері болып жатқан жерлерге жеткізу жөнінде ұшу сапарларын орындауды;

орман өрттерін әуеден және жерде сөндіруді ұйымдастырады, жалпы және егжей-тегжейлі орман патологиялық қадағалауды жүзеге асырады;

орманда өрт қаупі бар маусымға жоспарлы әзірлік жұмыстарын жүргізуді қамтамасыз етеді;

мемлекеттік орман иеленушілермен бірлесіп жұмыс істейді.

220. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі, азаматтық авиация саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілері;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

221. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, ұшқыш-бақылаушы қуәлігінің болуы, бірінші санатты ұшқыш-бақылаушы қызметінде жұмыс істеу өтілі кемінде үш жыл немесе мамандық бойынша жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және

орман өсіру) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, ұшқыш-бақылаушы қуәлігінің болуы, бірінші санатты ұшқыш-бақылаушы қызметінде жұмыс істеу өтілі кемінде үш жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, ұшқыш-бақылаушы қуәлігінің болуы, санаты жоқ: ұшқыш-бақылаушы қызметінде жұмыс істеу өтілі кемінде бір жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санаты жоқ: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, ұшқыш-бақылаушы қуәлігінің болуы, жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (турілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (турілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, ұшқыш-бақылаушы қуәлігінің болуы, бірінші санатты ұшқыш-бақылаушы қызметінде жұмыс істеу өтілі кемінде үш жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (турілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (турілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, ұшқыш-бақылаушы қуәлігінің болуы, бірінші санатағы ұшқыш-бақылаушы қызметінде жұмыс істеу өтілі кемінде үш жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (турілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (турілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, біліктілігі орта деңгейдегі ұшқыш-бақылаушы қызметінде жұмыс істеу өтілі кемінде бір жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

санаты жоқ: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (турілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (турілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, ұшқыш-бақылаушы қуәлігінің болуы, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

4-параграф. Авиациялық өрт сөндіру командасының нұсқаушысы

222. Лауазымдық міндеттері:

авиациялық өрт сөндіру командасының жұмысын ұйымдастырады;

орман өртін сөндіру жөніндегі өндірістік тапсырманың орындалуы үшін жауаптылықта болады;

орман өртін сөндіру кезінде еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау бойынша іс-шаралардың орындалуын, сондай-ақ шаруашылық жұмыстардың орындалуын қамтамасыз етеді;

өрт сөндірудің техникалық құралдары бойынша оқуды жүзеге асырады, өзінің біліктілігін арттырады;

тікүшақтан және жаттығу мұнарасынан тұсу құрылғысымен жерге тұсу жаттығуларын орындаиды;

қызметтік жолаушы ретінде тікүшақтарда орман қарауылдау жөніндегі ұшу сапарларын және ұшақтарда көліктік ұшу сапарларын орындаиды;

авиациялық бөлімшеде профилактикалық жұмыстар, өртке қарсы іс-шаралар, шаруашылық-құрылыш жұмыстары мен өндірістік тапсырмалардың орындалуын ұйымдастырады;

өрт сөндіруші-десантшылардың ұшу алдында дем алуы және олардың тәртібі сақталуын қамтамасыз етеді;

тікүшақтан жерге тұсу кезінде еңбек қауіпсіздігі мен оны қорғау қағидаларының сақталуын қамтамасыз етеді, жерге тұсу құрылғысын, өрт сөндіру құралдарын және далалық жабдықтарды жұмысқа дайындаиды, олардың сақталуы мен ақаусыз болуын қадағалайды;

орман өртін сөндіруге ұшу шығу және келу кезінде авиациямен өрт сөндіру командасының жедел дайындығын қамтамасыз етеді.

223. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі, азаматтық авиация саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамалық және заңға қосынша нормативтік құқықтық актілері;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

224. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, бірінші санатты нұсқаушы лауазымында жұмыс істеу өтілі кемінде үш жыл немесе мамандық бойынша жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, бірінші санатты нұсқаушы лауазымында жұмыс істеу өтілі кемінде үш жыл немесе мамандық бойынша жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, санатсыз нұсқаушы лауазымында жұмыс істеу өтілі кемінде бір жыл немесе мамандық бойынша жұмыс өтілі кемінде бір жарым жыл;

санаты жоқ: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, өрт сөндіруші-десантшы ретінде жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: "Орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, бірінші санатты нұсқаушы қызметінде жұмыс істеу өтілі кемінде үш жыл немесе мамандық бойынша жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: "Орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, бірінші санатты нұсқаушы қызметінде жұмыс істеу өтілі кемінде үш жыл немесе мамандық бойынша жұмыс өтілі кемінде бір жарым жыл;

екінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылыш (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, санаты жоқ нұсқаушы қызметінде жұмыс істеу өтілі кемінде бір жыл немесе мамандық бойынша жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

санаты жоқ: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылыш (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, өрт сөндіруші-десантшы ретінде жұмыс өтілі кемінде бір жыл.

5-параграф. Авиациялық өрт сөндіру тобының нұсқаушысы

225. Лауазымдық міндеттері:

авиациялық бөлімнің өрт сөндіруші-десантшылар тобының жұмысын үйімдастырады;

орман өртін сөндіруді үйімдастыруға тікелей қатысады;

орман өртін сөндіру жөніндегі өндірістік тапсырманың орындалуы үшін жауаптылықта болады;

профилактикалық жұмыстарды, өртке қарсы іс-шараларды өткізуге, шаруашылық-құрылымың жұмыстарын және өндірістік тапсырмаларды орындауда қатысады;

тікүшақтан және жаттығу мұнарасынан тұсу құрылғысымен жерге тұсу жаттығуларын орындаиды;

қызметтік жолаушы ретінде тікүшақтарда орман қарауылдау жөніндегі ұшу сапарларын және ұшақтарда көліктік ұшу сапарларын орындаиды;

өрт сөндіруші-десантшылардың ұшу алдында демалу және тәртіп сақтау шараларының орындалуын қамтамасыз етеді;

тікүшақтан жерге тұсу және жұмыстар орындау кезінде еңбек қауіпсіздігі мен оны қорғау қағидаларының сақталуын қамтамасыз етеді, жерге тұсу құрылғысын, өрт сөндіру құралдарын және далалық жабдықтарды жұмысқа дайындайды, олардың сақталуы мен ақаусыз болуын қадағалайды;

орман өртін сөндіруге ұшу және шығу кезінде авиациямен өрт сөндіру командастының жедел дайындығын қамтамасыз етеді;

ормандарды авиациямен қорғауда десанттық жұмыстар бойынша нұсқаулықтар талаптарының орындалуын қамтамасыз етеді.

226. Білуғе тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі, азаматтық авиация саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамалық және заңға қосымша нормативтік құқықтық актілері;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

227. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, біліктілігі жоғары деңгейдегі бірінші санатты нұсқаушы лауазымында жұмыс істеу өтілі кемінде үш жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде үшжыл;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, біліктілігі жоғары деңгейдегі бірінші санатты нұсқаушы лауазымында жұмыс істеу өтілі кемінде үш жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, біліктілігі жоғары деңгейдегі санатсыз нұсқаушы лауазымында жұмыс істеу өтілі кемінде бір жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде біржарым жыл;

санаты жоқ: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, ерт сөндіруші-десантшы ретінде жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, бірінші санатты нұсқаушы лауазымында жұмыс істеу өтілі кемінде үш жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, екінші санатты нұсқаушы лауазымында жұмыс істеу өтілі кемінде бір жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: "Орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, санаты жоқ нұсқаушы лауазымында жұмыс істеу өтілі кемінде бір жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде бір жарым жыл;

санаты жоқ: "Орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайнны", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық

және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, өрт-сөндіруші лауазымында жұмыс өтілі кемінде бір жыл.

6-параграф. Республикалық диспетчерлік қызметтің диспетчері

228. Лауазымдық міндеттері:

басшылықтың өндірістік қызметке байланысты барлық бұйрығын орындауды;

өрт қауіптілігі көрсеткіштерінің ақпараттық картасын, күнделікті ауа рыйы бюллетенін, ауа рыйы болжамын, ғарыш аппараттары тіркеген Қазақстан Республикасы аумағындағы гидрометеорологиялық жағдайлар мен термиялық белсенді нүктелер туралы спутниктік ақпарат алады және өндейді;

әуе кемелерінің жұмысы туралы, орман өрттері, ағаштың заңсыз кесілуі туралы келіп түскен ақпаратты өндеп, оны дер кезінде бөлімше, уәкілетті орган және мұдделі ұйымдар басшылығына жеткізеді.

229. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

230. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, ақпараттық-коммуникациялық технологиялармен, телекоммуникациями (радиотехника, электроника және телекоммуникация) байланысты пәнаралық бағдарламалар, қоршаған орта (экология, география), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және бірінші санатты диспетчер лауазымында жұмыс өтілі кемінде үш жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және

орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, ақпараттық-коммуникациялық технологиялармен, телекоммуникациями (радиотехника, электроника және телекоммуникация) байланысты пәнаралық бағдарламалар қоршаған орта (экология, география), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және екінші санатты диспетчер лауазымында жұмыс өтілі кемінде екі жыл; екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, ақпараттық-коммуникациялық технологиялармен, телекоммуникациями (радиотехника, электроника және телекоммуникация) байланысты пәнаралық бағдарламалар қоршаған орта (экология, география), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және екінші санатты диспетчер лауазымында жұмыс өтілі кемінде бір жыл; бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайнны, ақпараттық-коммуникациялық технологиялармен, телекоммуникациями (радиотехника, электроника және телекоммуникация) байланысты пәнаралық бағдарламалар қоршаған орта (экология, география), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және екінші санатты диспетчер лауазымында жұмыс өтілі кемінде бір жыл; жұмыс өтіліне талап койылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: "Орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, ақпараттық-коммуникациялық технологиялармен, телекоммуникациями (радиотехника, электроника және телекоммуникация) байланысты пәнаралық бағдарламалар ", "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және бірінші санатты диспетчер лауазымында жұмыс өтілі кемінде үш жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: "Орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, ақпараттық-коммуникациялық технологиялармен, телекоммуникациями (радиотехника, электроника және телекоммуникация) байланысты пәнаралық бағдарламалар, "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және екінші санатты диспетчер лауазымында жұмыс өтілі кемінде екі жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: "Орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, ақпараттық-коммуникациялық технологиялармен, телекоммуникациями (радиотехника, электроника және телекоммуникация) байланысты пәнаралық

бағдарламалар, "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша) бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және санатсыз диспетчер лауазымында жұмыс өтілі кемінде бір жыл немесе бейінге сәйкес үйимдарда жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санаты жоқ: "Орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны ақпараттық-коммуникациялық технологиялармен, телекоммуникациями (радиотехника, электроника және телекоммуникация) байланысты пәнаралық бағдарламалар "Экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша) бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

7-параграф. Инженер-инспектор

231. Лауазымдық міндеттері:

өзінің құзыреті шегінде мекеме басшылығының тапсырысы мен тапсырмаларын орындайды;

орман шаруашылығы саласындағы уәкілетті органның тапсырыстары мен тапсырмаларын орындауды қамтамасыз етеді, сондай-ақ орман шаруашылығы саласында жедел, онқұндік статистикалық есептер, ақпарат жинауды жүзеге асырады;

шығыс құжаттаманың дер кезінде және сапалы ресімделуін қамтамасыз етеді, орман иеленушілерден, авиабелімшелерден кіріс құжаттамасының статистикалық есептілігін қалыптастыруға қатысады;

компьютер және кеңсе техникасының бағдарламалық қамтамасыз етілуі мен жұмыс қабілеттілігін жедел қалпына келтіруге қатысады;

алынған ақпаратты тексереді және есептерді талдау негізінде орман шаруашылығының жай-күйін және осы салада мемлекеттік бақылау жүргізуі жақсартуға бағытталған мәселелерді шешу жөнінде ұсыныстар енгізеді;

орман шаруашылығын жүргізу, кезекті өрт қаупі бар маусымға дайындалу мәселелері бойынша орман шаруашылығы және жануарлар дүниесін басқару органдары мен жергілікті басқару органдарының кеңестеріне, отырыстарына, алқаларына және жиналыштарына қатысады.

232. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процессік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

233. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), бірінші санатты инженер-инспектор лауазымында жұмыс өтілі кемінде үш жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда бойынша жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), бірінші санатты инженер-инспектор лауазымында жұмыс өтілі кемінде екі жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), санатсыз инженер-инспектор лауазымында жұмыс өтілі кемінде бір жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санаты жоқ: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), жұмыс өтіліне талап койылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: "орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)", "экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, бірінші санатты инженер-инспектор лауазымында жұмыс өтілі кемінде үш жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: "орман шаруашылығы", "экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, екінші санатты инженер-инспектор лауазымында жұмыс өтілі кемінде үш жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: орман шаруашылығы, "экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, санатсыз инженер-инспектор лауазымында жұмыс өтілі кемінде бір жыл немесе бейінге сәйкес ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санаты жоқ: "орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайнны", "экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және

кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

8-параграф. Радиооператорлық диспетчерлік бекеттің диспетчери

234. Лауазымдық міндеттері:

басшылықтың өндірістік қызметпен байланысты барлық бұйрықтары және өкімдерін орындауды;

өртке қарсы қызметтердің іс-қимыл үйлестіру үшін мемлекеттік және жеке орман иеленушілерінен барлық ақпаратты алады және өндейді әрі оны дер кезінде бөлімше басшылығы мен мүдделі ұйымдарға жеткізеді.

күні бойы әуе кемесінің ұшып шығуы, бағыты, қонуы, барлық авиатоптардан олардың жұмыс жоспарын туралы ақпарат жинауды;

күн сайын кешке қарай орман өрттерінің барлық оқиғалары, өрттерді сөндірумен айналысып жатқан қызметкерлердің саны, тартылған техникалық құралдардың саны жайында хабардар етеді;

республикалық диспетчерлік қызметке келесі күні әрбір авиатоп бойынша бастапқы деректерді (өрт қаупінің сыныбы, әуе кемесінің ұшуға дайындығы, ұшу уақыты) хабарлайды;

диспетчерлік басқару бекетінде күн сайын филиалдың әрбір авианұктесі бойынша келесі күннің іс-әрекеті үшін бастапқы деректер қызметін атқаратын метеорологиялық ақпарат жиналады және өнделеді.

235. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

236. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), ақпараттық-коммуникациялық технологиялармен

, телекоммуникациями (радиотехника, электроника және телекоммуникация) байланысты пәнаралық бағдарламалар, бойынша жоғары (жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман: "орман шаруашылығы, ақпараттық-коммуникациялық технологиялармен, телекоммуникациями (радиотехника, электроника және телекоммуникация) байланысты пәнаралық бағдарламалар, сәulet және құрылым (геодезия және картография, геодезия, кадастр, жерге орналастыру), бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны

, "экология және табиғат қорғау қызметі (түрлөрі бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

9-параграф. Өрт сөндіру-десанты

237. Лауазымдық міндеттері:

өз құзыреті шегінде мекеме басшылығының тапсырмалары мен нұсқауларын орындаиды;

орман шаруашылығы саласындағы уәкілетті органның тапсырмалары мен нұсқауларының орындалуын қамтамасыз етеді, сондай-ақ орман өрттері саласындағы жедел, онқұндік статистикалық есептіліктер мен өзге де ақпаратты жинайды;

шығыс құжаттамаларының уақтылы және сапалы сақталуын қамтамасыз етеді, орман иеленушілер мен авиаторлықтардың кіріс құжаттамаларының статистикалық есептілігін қалыптастыруға қатысады;

алынған ақпаратты тексереді және есептерді талдау негізінде орман шаруашылығының жай-күйін және осы саладағы мемлекеттік бақылауды жақсартуға бағытталған мәселелерді шешу бойынша ұсыныстар енгізеді;

кезекті өрт маусымына дайындық бойынша орман және аңшылық шаруашылығы органдарының және жергілікті өзін-өзі басқару органдарының орман шаруашылығы мәселелері бойынша кеңестеріне, кеңестеріне, алқалары мен отырыстарына қатысады.

238. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумактар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

239. Біліктілік талаптары:

жоғары санатты: тиісті мамандықтар бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман шаруашылығы және орман шаруашылығы), қоғамдық қауіпсіздік (өрт қауіпсіздігі) және бірінші санатты десантшы лауазымындағы жұмыс өтілі үш жылдан кем емес немесе жұмыс өтілі үш жылдан кем емес. ұйымның тиісті профилі төрт жылдан кем емес;

бірінші санаттағы: тиісті мамандықтар бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман шаруашылығы және орман шаруашылығы), қоғамдық қауіпсіздік (өрт қауіпсіздігі) және екінші санаттағы десантшы лауазымындағы жұмыс өтілі екі жылдан кем емес немесе жұмыс өтілі екі жылдан кем емес. ұйымның тиісті профилі екі жылдан кем емес;

екінші санат: тиісті кадрлар даярлау саласындағы жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман шаруашылығы), қоғамдық қауіпсіздік (өрт қауіпсіздігі) және десантшы ретіндегі жұмыс өтілі санаты бір жылдан кем емес немесе жұмыс өтілі бір жылдан кем емес. ұйымның тиісті профилі екі жылдан кем емес;

санаты жоқ: жұмыс өтіліне қойылатын талаптарсыз: тиісті даярлау саласындағы жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман шаруашылығы және орман шаруашылығы), қоғамдық қауіпсіздік (өрт қауіпсіздігі);

2) орта буын маманы:

жоғары санатты: орта арнаулы білім: орман шаруашылығы, қоғамдық қауіпсіздік (өрт қауіпсіздігі), көгалдандыру және ландшафттық дизайн, экология және табиғатты қорғау қызметі (түрлері бойынша) және бірінші санатты десантшы лауазымындағы жұмыс өтілі үш жылдан кем емес немесе тиісті саладағы жұмыс өтілі. ұйымның профилі кемінде төрт жыл;

бірінші санатты: тиісті оқыту саласындағы техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (орта мамандандырылған, орта кәсіптік) білім: орман шаруашылығы, қоғамдық қауіпсіздік (өрт қауіпсіздігі), көгалдандыру және ландшафттық дизайн, экология және қоршаған ортаны қорғау (түрлері бойынша) және екінші санаттағы десантшы лауазымында екі жылдан кем емес жұмыс өтілі немесе ұйымның тиісті бейіні бойынша кемінде үш жыл жұмыс өтілі;

екінші санат: тиісті даярлау саласындағы техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім: орман шаруашылығы, қоғамдық қауіпсіздік (өрт қауіпсіздігі), көгалдандыру және ландшафттық дизайн, экология және қоршаған

ортаны қорғау (түрлөрі бойынша) және жұмыс тәжірибесі. кемінде бір жыл санаты жоқ десантши ретінде немесе ұйымның тиісті бейіні бойынша екі жылдан кем емес жұмыс өтілі;

санаты жоқ: еңбек өтіліне қойылатын талаптарсыз орта білім.

3-бөлімшe. Орман орналастыру ұйымдары

1-тaraу. Басшылар лауазымдары

1-параграф. Директор

240. Лауазымдық міндеттері:

қолданыстағы заңнамаға сәйкес ұйымның өндірістік, шаруашылық және қаржы-экономикалық қызметін қамтамасыз етеді;

ұйымның жұмыс тиімділігін арттыруды, өнімдер мен қызметтер сатуды өсіру мен пайданы көбейтуді, өндірілетін өнімнің (қызметтін) сапасы мен бәсекелестігін арттыруды, олардың мемлекеттік стандарттарға, отандық және шетелдік нарықтарды игеруі үшін жоғары дәрежеде дамыған елдер мен таңдаулы компаниялардың стандарттарына сәйкес келуін қамтамасыз етеді;

ұйымның мемлекеттік бюджет, жинақтаушы зейнетақы және сақтандыру қорлары, банктерді қоса алғанда, өнім жеткізіп берушілер мен тапсырыс берушілер және кредиторлар алдындағы міндеттемелерін орындауын, сондай-ақ шаруашылық және еңбек шарттарын (келісімшарттарын) орындауын қамтамасыз етеді;

ең техника мен технологияларды, еңбекті басқару мен ұйымдастырудың прогрессивті нысандарын, материалдық, қаржылық және еңбек шығындарының қолданыстағы ғылыми негізделген нормативтері негізінде өндірістік-шаруашылық қызметті ұйымдастырады;

ұйымды білікті кадрлармен қамтамасыз ету, олардың кәсіби білімі мен тәжірбесін ұтымды пайдалану мен дамыту, өмір мен денсаулыққа қолайлы еңбек жағдайларын жасау, қоршаған ортаны қорғау туралы заңнама талаптарын сақтау, ұжымда жайлы психологиялық ахуал қалыптастыру жөнінде шаралар қабылдайды;

ұйымның қызметінде және оның шаруашылық-экономикалық байланыстарын жүзеге асыруда заңдылықтың сақталуын, нарық жағдайларында қаржылық басқару мен жұмыс істеу, шарттық және қаржылық тәртіпті нығайту, әлеуметтік-еңбек қатынастарын реттеу, бизнесті (кәсіпкерлік қызметті) қолдау және оның көлемін кеңейту мақсатында ұйымның инвестициялық тартымдылығын қамтамасыз ету үшін құқықтық құралдарды пайдалануды қамтамасыз етеді;

сотта, төрелік сотта, мемлекеттік органдарда және ұйымдарда ұйымның мүліктік және мұдделерін қорғайды және білдіреді.

241. Білуге тиіс:

Конституциясын;
Орман кодексін;
Еңбек кодексін;
Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;
Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

242. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және орман шаруашылығы және ерекше қорғалатын аумақтарда басшы лауазымдарында жұмыс өтілі кемінде бес жыл.

2-параграф. Директордың орынбасары

243. Лауазымдық міндеттері:

өзінің міндеттерін ұйым басшысының жалпы басшылығымен және бөлімшелердің басшыларымен өзара байланыс жасай отырып орындаиды;

орман орналастыру бойынша техникалық және өндірістік-шаруашылық іс-шараларын жүргізу және орман қорының мемлекеттік есебін, мемлекеттік орман кадастрын, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы мемлекеттік орман кадастрын және жануарлар дүниесінің мемлекеттік кадастрын жүргізу жұмыстарын ұйымдастырады;

өндірістің техникалық дайындығын қажетті деңгейін және оның тұрақты өсуін, өндіріс тиімділігі мен еңбек өнімділігін арттыруды, өндірістік ресурстарды ұтымды пайдалануды қамтамасыз етеді;

кәсіпорынның өндірістік-шаруашылық қызметін жедел және ағымдағы есепке алу мен талдауды ұйымдастырады, өндірістік процестің барысын реттеу жөнінде шешімдер шығарады;

еңбекті қорғау мен қауіпсіздік техникасы жөніндегі қағидалар мен нормалардың сақталуын қамтамасыз етеді;

ұйым басшысының тапсыруы бойынша сотта, төрелік сотта, мемлекеттік органдарда және ұйымдарда занда белгіленген тәртіппен ұйымның мүліктік және мұдделерін қорғайды және білдіреді;

еңбек және өндірістік тәртіптің сақталуын қамтамасыз етеді.

244. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

245. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және орман шаруашылығы және ерекше қорғалатын аумақтарда басшылауазымдарында жұмыс өтілі кемінде төрт жыл.

3-параграф. Бас инженер

246. Лауазымдық міндеттері:

өзінің міндеттерін ұйымның бірінші басшысының жалпы басшылығымен және бөлімшелер мен қызметтердің басшыларымен өзара байланыс жасай отырып орындаиды;

тиісті құрылымдық бөлімшелердің (қызметтердің) өндірістік қызметіне басшылық жасайды және оның тиімділігін қамтамасыз етеді;

әкімшілік мәселелерді шешеді, олардың жұмыс нәтижелерін, еңбек және өндірістік тәртіптің жай-күйін тексереді;

өндірістің техникалық дайындығының тиісті деңгейін және оның тұрақты өсуін, еңбектің тиімділігі мен өнімділігін арттыруды, шығындарды (материалдық, қаржылық, еңбек) азайтуды қамтамасыз етеді;

жаңа техника мен технологиялар енгізу, ұйымдық-техникалық іс-шаралар, ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстар жүргізу жоспарларын өзірлеу мен іске асыруды ұйымдастырады;

жобалық шешімдердің тиімділігін, өндірісті үақтылы және сапалы дайындауды, жабдықтарды техникалық пайдалануды, жөндеуді және жаңартуды, өнімді (тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді) өзірлеу және өндіру процесінде оның жоғары сапасына қол жеткізуді қамтамасыз етеді;

жобалау, конструкторлық және технологиялық тәртіптің, еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, өндірістік санитария мен өрт қауіпсіздігі қағидаларының сақталуын қамтамасыз етеді;

табиғат қорғау, санитариялық органдар, сондай-ақ техникалық қадағалауды жүзеге асыратын органдар талаптарының сақталуын қамтамасыз етеді;

енгізілген ғылыми-техникалық шешімдердің басымдылығын қорғау, оларды патенттеуге материалдар дайындау, зияткерлік меншікке лицензиялар мен құқықтар алу бойынша жұмыстар жүргізеді;

жұмысшылар мен мамандардың білім алуды мен біліктілігін арттыруын ұйымдастырады және персонал даярлауды ұдайы жетілдіріп отыруды қамтамасыз етеді

247. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

248. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және бейінге сәйкес келетін ұйымдардағы басшы лауазымдарында жұмыс өтілі кемінде бес жыл.

4-параграф. Орман орналастыру өндірісінің басшысы

249. Лауазымдық міндеттері:

кәсіпорын директорына, директорының орынбасарына және бас инженеріне бағынады;

орман орналастыру өндірісінің жұмысын басқарады;

материалдарды электрондық өндеу, жаңа технологиялар енгізу және орман карталарын жасау бөлімдерінің қызметін басқарады және қамтамасыз етеді;

кәсіпорынның техникалық және перспективалық дамуы бойынша жоспарлар әзірлеуді және өндірісті жетілдірудің, қайта жаңартудың және техникамен қайта жарақтандырудың барлық бағыты бойынша кешенді бағдарламаларды іске асыруды қамтамасыз етеді;

өндірістің сапалық деңгейін, оның тиімділігін ұдайы арттырып отыруды және өндірісте материалдық, қаржылық және еңбек шығындарын қысқартуды, ресурстардың барлық түрін ұтымды пайдалануды қамтамасыз етеді;

орман шаруашылығының қажеттіліктерін ескере отырып, ғылым мен техниканың заманауи жетістіктері, озық тәжірибе негізінде жобалық талдамалар әзірлеу процесінде олардың жоғары сапасы мен тиімділігін қамтамасыз етеді;

жобалау жұмыстарын жетілдіру мен жаңарту, жаңа технологиялар енгізу, жұмыстардың қыындық нормативтері мен еңбек шығындарының нормаларын әзірлеу, үнем жасау режимін дәйекті түрде жүзеге асыру жұмыстарын ұйымдастырады;

жобалық және технологиялық тәртіптің сақталуын қамтамасыз етеді, орман орналастыруды жобалау жөніндегі техникалық құжаттаманың уақтылы дайындалуын қамтамасыз етеді, өндірісті ұйымдастыру мен басқаруды жетілдіру, жұмыстарды механикаландыру мен автоматтандыру, ғылыми зерттеулер мен эксперименттер, жаңа техника мен технологиялар сынақтарын өткізу бойынша шаралар әзірлеуге қатысады;

кадрлар даярлаулы жетілдіру мен олардың біліктілігін арттыру жөнінде іс-шаралар әзірлейді және осы мәселелерді шешуге қатысады.

250. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

251. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) және орман орналастырудың жұмыс өтілі кемінде он жыл, далалық орман орналастыру жұмыстарына басшылық тәжірибесі (партия басшысы) кемінде бес жыл немесе орман шаруашылығы ұйымдарында басшылық лауазымдардағы жұмыс өтілі, оның ішінде осы біліктілік сипаттамаларында көзделген мамандандырылған ұйымдарда немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда кемінде бес жыл.

5-параграф. Дайындық және далалық жұмыстарды ұйымдастыру жөніндегі орман орналастыру өндірісі басшының орынбасары

252. Лауазымдық міндеттері:

орман орналастыру өндірісін басқаруға қатысады;

дайындық және далалық орман орналастыру жұмыстарының, кәсіпорынның өндірістік жоспарларының ырғакты жүргізуін ұйымдастырады;

далалық және дайындық орман орналастыру жұмыстарын жүргізуінде күнтізбелік технологиялық кестелерін әзірлейді, олардың орындалуын қамтамасыз етеді;

далалық және дайындық орман орналастыру жұмыстарын жүргізуі үйлестіру мақсатында олардың орындалу барысына талдау жасайды;

орман орналастыру партияларының өндірістік тапсырмаларды, өндірістік-техникалық мәселелер бойынша бұйрықтар мен өкімдерді уақытында орындауына жедел тексеру жүргізеді, техникалық кеңестер өткізуін ұйымдастырады, олардың шешімдерінің орындалуын қамтамасыз етеді;

далалық және дайындық орман орналастыру жұмыстарының сапасын жедел тексеруді қамтамасыз етеді;

негізгі орман орналастыру (аңшылық ісін ұйымдастыру) өндірісіне жаңа технологиялар мен жаңа техника енгізуіне жәрдемдеседі;

негізгі өндіріске еңбек шығындарын қысқартуды, жұмыс сапасын жақсартуды қамтамасыз ететін прогрессивті, экономикалық түрғыда негізделген технологиялық процестерді енгізуі қамтамасыз етеді;

дайындық және далалық жұмыстардың сапасын қамтамасыз етеді;

жұмыстарды ай сайын қабылдап алуды қамтамасыз етеді және орман орналастыру партиялары мамандарының әрбір объект бойынша жұмыстарды орындауы жөнінде есеп жасайды;

жұмыстар жүргізу кезінде еңбек шығындарын қысқарту, олардың сапасын жақсарту бойынша шаралар қабылдайды.

253. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

254. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) және орман орналастырудың жұмыс өтілі кемінде он жыл немесе техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайнны сәулет және құрылым (геодезия және картография, кадастр, жерге орналастыру) және орман орналастырудың жұмыс өтілі кемінде он бес жыл далалық орман орналастыру жұмыстарына басшылық (партия басшысы) тәжірибелі кемінде бес жыл немесе орман шаруашылығы үйімдарындағы басшылық лауазымдардағы жұмыс өтілі, оның ішінде осы біліктілік сипаттамаларында көзделген мамандандырылған үйімдарда немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда кемінде бес жыл жұмыс өтілі.

6-параграф. Камералдық жұмыстарды үйімдастыру жөніндегі орман орналастыру өндірісі басшының орынбасары

255. Лауазымдық міндеттері:

орман орналастыру өндірісінің басшысына бағынады;

орман орналастыру өндірісін басқаруға қатысады, камералдық орман орналастыру жұмыстарының, кәсіпорынның өндірістік жоспарларының ыргакты жүргізілуін үйімдастырады, негізгі орман орналастыру өндірісі бөлімшелерінің өндірістік тапсырмаларды, өндірістік-техникалық мәселелер бойынша бүйіркіштер мен өкімдердің уақтылы орындалуына жедел тексеру өткізеді;

камералдық жұмыстардың сапасын жедел тексереді, камералдық орман орналастыру жұмыстарын жүргізуі үйлестіру мақсатында олардың орындалу барысына талдау жасайды;

материалдардың (аспаптар, бланкілер) болуын жедел тексеруді қамтамасыз етеді;

камералдық орман орналастыру жұмыстарын жүргізуге күнтізбелік технологиялық кестелер әзірлейді, олардың орындалуын қамтамасыз етеді;

негізгі орман орналастыру (аңшылық ісін ұйымдастыру) өндірісіне жаңа технологиялар мен жаңа техника енгізілуіне жәрдемдеседі;

негізгі өндіріске еңбек шығындарын қысқартуды, жұмыс пен шығарылатын өнім сапасын жақсартуды қамтамасыз ететін прогрессивті, экономикалық түрғыда негізделген технологиялық процестерді енгізуі қамтамасыз етеді;

жұмыстарды ай сайын қабылдан алуды қамтамасыз етеді және орман орналастыру партиялары мамандарының әрбір объект бойынша жұмыстарды орындауы жөнінде есеп жасайды;

жұмыстар жүргізу кезінде еңбек шығындарын қысқарту, олардың сапасын жақсарту бойынша шаралар қабылдайты;

кәсіпорынның өндірістік және техникалық кеңестерін өткізуі ұйымдастырады, олардың шешімдерінің орындалуын қамтамасыз етеді.

256. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

257. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) және орман орналастырудың жұмыс өтілі кемінде он жыл немесе техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны сәулет және құрылыш (геодезия және картография, кадастр, жерге орналастыру) және орман орналастырудың жұмыс өтілі кемінде он бес жыл.

7-параграф. Орман орналастыру партиясының басшысы

258. Лауазымдық міндеттері:

ормандарды орналастыру (түгендөу) бойынша партиядағы жұмыстарға басшылық жасайды және оларды уақтылы орындалуына жауап береді;

ай сайын партия бойынша техникалық және қаржылық есеп береді, орындаушылардан жұмыстар қабылдайды және тапсырыс берушіге атқарылған жұмыстарға акт тапсырады;

жоспарлы-картографиялық материалдар, приборлар, аспаптар, таборлық мұлік алууды, беруді және қабылдауды ұйымдастырады;

далалық кезеңде орындаушыларды қаржы, еңбек ресурстарымен, азық-тұлік өнімдерімен қамтамасыз етуді ұйымдастырады;

жұмыс сапасына, техникалық талаптар мен жұмыс технологиясының сақталуына жүйелі түрде тексеру өткізіп тұрады;

дайындық жұмыстарымен қамтамасыз етеді, таксациялық және геотұсірлім жұмыстарының қажетті көлемі туралы, орман ағаштарының табиғи түлеуін тексеру, өлшеу-есептеу таксациясы және жұмыстар бойынша ұсыныстар дайындайды;

ұжымдық жаттығу үшін сынақ аландарын салуды қамтамасыз етеді;

жобаланатын іс-шараларды негіздеу үшін құрылатын объектінің орман өсіру және орман-экономикалық жағдайларын зерделейді;

жаңа техниканың, технологиялардың, еңбекті ұйымдастырудың прогрессивтік нысандарының енгізілуін қамтамасыз етеді;

еңбек тәртібі, қоршаган ортаны қорғау мен табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану жөніндегі занаманың, еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау мен өртке қарсы қауіпсіздік қағидалары талаптарының сақталуын қамтамасыз етеді.

259. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін; өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

260. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру)

және ұйымның бейініне сәйкес келетін инженерлік-техникалық лауазымдарда жұмыс өтілі кемінде үш жыл.

8-параграф. Құрылымдық бөлімше (басқарма, бөлім, сектор, топ) басшысы

261. Лауазымдық міндеттері:

бөлімше туралы ережеге сәйкес құрылымдық бөлімшенің қызметін қамтамасыз етеді;

ұйымның перспективалы жұмыс жоспарларын дайындауға қатысады;

өсімдіктер мен жануарлар дүниесі саласындағы заңнаманы бұзудың алдын алу және оны болдырмау, теориялық және практикалық білімдерін арттыру бойынша құрылымдық бөлімше мамандарының жұмысын ұйымдастырады, қызметкерлердің лауазымдық нұсқаулықтарды, қағидаларды және директивалық нұсқауларды сақтауына және орындауына тексеру жүргізеді;

қызметкерлердің біліктілігін арттыруға жағдай жасайды;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, өртке қарсы қауіпсіздік қағидалары мен санитариялық-гигиеналық нормаларды сақтау жұмысын ұйымдастырады және бағынысты қызметкерлердің еңбек тәртібінің жай-күйін қамтамасыз етеді;

құрылымдық бөлімшенің жұмыс нысандары мен әдістерін жетілдіру туралы, кадрларды іріктеу, орналастыру және олардың орнын ауыстыру, штатты мамандармен жасақтау бойынша, оның жекелеген қызметкерлерін ынталандыру немесе оларға жаза қолдану туралы ұйым басшылығына ұсыныстар енгізеді;

өндірісті ұйымдастыру мен басқаруды жетілдіру, жұмыстарды механикаландыру мен автоматтандару, ғылыми зерттеулер және эксперименттер өткізу, жаңа техника мен технологияларды сынақтан өткізу бойынша шаралар әзірлеуге қатысады.

262. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

263. Біліктілік талаптары:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), сәулет және құрылым (геодезия және картография, геодезия, кадастр, жерге орналастыру), сәулет және құрылым (геодезия және картография, геодезия, кадастр, жерге орналастыру) және бейінге сәйкес келетін ұйымдарда жұмыс өтілі кемінде бес жыл.

9-параграф. Аға таксатор инженері

264. Лауазымдық міндеттері:

орман ресурстарын ұтымды пайдалануды және орманның көпжақты пайдалы функцияларын ескере отырып, орман шаруашылығы кәсіпорындарын ұйымдастыру және дамыту жобаларын әзірлеу мақсатында ормандарды есепке алууды, сипаттауды және зерттеуді жүргізеді;

ормандарды көрнекі, санақтық және өлшемдік таксациялауды, кесілген аумақтарды таксациялауды, аэрофототүсірілімдердің контурлық және таксациялық интерпретациясын, орман дақылдарын түсіруді және ормандардың табиғи жаңаруын жүзеге асырады;

сынама және айналма участкерді орналастырады, ұлгілі ағаштарды кесуді ұйымдастырады;

орман шаруашылығын ұйымдастыру және дамыту жобаларының өндіріске енгізілуіне бақылауды жүзеге асырады;

құрылып жатқан участкеде өткен тексеру кезеңіндегі орман шаруашылығы кәсіпорындарының өндірістік-шаруашылық қызметін зерделейді және талдайды;

Жүргізілген зерттеулердің негізінде орман шаруашылығын, орман шаруашылығын және алдағы аудит кезеңіне шараларды әзірлейді;

орман таксациясына участкенің дұрыс дайындалуын, қолданылатын өндірістік нормативтер мен бағаларды, аға салық техникі орындастырын жұмыстардың сапасы мен көлемін қамтамасыз етеді;

өндірістік құрал-жабдықтардың, құрал-саймандардың, жабдықтардың және тауарлық-материалдық құндылықтардың жақсы күйіне және дұрыс жұмыс істеуіне сәйкестігін тұрақты тексеруді жүзеге асырады;

қауіпсіз тиеу-түсіру жұмыстарын, тасымалдауды, материалдар мен құралдарды дұрыс қоймалауды және сақтауды ұйымдастырады;

өндірістік процестің қауіпсіздігін, технологиялық регламенттердің, еңбек, өндірістік және технологиялық тәртіптің сақталуын, қоршаған ортаны қорғау және табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану жөніндегі заң талаптарын, қауіпсіздік техникасы мен еңбекті қорғау ережелерін, өрт қауіпсіздігін қамтамасыз етеді.

265. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;
Еңбек кодексін;
Әкімшілік рәсімдік-процессік кодексін;
Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;
ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;
орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;
еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;
өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

266. Біліктілік талаптары:

кадрлар даярлаудың тиісті саласындағы жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман шаруашылығы және орман шаруашылығы), сәулет және құрылым (геодезия және картография, жерге орналастыру, кадастров) және бейіні бойынша ұйымда төрт жылдан кем емес жұмыс өтілі.

2-тарау. Мамандар лауазымдары

1-параграф. Орман шаруашылығы инженері

270. Лауазымдық міндеттері:

өндірісті, еңбек пен басқаруды жобалау, ұйымдастыру бойынша ғылыми-техникалық қызмет саласындағы жұмысты есептеу техникасы, байланыс құралдарын пайдалана отырып орындаиды;

әзірленген жобалар мен бағдарламаларды жүзеге асыру бойынша әдістемелік және құжаттар, техникалық құжаттама, сондай-ақ ұсыныстар мен іс-шаралар әзірлейді;

техникалық-экономикалық талдау жүргізеді, қабылданатын және іске асырылатын шешімдерді кешенді түрде негіздейді, жұмыстар (қызметтер) орындау циклын қысқарту мүмкіндіктерін іздестіреді, оларды орындау процесін дайындауға, ұйым бөлімшелерін қажетті техникалық деректермен, құжаттармен, материалдармен, жабдықтармен қамтамасыз етуге жәрдемдеседі;

техникалық құжаттама дайындаиды, сондай-ақ бекітілген нысандар бойынша және белгілі бір мерзімде белгіленген есептілік әзірлейді;

жобалар мен бағдарламаларды іске асыру кезінде әдістемелік және практикалық көмек көрсетеді;

техникалық құжаттаманың сараптамасын, жабдықтардың жай-күйі мен пайдаланылуына қадағалау мен бақылау жасайды;

белгіленген талаптардың, қолданыстағы нормалардың, қағидалардың және стандарттардың сақталуын қадағалайды.

271. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

272. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), сәулет және құрылым (геодезия және картография, геодезия, кадастров, жерге орналастыру) бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайні және бірінші санатты инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде үш жыл немесе бейіні бойынша ұйымда жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), сәулет және құрылым (геодезия және картография, геодезия, кадастров, жерге орналастыру) бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайні және екінші санатты инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде екі жыл немесе бейіні бойынша ұйымда жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), сәулет және құрылым (геодезия және картография, геодезия, кадастров, жерге орналастыру) бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайні және инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде бір жыл бейіні бойынша ұйымда жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санатсыз: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), сәулет және құрылым (геодезия және картография, геодезия, кадастров, жерге

орналастыру) бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: орман шаруашылығы, сәулет және құрылыш (геодезия және картография, геодезия, кадастр, жерге орналастыру) бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және бірінші санатты инженерлік-техникалық лауазымдарда жұмыс өтілі кемінде үш жыл немесе бейіні бойынша ұйымда жұмыс өтілі кемінде бес жыл;

бірінші санатты: орман шаруашылығы, сәулет және құрылыш (геодезия және картография, геодезия, кадастр, жерге орналастыру) бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, екінші санатты инженерлік-техникалық лауазымдарда жұмыс өтілі кемінде екі жыл немесе бейіні бойынша ұйымда жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: орман шаруашылығы сәулет және құрылыш (геодезия және картография, геодезия, кадастр, жерге орналастыру) бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және инженерлік-техникалық лауазымдарда жұмыс өтілі кемінде бір жыл немесе бейіні бойынша ұйымда жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санаты жоқ: сәулет және құрылыш (геодезия және картография, геодезия, кадастр, жерге орналастыру), бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны

бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

2-параграф. Инженер-таксатор

273. Лауазымдық міндеттері:

орман ресурстарын ұтымды пайдалану мен орманның көп жақты пайдалы функцияларын ескере отырып, орман шаруашылығы кәсіпорындарын ұйымдастыру мен дамыту жобаларын әзірлеу мақсатында орман алқаптарын есепке алуды, сипаттауды және зерделеуді жүргізеді;

орманды көзбен шолып, есептеп және өлшеп таксациялауды (бағалауды), кеспеағаштарды таксациялауды, аэрофотосуреттерді пішіндік және таксациялық тарқатуды, орман ағаштарын және орманның табиғи түлеуін тексеру жұмыстарын орындайды;

сынақ алаңдары мен шеңберлі алаңқайлар құрады, ұлгілік ағаштарды кесуді ұйымдастырады;

орман шаруашылығын ұйымдастыру мен дамыту жобаларының өндіріске енгізілуіне авторлық қадағалау жасайды;

орман шаруашылығы кәсіпорындарының өткен ревизия кезеңінде құрылыш жатқан участкедегі өндірістік-шаруашылық қызметін зерделейді және талдайды;

жүргізілген зерттеулер негізінде алдағы ревизия кезеңіне орман шаруашылығы, орман дақылдары мен іс-шараларды әзірлейді;

таксациялық материалдарды компьютерлерде өндеу үшін оларды дайындайды, жоспарлы-картографиялық материал дайындауға және орман шаруашылығын ұйымдастыру мен дамыту жобасын әзірлеуге қатысады;

техник-таксатордың жұмысына техникалық басшылықты жүзеге асырады;

техникалық және ақша есептіліктерін жасайды, жұмыстарды есепке алууды далалық күнделігін жүргізеді;

учаскені орман таксациясын жүргізуге дайындаудың, қолданылатын өнімділік пен бағалау нормаларының дұрыстығын, техник-таксатор орындайтын жұмыстардың сапасын көлемін қамтамасыз етеді;

өндірістік жабдықтардың, аспаптардың, құралдар мен сыймандардың ақаусыз болуын және дұрыс пайдаланылуын ұдайы тексеріп тұрады;

жүк тиеу-түсіру жұмыстарының қауіпсіз жүргізуін, материалдарды, аспаптарды тасымалдауды, дұрыс жинап қоюды және дұрыс сақтауды ұйымдастырады;

өндірістік процестің қауіпсіздігін, технологиялық регламенттердің, еңбек, өндірістік және технологиялық тәртіптің, қоршаған ортаны қорғау мен табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану жөніндегі заңнама талаптарының, еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, өртке қарсы қауіпсіздік қағидаларының сақталуын қамтамасыз етеді.

274. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

275. Біліктілік талаптары:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) және бірінші санатты инженер-таксатор лауазымында жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), сәулет және құрылым (геодезия және картография, геодезия, кадастр, жерге орналастыру) және екінші санатты инженер-таксатор лауазымында жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), сәулет және құрылым (геодезия және картография, геодезия, кадастр, жерге орналастыру) және санатсыз инженер-таксатор лауазымында жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

санаты жоқ: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), сәулет және құрылым (геодезия және картография, геодезия, кадастр, жерге орналастыру) жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

3-параграф. Техник-таксатор

276. Лауазымдық міндеттері:

алдағы орман орналастыруға арналған тапсырманың жобасын жасауға қатысады;

орам соқпақтарын кесу және тазарту, округтік шекараның, таксациялық бағандардың көлемін нақтылайды;

құрылатын орман участкесінің, планшеттік торлардың шекараларын, ішкі ахуалды, шептер өлшемін суретке түсіреді және қалпына келтіреді;

түсірілім журналы мен далалық күнделік жүргізеді;

шекаралық шептерді, орамдар мен бағандар желісін қазуды, тазартуды және өлшеуді, діңгектер мен тосқауылдар қоюды ұйымдастырады;

геодезиялық деректер жинайды, құрылатын орман участкесін, орман ағаштарын, ағашы кесілген жерлерді, орам соқпақтарын және бағдарларды тұрган күйінде және аэрофототүсірілімдерде танып-біледі.

орман ұйымдарының орман шаруашылығы кітаптарынан материалдар іріктейді;

құрылатын объектіге абрис жасайды;

геодезиялық деректерді планшеттерге салады және оларды сыйады;

орман алқаағаштарының жоспарларын, сыйбалар және картографиялық материалдар жасайды және сыйады;

бағандар және орам желісін планшеттерге түсіреді, телімдердің, орамдардың және жалпы объектінің алқабын есептеп шығарады;

орман алқаағаштарының және ормандардың карта-сызбаларының жоспарларын бояу жұмыстарын орындайды;

тапсырма құжатын жасайды және жұмысшылардың далалық орман орналастыру жұмыстарын орындау сапасын қамтамасыз етеді;

жұмысшылармен еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ормандагы өрт қауіпсіздігі қағидалары бойынша нұсқаулық өткізеді.

277. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

278. Біліктілік талаптары:

біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: орман шаруашылығы, сәулет және құрылыш (геодезия және картография, геодезия, кадастр, жерге орналастыру), бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және бірінші санатты техник-таксатор лауазымында жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

бірінші санатты: орман шаруашылығы, сәулет және құрылыш (геодезия және картография, геодезия, кадастр, жерге орналастыру), бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім екінші санатты техник-таксатор лауазымында жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: орман шаруашылығы, сәулет және құрылыш (геодезия және картография, геодезия, кадастр, жерге орналастыру), бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және санатсыз техник-таксатор лауазымында жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

санаты жоқ: орман шаруашылығы сәулет және құрылыш (геодезия және картография, геодезия, кадастр, жерге орналастыру), бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша)(орта арнаулы, орта кәсіптік, ортадан кейінгі) білім немесе қайта даярлаудан өту, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

4-параграф. Картограф

279. Лауазымдық міндеттері:

редакциялық-техникалық материалдарға сәйкес картографиялық өнімді шығаруға дайындайды;

картографиялық басылымдарды дайындау мен шығаруды регламенттейтін қолданыстағы нормативтік құжаттарды ескере отырып әртүрлі тақырыптық мазмұндағы карталарды дайындайды;

сандық және электронды карталар дайындау үшін компьютерлік техникины қолданады;

шартты белгілер дайындауға қатысады, компьютерде тери үшін һаріптер іріктейді;

қажетті деректер базасын құрады және дайындайды, һаріптер мен шартты белгілер кітапханасын қалыптастырады;

карталар корректурасын жасайды;

орындалған жұмыстарды ескеріп отырады;

заманауи картографияның отандық және дүниежүзілік ғылыми-практикалық жетістіктері мен оның даму бағыттарын зерделейді;

кәсіби деңгейі мен біліктілігін арттырады;

ақпараттың құпиялышының сақтайды.

280. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

281. Біліктілік талаптары:

Біліктілігі жоғары деңгейлі маман;

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және жоғары санатты картограф мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде үш жыл, магистр үшін жұмыс өтіліне талап қойылмайды ;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және бірінші санатты картограф мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде екі жыл, магистр үшін жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және картограф мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде бір жыл, магистр үшін жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

санаты жоқ: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

5-параграф. Электроника-инженері

282. Лауазымдық міндеттері:

электрондық жабдықтың дұрыс техникалық жұмысын және үздіксіз жұмысын қамтамасыз етеді;

жұмыстардың перспективалық және ағымдағы жоспарлары мен кестелерін, жабдыққа техникалық қызмет көрсету және жөндеу, оның жұмысын жақсарту және электрондық жабдықты пайдалану тиімділігін арттыру шараларын әзірлеуге қатысады; электрондық есептеуіш машиналарды жұмысқа дайындауды, жекелеген құрылғылар мен тораптарды техникалық тексеруді жүзеге асырады, жабдықтың электрондық элементтерінің параметрлері мен сенімділігін бақылайды, ақауларды дер кезінде анықтау және оларды жою мақсатында сынақтық тексерулер жүргізеді;

электрондық есептеуіш машиналарының, радиоэлектрондық аппаратураның элементтері мен блоктарын және жекелеген құрылғылар мен тораптарды реттеуді жүзеге асырады;

электрондық жабдыққа техникалық қызмет көрсетуді ұйымдастырады, оның жұмыс жағдайын, ұтымды пайдаланылуын қамтамасыз етеді, профилактикалық және ағымдағы жөндеу жұмыстарын жүргізу;

бекітілген құжаттамаға сәйкес жөндеу жұмыстарының уақтылы және сапалы орындалуын қамтамасыз ету бойынша шаралар қабылдайды;

электрондық жабдықты жөндеуге және сынауға, пайдалану жөніндегі нұсқаулықтардың сақталуына және оған техникалық қызмет көрсетуге бақылауды жүзеге асырады;

электрондық жабдықтың техникалық жай-күйін тексеруге, профилактикалық тексерулер мен ағымдық жөндеу жұмыстарын жүргізуге, оны құрделі жөндеуден қабылдауға, сондай-ақ жаңадан іске қосылған электрондық жабдықты қабылдауға және игеруге қатысады;

техникалық мүмкіндіктерін кеңейту және есептеу жүйелерін құру мақсатында электрондық есептеуіш машиналарға қосымша сыртқы құрылғыларды қосу мүмкіндіктерін зерделеуде;

электрондық жабдықты пайдалану көрсеткіштерінің есебін жүргізеді және талдайды, жұмыс режимдері мен жұмыс жағдайларын зерделейді, электрондық жабдықты пайдалану және техникалық қызмет көрсету бойынша нормативтік материалдарды әзірлейді;

электрондық жабдыққа және оның қосалқы бөлшектеріне, жөндеуге техникалық құжаттамаға, жұмыс актілеріне сұраныстарды ресімдейді;

электрондық жабдықтың қосалқы бөлшектермен және материалдармен уақтылы қамтамасыз етілуіне бақылауды жүзеге асырады, радиоэлектрондық жабдықтың сақталуын ұйымдастырады.

283. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

енбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

ақпараттық технологиялар саласындағы заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілер, электрондық жабдықты пайдалану және жөндеу мәселелері бойынша әдістемелік және басқа да материалдар;

жабдықтың техникалық-пайдалану сипаттамасын, конструкциялық ерекшеліктерін, мақсаты мен жұмыс режимдерін, оны техникалық пайдалану тәртібін;

ақпаратты автоматты өндеу технологиясы;

формальды бағдарламалау тілдері;

техникалық сақтау құралдарының түрлерін;

ағымдағы санау жүйелері, шифрлар және кодтар;

стандартты бағдарламалар мен командалар, негізгі бағдарламалық қамтамасыз ету және бағдарламалау;

перспективалық және ағымдағы жұмыс жоспарларын (kestelerін) әзірлеу әдістері және олардың орындалуы туралы есеп беру тәртібі;

жөндеу қызметтерін ұйымдастыру;

электрондық жабдықты пайдалану және оларға қызмет көрсету саласындағы озық отандық және шетелдік тәжірибе;

электрондық жабдыққа, қосалқы бөлшектерге, жөндеуге және басқа да техникалық құжаттамаға өтінімдерді ресімдеу тәртібін;

экономика, өндірісті, еңбекті және басқаруды ұйымдастыру негіздерін;

енбек заңнамасы, ішкі еңбек тәртібі, қауіпсіздік және еңбекті қорғау.

284. Біліктілік талаптары:

біліктілігі жоғары деңгейдегі маман:

бірінші санатты электроника-инженері: тиісті оқыту саласындағы жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және екінші санаттағы инженер-электроника (электроника) лауазымындағы жұмыс өтілі екі жылдан кем емес;

екінші санаттағы электроника-инженері (электроника): тиісті оқыту саласындағы жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және кемінде үш жыл санаты жоқ инженер-электроника (электроника) лауазымындағы жұмыс өтілі;

электроника-инженері санаты жоқ: жұмыс тәжірибесіне немесе техникалық және кәсіптік, тиісті мамандық (біліктілік) және жұмыс бойынша техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білімге қойылатын талаптарсыз тиісті оқыту саласында жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім бірінші санаттағы техник лауазымдарында кемінде үш жыл жұмыс тәжірибесі.

4-бөлімшe. Орман селекциялық-тұқым өсіру ұйымдары

1-параграф. Бас директор

285. Лауазымдық міндеттері:

қолданыстағы заңнамаға сәйкес ұйымның өндірістік, шаруашылық және қаржы-экономикалық қызметін ұйымдастырады және қамтамасыз етеді;

шешім қабылдайды, ұйым мүлкінің сақталуын және тиімді пайдаланылуын қамтамасыз етеді;

орман селекциясы және тұқым шаруашылығы саласындағы мемлекеттік саясатты іске асырады;

кәсіпорынды білікті кадрлармен қамтамасыз ету, олардың кәсіби білімі мен тәжірибесін ұтымды пайдалану және дамыту, қызметкерлердің біліктілігін жүйелі түрде арттыру, еңбектің онтайлы жағдайларын жасау, еңбек заңнамасының, еңбек тәртібінің талаптарын сақтау жөнінде шаралар қабылдайды;

қызметкерлердің еңбек уәждемесін, бастамалары мен белсенділігін дамытуға ықпал етеді;

сыйайлас жемқорлыққа қарсы жұмысты ұйымдастырады;

барлық қызметкерлер үшін міндетті бүйрықтар шығарады және тапсырмалар береді ;

жоғары тұрған орган тағайындаудан басқа, қызметкерлерді қабылдауды және жұмыстан босатуды жүзеге асырады, жұмыскерлерге көтермелеге шараларын қолданады және тәртіптік жаза қолданады;

құрылымдық бөлімшелер орынбасарларының, басшыларының және қызметкерлерінің міндеттерін бөледі;

кәсіпорынның жұмыс жоспарларын бекітеді, олардың орындалуын ұйымдастырады және қамтамасыз етеді;

орман тұқым шаруашылығын дамытудың, орман тұқымы ісін ұйымдастырудың және тұрақты орман тұқымы базасын, сондай-ақ кесіпорында питомник шаруашылығын құрудың негізгі бағыттарын айқындайды.

286. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

287. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары окуорнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) және орман шаруашылығы немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтар ұйымдарда кемінде бес жыл жұмыс өтілі.

2-параграф. Бас директордың орынбасары

288. Лауазымдық міндеттері:

міндеттердің бөлінуіне сәйкес Бас директордың жалпы басшылығымен жұмысты басқарады және ұйымдастырады;

жетекшілік ететін бағыты бойынша кесіпорынның даму стратегиясын әзірлеуді және іске асыруды ұйымдастырады;

жұмыс жоспарларын әзірлеуге қатысады, оларды орындау бойынша жұмысты қамтамасыз етеді;

өз күзыреті шегінде жарықтандыру, жылыту, желдету, ая баптау жүйелерінің және басқа да жабдықтардың жұмыс істеуін қамтамасыз ететін шаруашылық және техникалық қызметтердің жұмысына басшылықты жүзеге асырады;

күзыреті шегінде қаржылық, экономикалық, өндірістік-шаруашылық қызмет мәселелерін шешеді;

ұйым мүлкінің сақталуын, оның тиімді және ұтымды пайдаланылуын қамтамасыз етеді;

ормандарды күзету, қорғау, молайту жөніндегі техникалық және өндірістік-шаруашылық іс-шараларды жүргізу жөніндегі жұмысты ұйымдастырады.

қызметкерлердің біліктілігін арттырудың перспективалық жоспарын өзірлейді;

ормандарды күзетуді, қорғауды, молықтыру мен орман өсіруді ұйымдастырады және қамтамасыз етеді, кәсіпорынның қарамағындағы мемлекеттік орман қоры аумағында орман пайдалануды реттейді;

ішкі еңбек тәртібі қағидаларының, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау талаптарының орындалуын, архив күзеті режимінің, өрт қауіпсіздігінің, санитариялық-эпидемиологиялық нормалардың сақталуын қамтамасыз етеді.

289. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

290. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары окуорнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) және орман шаруашылығы немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтар ұйымдарда кемінде төрт жыл жұмыс өтілі.

3-параграф. Филиал директоры

291. Лауазымдық міндеттері:

филиал жұмысын ұйымдастырады және филиал мүлкінің сақталуына, сметалық-қаржылық, шарттық және еңбек тәртібінің сақталуына және істердің шаруашылық жүргізуіне жауап береді, орман шаруашылығы, орман дақылдары, шаруашылық, орман қорғау және рекреациялық жұмыстардың орындалуын ұйымдастырады;

филиалдың өндірістік-шаруашылық қызметін ұйымдастырады;

өз құзыреті шегінде филиал бойынша бұйрықтар шығарады, еңбек заңнамасына сәйкес қызметкерлерді қабылдайды және жұмыстан босатады, филиал қызметкерлерін көтермелеу шараларын қабылдайды және жазаға тартады;

орман қорының мемлекеттік мониторингін, ормандардың мемлекеттік мониторингін жүргізу ді қамтамасыз етеді, мемлекеттік орман кадастрын жүргізу жөніндегі жұмыстарға қатысады;

292. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесін саласындағы Қазақстан Республикасының занға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

293. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) және орман шаруашылығы немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтар ұйымдарда кемінде бес жыл жұмыс өтілі, оның ішінде басшылықлауазымдағы кемінде екі жыл жұмыс өтілі.

4-параграф. Филиал директорының орынбасары

294. Лауазымдық міндеттері:

жетекшілік ететін қызметке басшылықты жүзеге асырады және орман шаруашылығы және шектеулі шаруашылық қызметінің барлық жұмыс түрлері бойынша өндірістік тапсырмалардың орындалуын қамтамасыз етеді;

ведомстволық бағынысты орманшылықтардың және жалпы филиал бойынша өндірістік-шаруашылық іс-шаралар жоспарларын әзірлейді және жүзеге асырады, сондай-ақ орман питомниктерінің санитариялық жай-күйін жақсарту бойынша бақылауды қамтамасыз етеді және жүзеге асырады;

орман орналастыру, жобалау-іздестіру жұмыстарына басшылықты жүзеге асырады және орындалуын, орман қорының бір жолғы мемлекеттік есебін, еңбек қауіпсіздігі

және еңбекті қорғау, еңбек жағдайларын жақсарту жөніндегі іс-шараларды жүргізуді қамтамасыз етеді;

филиалда орман тұқым шаруашылығын дамытудың, орман тұқымы ісін ұйымдастырудың және тұрақты орман тұқымы базасын, сондай-ақ питомник шаруашылығын құрудың негізгі бағыттарын айқындайды;

филиалдың инспекторлық қызметі қызметкерлерінің техникалық білімін арттыру бойынша іс-шараларды ұйымдастыруды жүзеге асырады;

өрт қауіпті кезеңге дайындық бойынша іс-шаралар әзірлейді.

295. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

296. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), өсімдік шаруашылығы (агрономия, топырактану және агрохимия, жеміс-көкөніс шаруашылығы, өсімдіктерді қорғау және карантин) және орман шаруашылығы немесе ерекше қорғалатын табиғи аумақтар ұйымдарда кемінде бес жыл жұмыс өтілі.

5-параграф. Құрылымдық бөлімшениң (басқарманың, бөлімнің, сектордың, топтың) басшысы

297. Лауазымдық міндеттері:

бөлімше туралы Ережеге сәйкес құрылымдық бөлімшениң қызметін қамтамасыз етеді;

ұйым жұмысының перспективалық жоспарларын дайындауға қатысады;

жетекшілік ететін қызметке басшылықты жүзеге асырады және барлық жұмыс түрлері бойынша өндірістік тапсырмалардың орындалуын қамтамасыз етеді;

орман тұқым шаруашылығын дамытудың, орман тұқымы ісін ұйымдастырудың және тұрақты орман тұқымы базасын, сондай-ақ бөлімшеде питомник шаруашылығын құрудың негізгі бағыттарын айқындайды;

құрылымдық бөлімше мамандарының теориялық және практикалық білімдерін арттыру жөніндегі жұмысын үйімдастырады, қызметкерлердің лауазымдық нұсқаулықтарды, ережелерді сақтауы мен орындауды бақылауды жүзеге асырады;

қызметкерлердің біліктілігін арттыру үшін жағдай жасайды;

298. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

299. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), өсімдік шаруашылығы (агрономия, топырақтану және агрехимия, жеміс-көкөніс шаруашылығы, өсімдіктерді қорғау және карантин) және ұйымның бейініне сәйкес келетін кемінде бес жыл жұмыс өтілі.

6-параграф. Орман питомнігінің бастығы

300. Лауазымдық міндеттері:

отырғызу материалын өсіру бойынша орман питомнігінің өндірістік-шаруашылық қызметіне басшылықты жүзеге асырады;

орман питомнігінің белгіленген өндірістік жоспарының орындалуын және белгіленген мерзімде жұмыстардың сапасын, еңбекті ғылыми үйімдастыру жөніндегі іс-шаралардың енгізілуін қамтамасыз етеді;

отырғызу материалына қажеттілікті есептеуді жасайды;

питомникте жұмыс істеу үшін бригадаларды қалыптастыруды жүзеге асырады (олардың сандық және кәсіби-біліктілік құрамы);

бекітілген жоспарға сәйкес орман тұқымдарының үлгілерін іріктеуді және олардың сапасын бақылау үшін орман тұқымы станциясына жөнелтуді, отырғызу материалын өсіруді және өткізуді үйімдастырады;

отырғызу материалын өсіру үшін жоғары сапалы тұқымдарды пайдалануды және өндірістік аландарды, тыңайтқыштарды, жабдықтарды, машиналар мен механизмдерді тиімді пайдалануды қамтамасыз етеді;

питомник бойынша техникалық құжаттаманы және белгіленген есептілікті жүргізуді, жұмысшылардың өндіру нормаларын орындауын, қызметкерлердің біліктілігін арттыруды қамтамасыз етеді;

орындалған жұмыстардың есебін және қабылдауын жүргізеді, олардың сапасын қамтамасыз етеді; питомниктегі жұмыстарды ұйымдастырудағы озық тәжірибелі зерделейді;

еңбек тәртібін, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік қағидаларын сақтауды қамтамасыз етеді.

301. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

302. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары окуорнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), өсімдік шаруашылығы (агрономия, топырақтану және агрохимия, жеміс-көкөніс шаруашылығы, өсімдіктерді қорғау және карантин) және ұйымның бейініне сәйкес келетін кемінде бір жыл жұмыс өтілі немесе кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша орта арнайы, орта кәсіптік білім: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы және ландшафтық дизайн, экология және табиғат қорғау қызметі (түрлері бойынша), агрономия және бейінге сәйкес ұйымдарда тиісті кемінде үш жыл жұмыс өтілі.

7-параграф. Ормандарды молықтыру және орман өсіру жөніндегі бас инженері

303. Лауазымдық міндеттері:

Бас директордың, оның орынбасарларының және бөлім басшысының жалпы басшылығымен өзінің лауазымдық міндеттерін орындайды;

филиалдарда мемлекеттік орман қорының ағашы кесілген жерлеріндегі, өртендеріндегі және жерлеріндегі ормандарды уақтылы қалпына келтіру, ормандардың тұқымдық құрамын жақсарту және олардың өнімділігін ұлғайту жөніндегі жұмысты үйимдастырады және үйлестіреді;

осы салада мамандандырылған орман орналастыру және басқа да жобалау-іздестіру үйимдары әзірлеген жобаларға сәйкес ормандарды молықтыру және орман өсіру жөніндегі мемлекеттік орман қорындағы жұмыстардың көлемін айқындайды;

кәсіпорынның мемлекеттік орман қоры участеклерінде уақытша және тұрақты орман тұқымы участеклерін, орман тұқымы плантацияларын құру жөніндегі филиалдардағы жұмысты үйлестіреді;

орман тұқымдарын дайындауды, қайта өндеуді және сақтауды, орман дақылдары мен орман питомниктері жұмыстарының уақтылы жүргізуін және технологиясының сақталуын, сондай-ақ осы жұмыстарды үйимдастыру және орындау кезінде еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі қағидалардың сақталуын қамтамасыз етеді;

орман тұқымдарының себу сапасын, олардың энтомологиялық және фитопатологиялық залалдану дәрежесін айқындайды;

стандарт талаптарына сәйкес тұқым сапасын анықтайтын құжаттарды береді;

ормандарды молықтыру мен орман өсіру жөніндегі жоғары тұрған үйимдарға есептіліктің, ақпараттың барлық түрлерін ұсынуды қамтамасыз етеді;

орманды қалпына келтіру жұмыстарын механикаландыру технологиясы мен құралдарын жетілдіру жөніндегі рационализаторлық ұсыныстарды қарайды.

304. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

305. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі): орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), өсімдік шаруашылығы (агрономия, топырактану және агрохимия, жеміс-көкөніс шаруашылығы, өсімдіктерді қорғау және карантин) және мамандығы бойынша кемінде бір жыл жұмыс өтілі немесе кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша орта арнайы білімі: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы және ландшафттық дизайнжәне бейінге сәйкес ұйымдарда кемінде үш жыл жұмыс өтілі.

8-параграф. Бас инженер-орман патологы

306. Лауазымдық міндеттері:

директордың, оның орынбасарларының және бөлім басшысының жалпы басшылығымен өзінің лауазымдық міндеттерін орындайды;

орманшылықтардың басшыларымен орманшылық аумағында орманның санитариялық жай-күйін жақсартуға және оның қорғаныш және санитариялық-гигиеналық функцияларын сақтауға бағытталған санитариялық-сауықтыру және жою іс-шараларының жобаларын әзірлеу үшін орман патологиялық зерттеулер жүргізеді;

орман зиянкестері мен ауруларының түрлік құрамын, олардың саны мен орманшылықтардың басшыларымен орманшылық аумағында таралуын анықтайды;

орман зиянкестері мен аурулары ошақтарының шекараларын, екпелердің санитариялық және орман патологиялық жай-күйін айқындайды және нақтылайды;

орман зиянкестері мен ауруларының түрлік құрамын, олардың саны мен таралуын анықтайды, Зиянкестер популяциясының жай-күйіне талдау жүргізеді;

алынған деректер негізінде зиянкестер популяциясының одан әрі даму болжамын жасайды және жою іс-шараларын жүргізуінде орындылығы немесе санитарлық кесу мен орман қорғау іс-шараларының көлемі туралы ұсыныстар дайындайды;

екпелерді сауықтыруға, сондай-ақ олардың қорғаныш және санитарлық-гигиеналық функцияларын сақтауға және арттыруға бағытталған орман қорғау, орман шаруашылығы және ұйымдастыру іс-шараларының кешенін әзірлейді;

бақылау материалдарын өндейді, орман зиянкестері мен аурулары ошақтарының жиынтық ведомостарын, жобаланатын санитариялық-сауықтыру іс-шараларының ведомостарын жасайды және орман зиянкестерінің ошақтарына жер үстінде және авиациялық өндеу жүргізу жобаларын жасау үшін қажетті есептерді жүргізеді;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодекске сәйкес Қазақстан Республикасының орман заңнамасы саласындағы әкімшілік құқық бұзушылық туралы хаттамалар жасайды;

жұмысшылармен орман қорғау жұмыстарын жүргізу кезінде еңбек қауіпсіздігі және енбекті қорғау бойынша нұсқама жүргізеді.

307. Білуге тиіс:

Конституциясын;
Орман кодексін;
Еңбек кодексін;
Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;
Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;
өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

308. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі): орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), өсімдік шаруашылығы (агрономия, топырақтану және агрохимия, жеміс-көкөніс шаруашылығы, өсімдіктерді қорғау және карантин) және бейінге сәйкес ұйымдарда кемінде бір жыл жұмыс өтілі немесе кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша орта арнайы білімі: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), бау-бақша шаруашылығы және ландшафттық дизайн, агрономия (өсімдіктерді қорғау бойынша агроном) және бейінге сәйкес ұйымдарда кемінде үш жыл жұмыс өтілі.

9-параграф. Орманды құзету және қорғау жөніндегі бас инженері

309. Лауазымдық міндеттері:

өзінің лауазымдық міндеттерін директор мен оның орынбасарларының жалпы басшылығымен орындауды;

орман өрттерінің алдын алу, оларды уақтылы анықтау және жою жөніндегі іс-шараларды жүргізу жөніндегі жұмысты ұйымдастыруды;

ормандарды заңсыз кесуден және Қазақстан Республикасының орман заңнамасын бұзудан қорғау жөніндегі жұмысты жүргізеді;

мемлекеттік орман қоры аумақтарын өртке қарсы және санитарлық жайластыру жөніндегі іс-шаралардың орындалуын қамтамасыз етеді;

өртке қарсы қызметтің жұмысын, өртке қарсы техника мен мүкәммалдың жай-күйі мен дұрыс пайдаланылуын, бақылау мұнараларының, телефон және радиобайланыстың құрылышы мен жөндеуін ұйымдастыруды және қамтамасыз етеді;

аумақтарды аралауды жоспарлайды және жүзеге асырады;

жеке және занды тұлғалардың ормандарда өрт қауіпсіздігі ережелері мен санитарлық ережелерді сактауын, сондай-ақ орманшылықтардағы мемлекеттік орман күзетінің жұмысын тексереді;

ормандарды жер үстінде және авиациямен күзету қызметін үйлестіреді;

мемлекеттік орман қоры аумағында орман патологиялық мониторинг жүргізуі, орман зиянкестері мен ауруларына қарсы қарес жөніндегі жұмыстарды, сондай-ақ орман өрттері мен зиянкестеріне қарсы қарес кезінде қолданылатын химикалтарға, машиналар мен жабдықтарға өтінімдер жүргізуі ұйымдастырады;

Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексіне сәйкес Қазақстан Республикасының орман заңнамасы саласындағы әкімшілік құқық бұзушылық туралы хаттамалар жасайды;

хаттамалардың дұрыс және уақтылы ресімделуін қадағалайды және айыппұлдар мен талап-арыздарды өндіріп алу үшін хаттамалардың құқық қорғау органдары мен соттарға берілуін қамтамасыз етеді;

орман күзетін нысанды киім-кешекпен, көлік құралдарымен, таңбалармен, омырауға тағатын белгілермен, қызметтік куәліктермен және қарумен материалдық-техникалық жабдықтауды жоспарлайды;

мемлекеттік орман күзеті қызметкерлерінің, уақытша өрт күзетшілерінің және өрт сөндіру командаларының жеке құрамының біліктілігін арттыру бойынша оқыту жүргізеді;

ірі өрттерді жоюға олардың күштері мен құралдарын тарту бойынша басқа ұйымдармен шарттар дайындауды қамтамасыз етеді;

орманды күзету және қорғау жөніндегі есеп пен есептілікті жүргізеді.

310. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

311. Біліктілікке қойылатын талаптар:

кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі): орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), өсімдік шаруашылығы (агрономия, топырактану және агрохимия, жеміс-көкөніс шаруашылығы, өсімдіктерді қорғау және карантин) және бейінге сәйкес ұйымдарда кемінде бір жыл жұмыс өтілі немесе кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша орта арнайы білімі: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы және ландшафттық дизайн, және бейінге сәйкес ұйымдарда кемінде үш жыл жұмыс өтілі.

10-параграф. Орманшылық басшысы (орман күтуші)

312. Лауазымдық міндеттері:

өзінің лауазымдық міндеттерін директор мен оның орынбасарларының жалпы басшылығымен атқарады;

өзінің құзіреті шегінде орманшылықтың өндірістік-шаруашылық қызметіне басшылық жасауды жүзеге асырады;

ормандарды өрттен, өз бетімен ағаштың заңсыз кесілуінен және орман тәртібін бұзушылықтардан қорғау, ормандарды зиянды жәндіктер мен орман ауруларынан қорғау жөніндегі жұмыстарды, сондай-ақ орман тұқымын дайындау ісі, ормандарды молықтыру, кеспеағаш қорын бөлу және сүректі түбірімен босату жөніндегі жұмыстарды қамтамасыз етеді және ұйымдастырады;

өзінің орманшылығы бойынша өртке қарсы іс-шаралардың жылдық жедел жоспарларын әзірлеуге қатысады;

орманда өрт қауіпсіздігі қағидаларын орындаудың қамтамасыз етеді;

орманшылық аумағында орман өрттерін сөндіруді қамтамасыз етеді;

ағаш кесу орындарына және дайындалған сүрекке күеландыру жүргізеді;

орманшылықта орманның жай-күйіне қадағалау жасауды жүзеге асырады және орман ресурстарының ұтымды пайдаланылуын қамтамасыз етеді;

ағаш дайындаушыларға көмек көрсетеді;

ұзақ мерзімді орман пайдалануға бекітілген ормандарда орман пайдаланудың дұрыстығын қамтамасыз етеді;

орманшылық аумағында дала жұмыстарын орындауда орман орналастыру және жобалау-іздестіру партияларына көмектеседі, осы жұмыстардың сапасын тексереді;

орманшылықтың мемлекеттік орман күзеті қызметкерлерінің орман шаруашылығы, орман дақылдарын өсіру, ормандарды қорғау, өртке қарсы жұмыстарды жүргізу жөнінде білім алуын, сондай-ақ қауіпсіздік техникасы және өндірістік санитария бойынша білім алуы мен нұсқаулар беруін ұйымдастырады;

еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі іс-шаралардың орындалуын, еңбек заңнамасының сақталуын қамтамасыз етеді.

313. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;
Еңбек кодексін;
Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;
Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;
ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлар жемқорлықта қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;
орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;
еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;
өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

314. Біліктілік талаптары:
кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), өсімдік шаруашылығы (агрономия, топырақтану және агрохимия, жеміс-көкөніс шаруашылығы, өсімдіктерді қорғау және карантин) жәнебейінге сәйкес ұйымдарда тиісті кемінде үш жыл жұмыс өтілі.

2-тарау. Мамандар лауазымдары

1-параграф. Ормандарды молықтыру және орман өсіру инженері

315. Лауазымдық міндеттері:
өзінің лауазымдық міндеттерін директордың, оның орынбасарларының және бөлім басшысының жалпы басшылығымен орындаиды;
филиалдарда ағашы кесілген жерлерде, өртендерде және мемлекеттік орман қоры жерлерінің санаттарында ормандарды уақытында қалпына келтіру, ормандардың тұқымдық құрамын жақсарту және олардың өнімділігін арттыру жөніндегі жұмыстарды ұйымдастырады;

орман орналастыру және осы салада маманданған жобалау-іздестіру ұйымдары әзірлеген жобаларға сәйкес ормандарды молықтыру және орман өсіру бойынша мемлекеттік орман қорындағы жұмыс көлемін айқындаиды;

филиалдарда мекеменің мемлекеттік орман қоры участеклерінде уақытша және тұрақты орман тұқымы участеклерін, орман тұқымы плантацияларын құру жұмысын үйлестіреді;

орман тұқымдарын дайындауды, өндеуді және сақтауды, орман дақылдарын өсіру және орман тұқымбағы жұмыстары технологиясының уақтылы жүргізілуін және сақталуын, сондай-ақ осы жұмыстарды ұйымдастыру және орындау кезінде еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау жөніндегі қағидалардың сақталуын қамтамасыз етеді;

ормандарды молықтыру және орман өсіру бойынша жоғары тұрған ұйымдарға барлық есеп түрлері, ақпарат берілуін қамтамасыз етеді;

ормандарды қалпына келтіру жұмыстарының технологиясы мен механикаландыру құралдарын жетілдіру бойынша рационализаторлық ұсыныстарды қарайды.

316. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

317. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) және біліктілігі жоғары деңгейдегі бірінші санатты инженер лауазымында кемінде үш жыл жұмыс өтілі немесе мамандығы бойынша кемінде төрт жыл жұмыс өтілі;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) және біліктілігі жоғары деңгейдегі екінші санатты инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде екі жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде үш жыл ;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру) және біліктілігі жоғары деңгейдегі санаты жоқ инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде бір жыл немесе мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде екі жыл ;

санатсыз: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және бірінші санатты біліктілігі орта деңгейлі инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және екінші санаттағы біліктілігі орта деңгейлі инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде екі жыл:

екінші санатты: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім және біліктілігі орта деңгейлі санатсыз инженер лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санатсыз: "Орман шаруашылығы, бақ-саябақ және ландшафтық құрылым (түрілері бойынша)" бойынша техникалық және кәсіптік, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

2-параграф. Орман (учаске) шебері

318. Лауазымдық міндеттері:

өзінің жұмысында тікелей орман күтушіге және орман күтушінің орынбасарына бағынады;

учаскенің орманшы-қорықшы мемлекеттік инспекторларына, уақытша өрт қарауылдарына нұсқаулық беру жұмысын және олардың өздерінің лауазымдық міндеттерін орындаудың қамтамасыз етеді;

айналымдар мен орманшы-қорықшыларға сеніп тапсырылған мүлікке ревизия жүргізеді, сондай-ақ халық арасында орман байлықтарын сақтау мен көбейту мәселелері бойынша түсіндіру жұмысын және орманшы-қорықшылар арасында тәрбие жұмысын және олардың біліктілігін арттыру жұмысын жүргізеді;

орман пайдаланушылардың ормандардағы өрт қауіпсіздігі, сүректерді түбірімен босату қағидаларын сақтауын, басты мақсатта пайдалануға кесу мен ағаштарды құтіп-баптау үшін кесу, шөп шабу, мал жаю және жанама пайдаланудың түрлері қағидаларының сақталуын тексереді және тәртіп бұзушылықтарды тыю жөнінде шаралар қабылдайды;

орман өрттерін жою бойынша ол туралы орман күтушіге бір мезгілде хабарлай отырып шаралар қабылдайды;

орманның санитариялық жай-күйін бақылайды және орманшылардың орманда зиянды орман жәндіктері мен аурулардың пайда болуы және таралуы туралы хабарламаларын тексереді;

орман күтушінің тапсырмасы бойынша кеспеағаштарды бөлу мен таксациялауды, ағаш кесу орындарын, дайындалған орман материалдарын, шырындарын алуға бөлінген орман екпелерін күйінде анықтады;

ұзақ мерзімді орман пайдалануға бекітілген ормандарды қорғаудың жай-күйін тексереді;

қызметкерлердің өндірістік және еңбек тәртібін, еңбекті қорғау мен қауіпсіздік техникасын сақтауын бақылайды;

орындалған жұмыстардың көлемі мен сапасын есепке алуды жүргізеді.

319. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік ресімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйбайлардың жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының занға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;

өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

320. Біліктілік талаптары:

1) біліктілігі жоғары деңгейлі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қоршаған орта (экология, география) және біліктілігі жоғары деңгейдегі бірінші санатты орман шебері лауазымында кемінде үш жыл жұмыс өтілі немесе ұйымның тиісті бейіні бойынша жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология), қоршаған орта (экология, география) және біліктілігі жоғары деңгейдегі екінші санатты орман шебері лауазымында кемінде екі жыл жұмыс өтілі немесе ұйымның тиісті бейіні бойынша жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және біліктілігі жоғары

денгейдегі санатсыз орман шебері лауазымында кемінде бір жыл жұмыс өтілі немесе үйимның тиісті бейіні бойынша жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санатсыз: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейлі маман:

жоғары санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрлілері бойынша), агрономия бойынша техникалық және кәсіби білім, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі бірінші санаттағы орман шебері лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде үш жыл;

бірінші санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрлілері бойынша), агрономия бойынша техникалық және кәсіби білім, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі екінші санаттағы орман шебері лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде екі жыл;

екінші санатты: орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрлілері бойынша), агрономия бойынша техникалық және кәсіби білім, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім және біліктілігі орта деңгейлі санатсыз орман шебері лауазымындағы жұмыс өтілі кемінде бір жыл;

санатсыз орман шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, ландшафт дизайны, экология және табиғат қорғау қызметі (түрлілері бойынша), агрономия бойынша техникалық және кәсіби білім, ортадан кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіби) білім, жұмыс өтіліне талап қойылмайды.

3-параграф. Орманшы (Инспектор)

321. Лауазымдары міндеттері:

ағаштың заңсыз кесілуін, мал жаюды және Қазақстан Республикасының орман заңнамасын бұзудың түрлерін болдырмау бойынша шаралар қабылдайды;

орман өрті шыққан жағдайда мемлекеттік орман құзетінің жоғары түрған қызметкерлеріне өрт туралы бір мезгілде хабарлап, оны жою жөнінде шаралар қолданады;

айналым аумағында барлық жұмыс істейтін мен орналасқан үйимдардың, сондай-ақ орманда жүрген жеке тұлғалардың Ормандардағы өрт қауіпсіздігі қағидаларын, ормандардағы санитариялық қағидаларды сақтауы бойынша жұмыс жүргізеді, барлық тәртіп бұзушылықтар туралы орман шеберіне дереу хабарлайды, ал қажет болған жағдайда әкімшілік құқық бұзушылық туралы хаттама толтырады;

өзінің айналымында көпірлердің, өрт мұнараларының, телефон желісінің, межелік, орман орналастыру және орман шаруашылығы белгілерінің сақталуын қадағалайды;

айналым кезінде анықталған зиянды жәндіктердің ошактары, орман аурулары, сүрекдіңдердің қурауы және орман шаруашылығына нұқсан келтіруі мүмкін құбылыстар туралы орман мастеріне немесе орманшылыққа хабарлайды;

сүрек дайындауға, мал жаюға, шөп шабуға және орман пайдаланудың түрлеріне құқық беретін құжаттарды зерделейді;

орман өрттерінің шығуына кінәлі тұлғаларды ұстайды;

бекітілген айналымдағы орманды, өзіне сеніп тапсырылған мүлікті күзетуді жүзеге асырады;

орман заннамасы мен өртке қарсы қауіпсіздік қағидаларының анықталған тәртіп бұзушылықтары, орман өрттері, орман қоры жерлерінде аң аулау қағидалары туралы өкімдер, нұсқаулар береді, хаттамалар толтырады және оларды орманшылыққа немесе орман шеберіне тапсырады;

орман тәртібін бұзуға және аң аулау қағидаларын бұзуға кінәлі тұлғаларды белгіленген тәртіппен ұстайды;

белгіленген тәртіппен заттарды қарап-тексереді, сондай-ақ құқық бұзушылардан орман және аңшылық өнімін, тәртіп бұзы құралдарын және олардың құжаттарын алып қояды;

халық арасында ормандар мен жануарлар дүниесін күзету және қорғау мәселелері бойынша түсіндіру жұмысын жүргізеді;

жоғары тұрған лауазымды тұлға келгенге дейін орман өрттерін сөндіру жұмыстарын ұйымдастырады және қамтамасыз етеді;

бекітілген айналым шегінде орман шеберіне орман шаруашылығы және орман дақылдары жұмыстарын ұйымдастыру мен жүргізуде, кеспеағаштар, сондай-ақ шөп шабу, жайылым мен пайдалану түрлері үшін орман алқаптарын бөліп беруге бақылау жасауда, орман орналастыруды жүргізу кезінде шекараларды, межелік белгілерді, орамдық орман жолдарын, бағандарды және басқаларды тұрған күйінде көрсетіп беруде көмек көрсетеді.

322. Білуге тиіс:

Конституциясын;

Орман кодексін;

Еңбек кодексін;

Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексін;

Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексін;

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы, жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы, өсімдіктер дүниесі туралы, тіл туралы, сыйайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Зандарын;

орман шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар және жануарлар дүниесі саласындағы Қазақстан Республикасының заңға қосымша нормативтік құқықтық актілерін;

еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау, ішкі еңбек тәртібін;
өрт қауіпсіздігі қағидаларын.

323. Біліктілікке қойылатын талаптар:

1) біліктілігі жоғары деңгейдегі маман:

жоғары санат: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), өсімдік шаруашылығы (агрономия, топырақтану және агрохимия, жеміс-көкөніс шаруашылығы, өсімдіктерді қорғау және карантин), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) біліктілігі жоғары деңгейдегі бірінші санатты орманшы лауазымындағы кемінде үш жыл жұмыс өтілі;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), өсімдік шаруашылығы (агрономия, топырақтану және агрохимия, жеміс-көкөніс шаруашылығы, өсімдіктерді қорғау және карантин), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) біліктілігі жоғары деңгейдегі екінші санатты орманшы лауазымында жұмыс кемінде екі жыл жұмыс өтілі;

екінші санат: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), агрономия, топырақтану және агрохимия, жеміс-көкөніс шаруашылығы, өсімдіктерді қорғау және карантин), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) және біліктілігі жоғары деңгейдегі санаты жоқ орманшы лауазымында кемінде бір жыл жұмыс өтілі;

санаты жоқ: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша: орман шаруашылығы (орман ресурстары және орман өсіру, аңшылықтану және аң өсіру), өсімдік шаруашылығы (агрономия, топырақтану және агрохимия, жеміс-көкөніс шаруашылығы, өсімдіктерді қорғау және карантин), қоршаған орта (экология), биологиялық және сабактас ғылымдар (биология) жұмыс өтіліне талап қойылмайды;

2) біліктілігі орта деңгейдегі маман:

жоғары санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша орта арнайы білімі: орман шаруашылығы, агрономия, агрохимия, өсімдіктерді қорғау және карантин, бақ-саябақ шаруашылығы, ландшафтық құрылыш, экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша) және біліктілігі орта деңгейдегі бірінші санатты орманшы лауазымында кемінде үш жыл жұмыс өтілі;

бірінші санатты: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша орта арнайы білім: орман шаруашылығы, агрономия, агрохимия, өсімдіктерді қорғау және карантин, бақ-саябақ шаруашылығы, ландшафтық құрылымы, экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша) және біліктілігі орта деңгейдегі екінші санатты орманшылауазымында кемінде екі жыл жұмыс өтілі;

екінші санат: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша арнайы орта білім: орман шаруашылығы, агрономия, агрохимия, өсімдіктерді қорғау және карантин, бақ-саябақ шаруашылығы, ландшафтық құрылымы, экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша) және біліктілігі орта деңгейдегі санаты жоқ орманшылауазымында кемінде бір жыл жұмыс өтілі;

санаты жоқ: кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша арнайы орта білім: орман шаруашылығы, агрономия, агрохимия, өсімдіктерді қорғау және карантин, бақ-саябақ шаруашылығы, ландшафтық құрылымы, экология және табиғат қорғау қызметі (түрілері бойынша) жұмыс өтіліне талап қойылмайды немесе бейінге сәйкес ұйымдарда кемінде үш жыл жұмыс өтілі бар жалпы орта білім.

Қазақстан Республикасы
Премьер-Министрінің
орынбасары -
Қазақстан Республикасы
Ауыл шаруашылығы
министрінің
2017 жылғы 14 наурыздағы
№ 120 бұйрығына
2-қосымша

Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің күшін жойды деп тануға жататын кейбір бұйрықтарының тізбесі

1) "Ормандарды авиациялық қорғау және орман шаруашылығына қызмет көрсету қызметкерлері лауазымдарының типтік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің міндетін атқарушының 2010 жылғы 27 қазандығы № 680 бұйрығы (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 6685 болып тіркелген, "Егемен Қазақстан" газетінде 2011 жылғы 18 қантардағы № № 94-97 (26499) сандарында жарияланған);

2) "Қазақстан Республикасы табиғат қорғау ұйымдарының қызметкерлері лауазымдарының типтік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің міндетін атқарушының 2011 жылғы 5 тамыздағы № 25-02-01/451 бұйрығы (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 7196 болып тіркелген, "Егемен Қазақстан" газетінде 2012 жылғы 10 сәуірдегі № 138-142 (27215) сандарында жарияланған);

3) "Қазақстан Республикасы табиғат қорғау ұйымдарының қызметкерлері лауазымдарының типтік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы" Қазақстан

Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің міндеттін атқарушының 2011 жылғы 5 тамыздағы № 25-02-01/451 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы" Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2015 жылғы 4 наурыздағы № 18-06/193 бұйрығы (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10697 болып тіркелген, "Әділет" ақпараттық-құқықтық жүйесінде 2015 жылғы 15 сәуірде жарияланған).

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК